

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

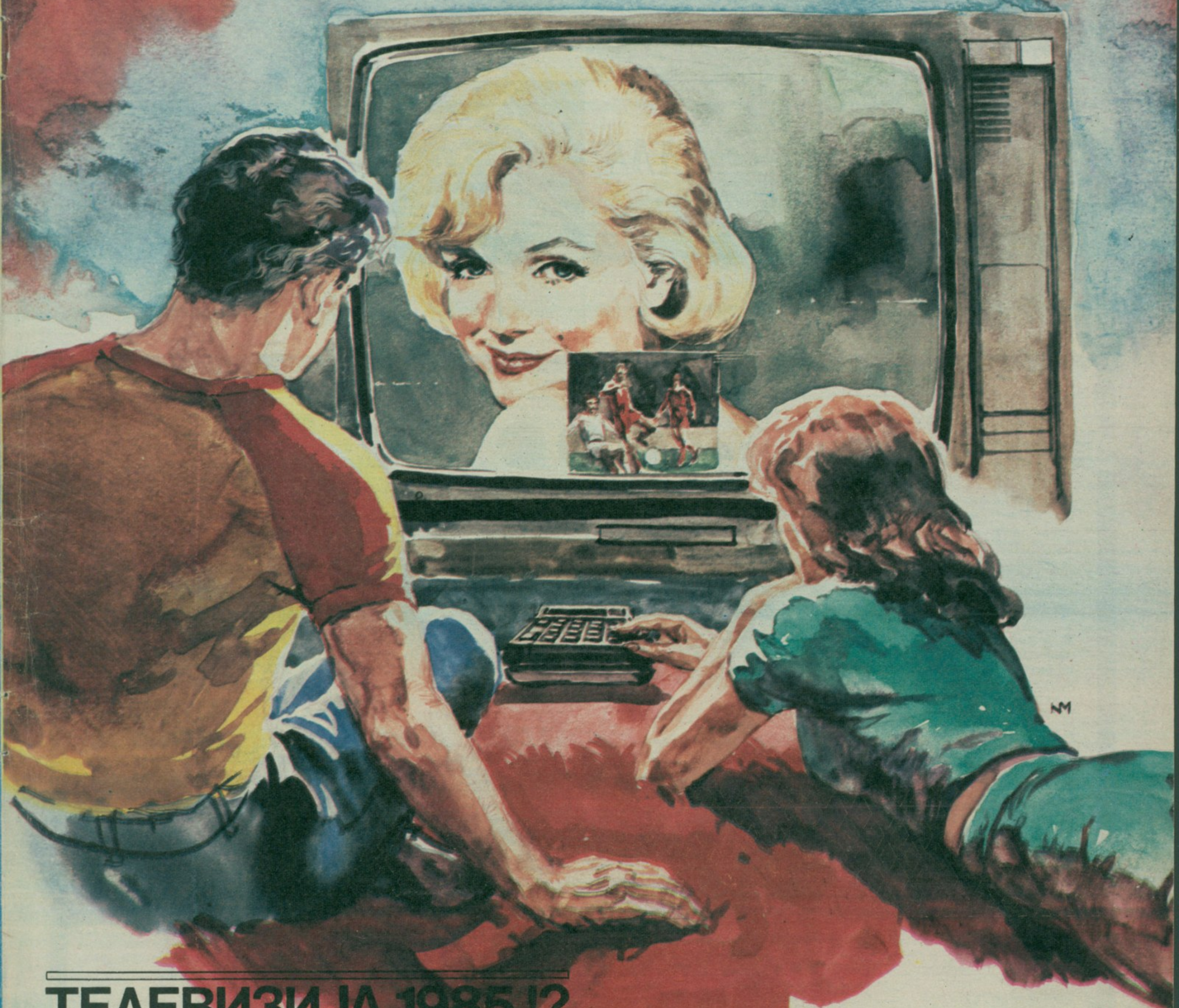
20
динара

БРОЈ

1581

16. 4. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII

ТЕЛЕВИЗИЈА 1985 !?

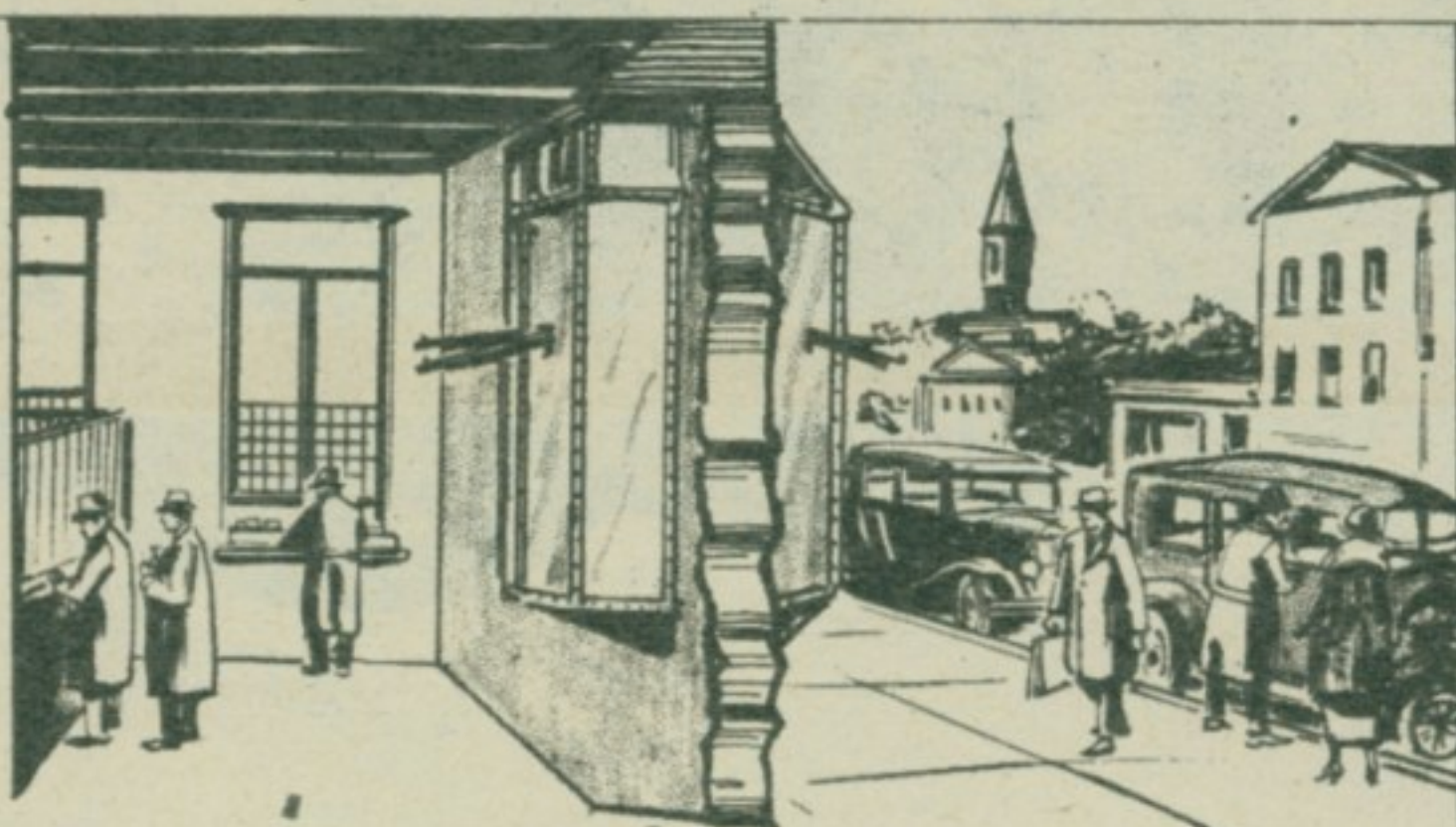
Фирма

Веровати или не!

ЗИМЗЕЛЕНА СЕКВОЈА

КОЈА РАСТЕ У КАЛИФОРНИЈИ, ТОЛИКО ЈЕ ОТПОРНА НА ТРУЊЕЊЕ ДА СЕ ДЕБЛА ОБОРЕНА ЈОШ ПРЕ 500 ГОДИНА МОГУ ИСКОРИСТИТИ КАО ПРАЉЕВИНСКИ МАТЕРИЈАЛ.

ПЛАЧКЕ БАНКЕ

СУ БИЛЕ ВЕОМА ЧЕСТЕ У ЧИКАГУ ДВАДЕСЕТИХ ГОДИНА ОВОГ ВЕКА. ЗАТО СУ НЕКЕ БАНКЕ ИМАЛЕ ПУШКАРНИЦЕ ИЗ КОЈИХ ЈЕ МОГЛО ДА СЕ ПУЦА НА ПЛАЧКАШЕ У БАНЦИ, АЛИ И НА УЛИЦИ.

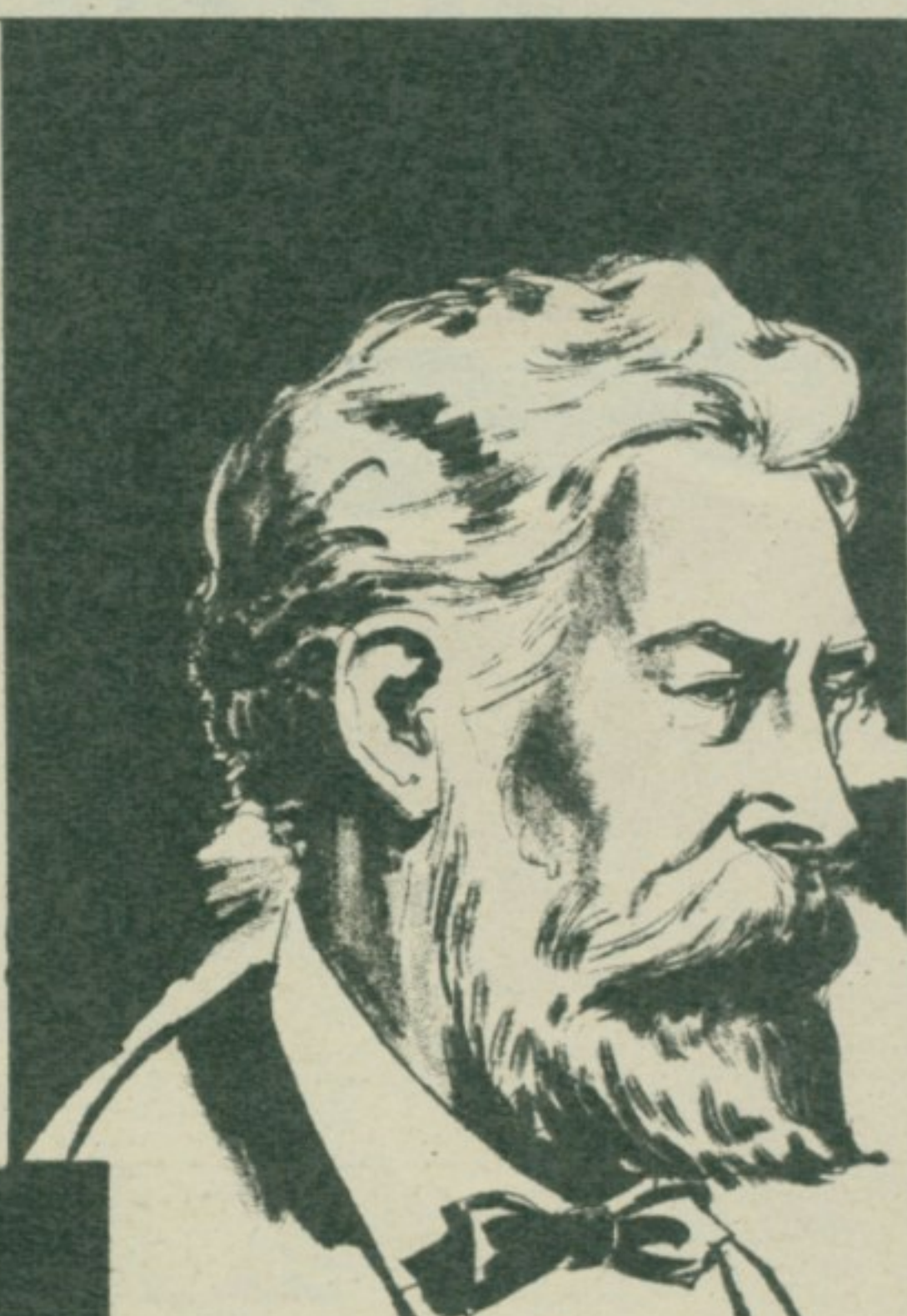
ЛАЛА

СА 7 ЦВЕТОВА ИЗРАСЛА ЈЕ У БАШТИ ЏОЗЕФИНЕ НОВИ ИЗ ИЛИОНИСА (САД).

МУЊА

УСМРТИ ВИШЕ ЉУДИ НЕГО СВА ТОРНАДА И ОРКАНИ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА.

ЖИЛ ВЕРН

(1828 - 1905)

КОЈИ СЕ СМАТРА ОЦЕМ НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ, НАПИСАО ЈЕ НАУЧНУ РАСПРАВУ О БАЛОНИМА, АЛИ НИЈЕДАН ИЗДАВАЧ НИЈЕ ХТЕО ДА ЈЕ ШТАМПА. ОБЈАВЉЕНА ЈЕ ТЕК КАД ЈУ ЈЕ ПОНУДИО КАО ФАНТАСТИЧАН РОМАН ПОД НАСЛОВОМ „ПЕТ НЕДЕЉА У БАЛОНИ“.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у читавом свету има преко 500 милиона телефона. На првом месту су Сједињене Америчке Државе са 175,5 милиона телефона, за њима је Јапан са 54,8 милиона, Савезна Република Немачка има 26,6 милиона, а Енглеска 26 милиона.

према тврђењу двојице норвешких стручњака убудуће ће бити могуће предвидети земљотрес седам часова пре него што наступи. Њихов метод заснива се на мерењу напона у стенама.

од осам хиљада нових лекова у току испитивања одбаци се, просечно 7999, а да би се један лек справио потребно је од 4 до 12 година рада у лабораторијама. Од 1961 до 1977. године, на пример, у целом свету било је произведено и примењено у лечењу 1330 нових лекова.

у старом Риму употребљавале су се нарочите покретне пећи које су измислили још Вавилонци. Били су то заправо велики глинени лонци на точковима пуни врелог камења. То камење загревало је зидове пећи и они су тако зрачили топлоту. У римским библиотекама, на пример, постојали су службеници чији је једини посао био да такве пећи постављају на потребна места.

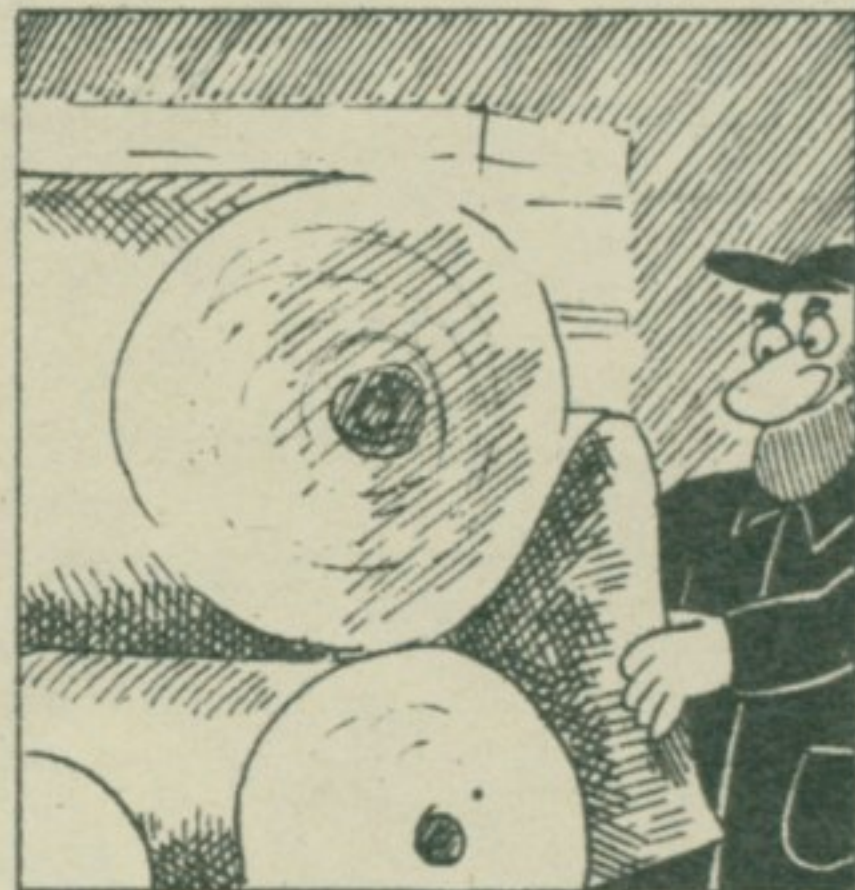
према недавно објављеним подацима једног немачког института, године 1980. највише

су радили Јапанци: 2132 часа. За њима долазе Британци са 1895 часова, затим Американци — 1882 часа, Французи — 1860, Италијани — 1855, Белгијанци — 1835, Аустријанци — 1751, Западни Немци — 1747, Холанђани — 1655 и Швеђани — 1506 часова.

група лекара из Минхена пронашла је делотворан метод за скидање сувишних килограма: у желудац се убацу нарочити балон и напуни ваздухом или водом. На крају куке за мршављење овај балон се распада и из тела избацује природним путем.

паукове нити су изузетно танке и лаке па када би један паук био у стању да произведе нит довољно дугачку да обавије Земљу, она би била тешка свега 170 грама.

фабрика хартије у Вечачама (Словенија) најстарија је у нашој земљи, има традицију дугу преко четири века и потиче из 1554. године, а данас је једна од најсавременијих у Европи.

најстарији ћилим за који се зна је црни ћилим од животињске длаке са белим рубом. Потиче из 5. века пре наше ере. а откривен је код Пазирика у Совјетском Савезу. Данас је изложен у једном лењинградском музеју.

почетком 1927. године репортер Вилко Бркић извршио је први спортски радио-пренос са фудбалске утакмице „Грађански“ — ХАШК која се одржала у Загребу.

НАЧУВЕНИЦИ

ПОРУКА

НАЂЕНИХ
У БОЦИ

СПОКОЈНО У ВЕЧНОСТ

ПРАВА ОСЕЋАЊА
ОНОГА КО ЈЕ
ОВО НАПИСАО
И ПРЕДАО
ТАЛАСИМА
ОЧЕНУЈУЋИ СМРТ
У БОЊЕМ
ОКРИЉУ
ОДАЛА ЈЕ ЈЕДНА
ЈЕДИНА РЕЧ.

Године 1825. извесни мајор Макгрегор ставио је поруку у боцу и бацио је у воде Бискајског залива. У поруци је стајало: „Пожар на броду. Елизабета, Џоана и ја предајемо душе у руке нашег Спаситеља чија нам бескрајна милост помаже да спокојно и мирно поднесемо ужасну могућност пресељења у вечност“. Боца с поруком пронађена је годину и по дана касније кад су мајор и његова породица већ били спасени не искусивши језиву Божију милост.

Ко је нашао
брачну понуду?

Један британски морнар из 19. века, можда у жељи да оснује данас тако популарне клубове усамљених срдаца, бацио је с брода којим је испловио из Саутемптона на путу за Индију боцу и у њој брачну понуду, па ко је нађе. У Порт Саиду, на повратку у домовину, исти морнар приметио је, шетајући обалом, боцу којом су се поигравали морски таласи. Загazio је у воду, дохватио боцу, отворио је и у њој нашао — своју брачну понуду.

Последња вест
са „Лузитаније“

Године 1916. британски рибар који је ловио у северном Атлантику угледао је у таласима боцу. Успео је да је упеца и у рукама му се нашла последња порука с брода „Лузитанија“ који је торпедовала немачка подморница 1915. и који је са собом на дно мора однео хиљаду двеста путника. Порука је гласила: „Још увек на палуби с нешто мало људи. Последњи чамци су отпловили. Тонемо веома брзо. Неки људи крај мене моле се богу заједно са свештеником. Крај је близу. Можда ће ова порука...“ Ту је био крај.

ПЕТ КЊИГА ЗА ПУСТО ОСТРВО

Роберт Л. Рипли био је без конкуренције највећи ловац свих времена на најневероватније ствари и догађаје. Из ове страсти родило се чувено Риплијево „Веровали или не“ које је годинама било бестселер не само у Сједињеним Америчким Државама већ у готово читавом свету. „Веровали или не“ појављивало се у новинама, књигама, на предавањима, у студијама, на радију и телевизији. У доба највеће славе Риплијеву рубрику доносило је и три стотине новина у тридесет три стране земље (односно изван САД) за двадесет пет милиона читалаца. Рипли је умро 1949. али је „Веровали или не“ наставило да излази до данас. Неколико година пре смрти Риплију су аутори књиге „The book of lists“ поставили питање којих би пет књига понео са собом кад би на пустом острву морао да проведе пет година. Риплијев одговор објављен је после његове смрти и го тек 1977. године. Ево његовог избора: 1. Библија, 2. „Добра земља“ (Перл Бак), 3. „Јадници“ (Виктора Игоа), 4. „Кратак преглед историје“ (Х. П. Велса), 5. „Веровали или не“ (Роберта Л. Риплија).

Ипак је
стигла кући

Јапански морнар Чуносике Мацујама укрцао се 1714. године на брод чији

је циљ био лов за благом по Тихом океану. Лађу је захватила олуја и потопила је, али се Мацујама заједно с четрдесет четири члана посаде спасао. Сви су успели да допливају до пустог коралног гребена на коме су јадно скончали

мучени глађу, жеђу и ужасном врућином. Пре смрти Мацујама је покушао да се јави својима код куће. На комадићима дрвета описао је шта им се догодило, поруку ставио у боцу, некако је запечатио и препустио морским струјама. Сто педесет година касније таласи су избацили боцу с нетакнутом поруком на обалу места где се Мацујама родио и одрастао.

Хитлер страдао
у подморници!

О судбини фашистичког диктатора Адолфа Хитлера штампа је узбуђено писала 1946. године кад је порука, вероватно смишљена превара, пронађена у боци на обали Данске. Била је написана на отргнутој страници бродске књиге немачке подморнице „Науеклус“, а носила је датум претходне године. У њој се тврдило да Хитлер није страдао (убио се) у свом

бункеру у Берлину, како се данас сматра, већ се утопио у подморници „Науеклус“ која је потонула 15. новембра 1945. године на путу из Финске у фашистичку Шпанију.

„Шифра“ са
Северног пола

Совјетски рибари нашли су 1948. године у песку код арктичког теснаца Вилкички боцу. Порука која се налазила у њој била је написана на два језика, норвешком и енглеском, и нико је није разумео чак ни кад је преведена. Оно што је писало више је личило на шифру него на писмо: „Преостало пет понија и сто педесет паса. Желим сено, рибу и тридесет саоница. Морам да се вратим почетком августа. Болдвин.“ Порука је разјашњена тек кад се сазнало да ју је написао и бацио у воду већ заборављене 1902. године поларни истраживач Евелин Болдвин. Срећом, Болдвин је извукао живу главу са Северног пола и без сена, рибе и тридесет саоница. Остало је непознато да ли је успео да се врати почетком августа.

Ниједан
од осам језина

Године 1941. америчке новине донеле су следећу вест: „Боца бачена с брода у Тихи океан да би се популарисало и на тај начин финансијски помогло Одељење за хидрографска истраживања америчке морнарице „превалила“ је за педесет три дана две хиљаде километара и завршила на Новим Хебридима у југозападном Пацифику у рукама домородаца који нису могли да прочитају поруку и баце се на популаризовање истраживања мора и океана између осталог и зато што нису знали ниједан од осам језика на којима је порука била написана“.

Б. Д. 3

Ако на некој железничкој станици угледате црвено-жути, тек лакирану локомотиву на којој пише „Југославенске железнице“ број 442-001, добро је загледајте: она није као друге. Додуше, споља нећете приметити неке велике разлике, али знајте да је то та, прва локомотива коју су замислили, нацртали и конструисали наши људи. По снази и одликама, „Ју-442-001“ спада у најјаче локомотиве на свету, по концепцији сна је последња реч технологије. Можда најфантастичније од свега: такве локомотиве у стању су да праве још само САД, Шведска, Француска, СР Немачка, Швајцарска и сада Југославија.

Већ ови подаци показују да су кончаровци — у сарадњи са Југословенским железницама и фабрикама из више градова широм земље — направили светски подвиг који ће ући у историју технологије. Чују се (од стручњака) онекав поређења: према снази земље, оно што је за Америку програм „Аполо“ то је за нас ова, тиристорска локомотива. Међутим, не треба ни бити стручњак, довољно је видети податак да само шест земаља које спадају у најразвијеније на свету, могу да производе такве локомотиве, па схватити какав је то успех.

Једног снежног фебруарског дана локомотива је, из пространог дворишта „Раде Кончара“ кренула у пробни рад који ће трајати целе ове године. Она мора проћи све наше пруге, све успоне, низбрднице и кривине, под највећим оптерећењима и у свим временским условима. Проналазимо професора доктора Боровоја Рајковића, идејног оца наше локомотиве-чуда, да одговори на оно главно питање како је то направити локомотиву?

„Никад нећете успети...“

Творница „Раде Кончар“ већ дванаест година производи електричне локомотиве по лиценци шведске фирме „ASEA“. Међутим, професор Боровоје Рајковић из „Кончаревог“ електротехничког института каже:

— Лиценца је решење које се мора копирати, са лиценцом се не добију и сви технолошки поступци, већ само неки. Па тако, ако немате све прорачуне а појави се у почетном периоду нека потешкоћа, само страни партнер може то отклонити. Покушате ли сами неки захват — ослабићете локомотиву на другом месту!

Тако је у „Кончару“ изнета још 1976. године замисао: што не бисмо сами конструисали локомотиву! Тада је то могло да звучи чак занесењачки... Били су ту, у „Кончару“, стручњаци из једне високоразвијене земље у гостима. Нису крили неверицу:

— Боље купите нашу лиценцу — рекли су — никада нећете успети!

На њихов осмех и професор Рајковић је одговорио осмехом:

— Видећемо! — Наравно, већ на почетку поставило се питање како уопште приступити развоју сопствене технологије локомотиве и то такве која ће бити најмодернија.

— Постојала су два на-

чина — сећа се професор Рајковић. — Један је био начинити два експериментална прототипа чије би се мане исправљале, а врлине дотеривале у пробном раду, што већ унапред није долазило у обзир јер је прескупо. Сматрао сам да прво морамо ићи у истраживање и у развој од концепта и идејних пројеката.

То је значило направити такозвану „математичку локомотиву“: на папиру, „описати“ будућу машину помоћу опромног броја диференцијалних једначина (виша математика). Решење тих једначина требало је да послужи за цртање локомотиве. Колики је то посао нека вам каже податак

ЛОКОМОТИВА
ИЗ СНОВА
КРЕНУЛА!

ПРВА, ДОМАЋА, НАЈЈАЧА

Загребачки
»Раде Кончар«
показао је
да су и у
данашњем
свету
могућа чуда:
тек искована
локомотива
је
јединствена.
Чак је и
време
за које је
направљена
пример
за »Риплија«.

НО ЈЕ СВЕ РАДИО

Прва југословенска локомотива има задивљујуће одлике: развија брзину од 160 километара на час, снагу од 4.400 киловата, четири осовине. Тиристорска је, што значи да има „континуирану“ промену звучне силе, те постиже максимално искоришћење атхезије — обичним речником значи да је ова локомотива најсавременија у погледу технологије.

На њој су радили заиста многи. Поред 35 „Кончаревих“ стручњака из Електротехничког института, ООУР-а Електричне локомотиве, ООУР-а Средњи електрични стројеви и РО Трансформатори и ИНЕМ, сарађивало је и тридесет стручњака из Југословенских железница. Ту су, затим, много допринели: Машинска индустрија Ниш, „Јанко Гредел“ Загреб, МИНЕЛ Београд, Металски завод „Тито“ из Скопља, „Буро Ђаковић“ из Славјанског Брода. Права југословенска локомотива!

У истраживања и градњу локомотиве уложено је око 210 милиона динара. Међутим, та сума исплатила би се већ после три или четири произведене локомотиве!

да су инжењерима Електротехничког института требале пуне две године да поставе и израчунају све те једначине! Наравно, рачунске операције рађене су на компјутерима — без њих, не би се никад дошло до локомотиве!

Глава је велика лабораторија

Када је „математичка локомотива“ била готова објашњава даље професор Рајковић, имала је да

прође тест „све или ништа“:

— На компјутеру смо је водили пругом Београд—Бар која се сматра најтежом у нашој земљи. То значи да смо на 200 десница те пруге „задавали“ спољне услове, мењали их и посматрали: брзину, звучну силу, силу кочења, загревање и све остало. Знали смо из практе са другим локомотивама колике морају бити те компоненте и тако смо поредили, кад је наша „стигла“ у Бар.

Пошто се тако показало да су прорачуни добри, предстојало је пројекто-

НОВИ

Као у бестежинском стању: „аеродијум“ у Сен Симону.

вање локомотиве, израда њене документације, технолошког поступка и тек после свега тога — сложити праву машину. На изглед Сизифов посао, међутим, за конструкторе је онај највећи део био обављен када је урађена и доказана „математичка локомотива“, јер основно је било да се теоријски она сложи и — не распадне. А како је то у стварности изгледало?

На пример, само један мањи механички део локомотиве поделили смо на 150 делова, објашњава појединостављено тај сложени рачун доктор

Рајковић, а сваки од тих делова мора да има шест слобода кретања. Значи, када се реши 150 пута 6, то јест 900 једначина за задати случај највећег оптерећења сваког дела, добију се бројке које показују напрезање, силе и све остало. Тек када смо поређењем са резултатима мерења видели да нам се све покlopило, знали смо да су наши прорачуни добри и тада смо приступили пројектовању најпре компоненти, па целина од више компоненти и најзад — целе локомотиве. Знате, глава је велика

лабораторија, далеко је јефтиније прво све израчунати — смеје се професор Рајковић.

Да би се све израчунало а то значи неколико десетина хиљада једначина, требало је прво све

ђу осталих крупних ствари и ова досетка је — домаћа!

Два-три чуда

Преко двеста машиновођа било је тестирано

„Кончарева“ локомотива може да савлада сваку пругу. Дугачка је око 16 метара, висока преко четири и по, широка више од три, тешка 82 тоне. Стакла на њеним прозорима толико су јака да неће прснути ни ако би у њих ударила челична коцка тежине једног килограма — при брзини од 360 километара на час!

локомотиве било би неопходно да страни стручњаци претходно изврше одговарајуће промене, како не би долазило до сметњи на радио-везама или до тога да локомотива самим укључењем у електричну мрежу мења светла на сигналимa!). Колико је ово значајно показује пример да су Французи, када су начинили такозвану тиристорску локомотиву (каког типа је и наша) изменили све сигурносно-сигналне уређаје на пругама, а то су трошкови који се изражавају у милијардама.

На крају, последње чудо везано за југословенску локомотиву: радницима „Кончаревог“ ООУР-а Електричне локомотиве и њиховим партнерима биле су потребне непуне две године да је конструишу — а управо толико траје серијска производња у великим земљама и то када је цела технологија већ увелико позната и разрађена! Радило се буквално и дању и ноћу.

Сада је овај нестварно велики резултат ту, на шинама. Када су исти они инострани стручњаци, који су изразили неверицу да се тако нешто може остварити недавно позвани да виде локомотиву „Ју-442-001“ и дају своје мишљење, остали су без речи.

Мирјана Крстуловић

СПОРТ

Летите а да нисте ни у авиону, ни једрилици нити с падобраном на леђима! Да ли је тако нешто могуће? Јесте, али само на једном месту у свету: у „аеродијуму“ Сен Симона у Квебеку. Ова врста летења доскора се практиковала само у научне експерименте, али тренутно прераста у спорт који незадрживо осваја нашу планету. Спрема за извођење оваквих летова тренутно се монтира готово у свим већим спортским центрима света.

То је један цилиндар висок шест метара са исто толиким пречником. У његовом дну налази се елиса, одвојена мрежицом пречника 3,65 метара која својим окретањем изазива ваздушно струјање чија се брзина креће од 60 до 120 километара на час. Кад је елиса у покрету, човек ускаче у цилиндар и остаје да лебди осећајући се као падобранац у слободном лету или астронаут у бестежинском стању. На овај начин, кажу, развија се осећај за равнотежу и координацију мишићних покрета. И — ужива!

замислити и поставити те силне једначине.

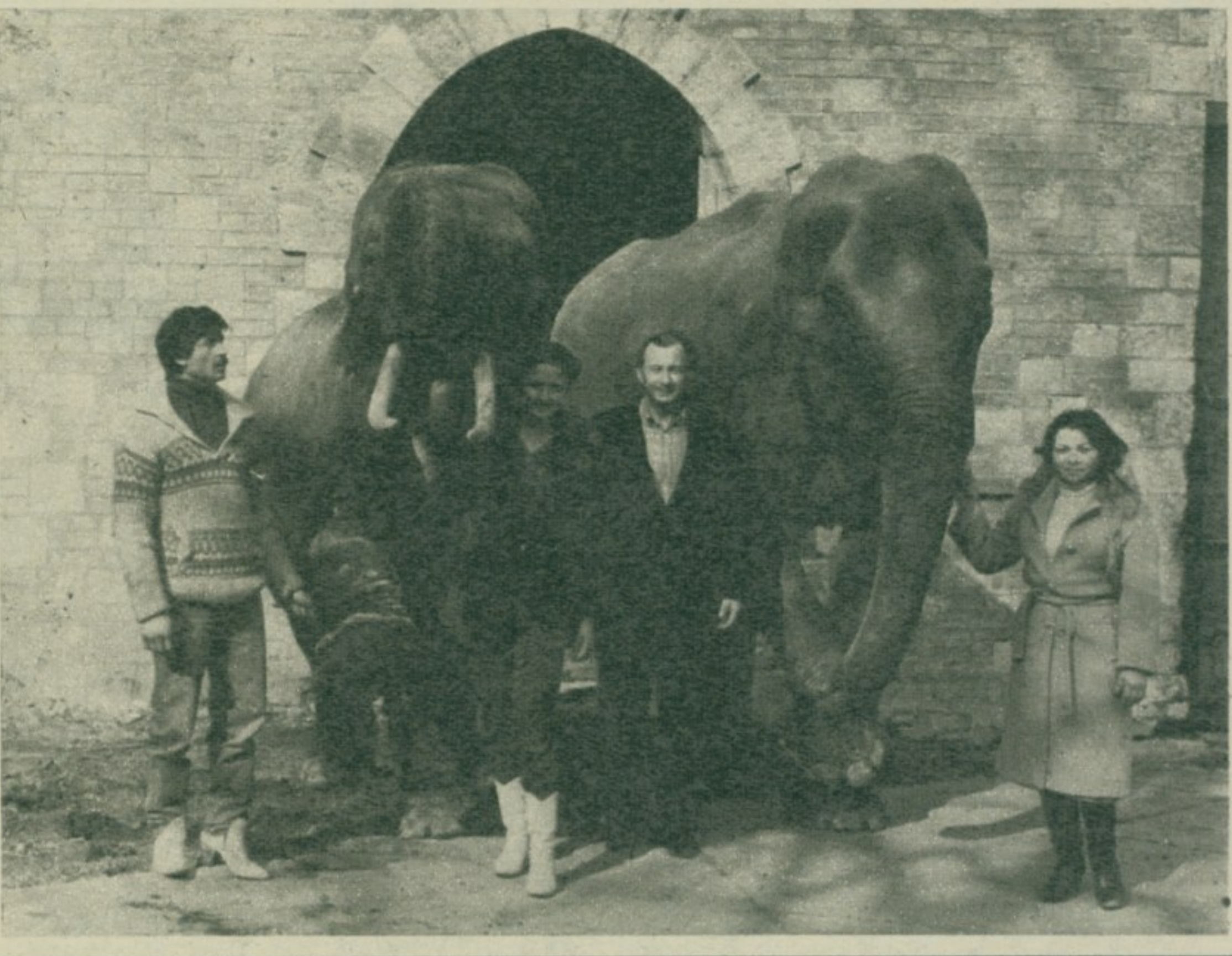
Пре него што је дошао тренутак да планови са папира почну да се граде, у „Кончару“ су урадили један модел саме управљачке кабине, од дрвета. У њој је било све као што је сада, у локомотиви специјална фотеља која се регулише према стасу машиновође, леп пулт, па чак и плоча за кување кафе и мали фрижидер — скривен од погледа. На вратима, са спољне стране, постоје две кваке: једна на убицајеном месту, а друга ниско, да човек може да је дохвати са земље, пре него што се погне, јер се тако лакше улази! Изме-

и рекло своје мишљење и примедбе, пре грађење управљачнице. Све је снимљено на филмове и све је узето у обзир како би се машиновође што удобније осећале у возњи.

Занимљиво је и то што прва домаћа локомотива спада не само међу најмодерније и најјаче, она је универзална, а то значи да се може возити по свим пругама у нашој земљи, брдским и равничарским. Поред тога, конструисана је тако да одговара свим постојећим пружним уређајима у Југославији (за лиценце

ЦИНОВИ ИЛИ БУБИЦЕ

ИГРАЈУ

Породица Варгас последњи пут са Лаксми и Бојем: син Рихардо и његова супруга, Јожеф и Марија.

око места на којима смо заустављали наш циркуски конвој. Највише због њих трудили смо се да то увек буде у близини реке или мора. Обожавају воду: могу сатима да остану у њој, да се брчкају, усисавају је сурлама и прскају се, пливају.

Њиховом купању готово увек присуствовао је свет који би се на том месту затекао. Почињале би бесплатне представе: деца су цичала, радовала се, смејала. Лаксми и Бој су се баш својски трудили да задовоље своју случајну публику, радили су заиста за „своју душу“. Иначе, према наступу у циркусу имали су сасвим други однос — прави хладни професионалци.

Најомиљенија игра им је била да напуне сурлу и млазом воде, коју су избацивали силовито, обарају људе наузак у воду. То је, наравно, наилазило на опште одобравање. Никад нећемо схватити како су знали колико воде треба узети, јер се није десило да неког повреди...

Једном смо се уплашили на смрт — али за њих, не за публику. Лаксми је остала испод површине (обично је идејни вођа за све лудорије и била она), а онда и Бој. Када се дуже времена нису појављивали на површини, већ смо помислили да их никада више нећемо видети. А они су мирно изронили стотинак метара даље... Воле да се купају, научили смо једном за свагда.

Кад нису имали прилике да се брчкају, волели су да се јуре са нама око циркуских кола или да се играју жмурке. У тим игра-

ма обично су учествовали наши унуци или мања деца наших рођака, артиста из циркуса.

Крађа за пријатеља!

Дете би се сакриво иза неких кола и онда је почињала потрага. Један од слонова „на прстима“ се приближавао колима и онда сурлом испитивао да ли је његов мали пријатељ с оне друге стране. Ако би га опипао сурлом, хватао га је око паса и одизао са земље. То је значило — сад је на тебе ред да јуриш мене!

Поред Лаксми и Боја једно време циркус „Варгас“ имао је још и једно мало слонче, велико колико омањи пони. Пошто су Лаксми и Бој били познати као велики прождрљивци, нису смели ни да привиру месту на којем су се налазила кола с кухињом. Како су „сковали план“, ни данас нам није јасно, тек слончић је искористио прилику кад је куварица некуда отишла на час и оставила прозор на колима отворен. И док су наши слонови стајали подаље и незаинтересовано се чешали о неко дрво, малиша је пришао прозору, сурлом ухватио векну хлеба и брже-боље отрчао до старијих да им преда благо. Онда се вратио на „место злочина“... Да куварица није наишла у последњем часу, остадосмо без ручка.

Лаксми и Бој су нежно волели малишу. Једном, кад је наш циркус гостовао у Дубровнику, малиша је, уз неколико артиста, прошао градом да најави наш долазак. Сав поносан ишао је Страдуном, затим

кренуо изван градских зидина и наставио даље. Непредвиђено се нашао на једној стени. Кад је хтео да се врати, схватио је да му то неће поћи за руком. Стајао је на врху беспомоћно и није се мицао. Сваки покрет и — могао је да се скотрља низ стено. Онда је у помоћ притрчао Лаксми. Спустила се на предње ноге, сурлом подупрла свог малог другара и тако му омогућила да се успентра горе.

Само енглески

Зашто им све командује мо на енглеском? Такво је правило међу свим дресерима слонова у циркусима света. Кад радимо, говоримо само енглески, команде на другим језицима неће да слушају.

Са Лаксми и Бојем у представи су наступали наш син Рихардо и његова супруга. Слонови су научили много — да стоје на две ноге, да се пењу на столицу специјално направљену за њих, да легну, да играју у такту музике...

У програму је, између осталог, била и тачка у којој Рихардо легне испред слона а овај му стави ногу на леђа. Кад смо покушали да ову тачку увежбамо са нашим малим унуком, и један и други слон је одлучно одбијао да то и с њим понови. Дуго нам је било потребно да схватимо: па они страхују да слабашном детету не начине неко зло. Свесни своје тежине и снаге знали су да могу да га повреди...

Иначе, ту њихову снагу никада нисмо злоупотре-

Лаксми и Бој коначно су добили свој стан и стално место боравишта — више неће морати да лутају. Снимљени првог дана, тек што су стигли у Београдски зоолошки врт.

СЛОНОВИ КОЈЕ ЈЕ НАБАВИО ЗООЛОШКИ ВРТ У БЕОГРАДУ ПОЗНАТИ СУ ЦИРКУСКИ АРТИСТИ. ЊИХОВИ ВЛАСНИЦИ МАРИЈА И ЈОЖЕФ ВАРГАС РАСТАЛИ СУ СЕ ОД ЛАКСМИ И БОЈА — СА СУЗАМА.

Лаксми и Боја купили смо у Немачкој пре осам година од власника неког циркуса. Били су још прилично млади кад смо их „усвојили“. У почетку су показивали неповерење према нама, али то је за нас било сасвим разумљиво. Од најраније младости, а обоје смо рођени у циркуским породицама, расли смо са разним животињама. Све су оне, то смо добро знали, морале да прођу кроз фазу привикавања да би се потом везале за човека. Да би вам било која животиња постала пријатељ, чак и змија, мора бити убеђена да јој нећете учинити ништа нажао.

Са слоновима смо се необичајено лако спријатељили, они су брзо постали. буквално, чланови наше

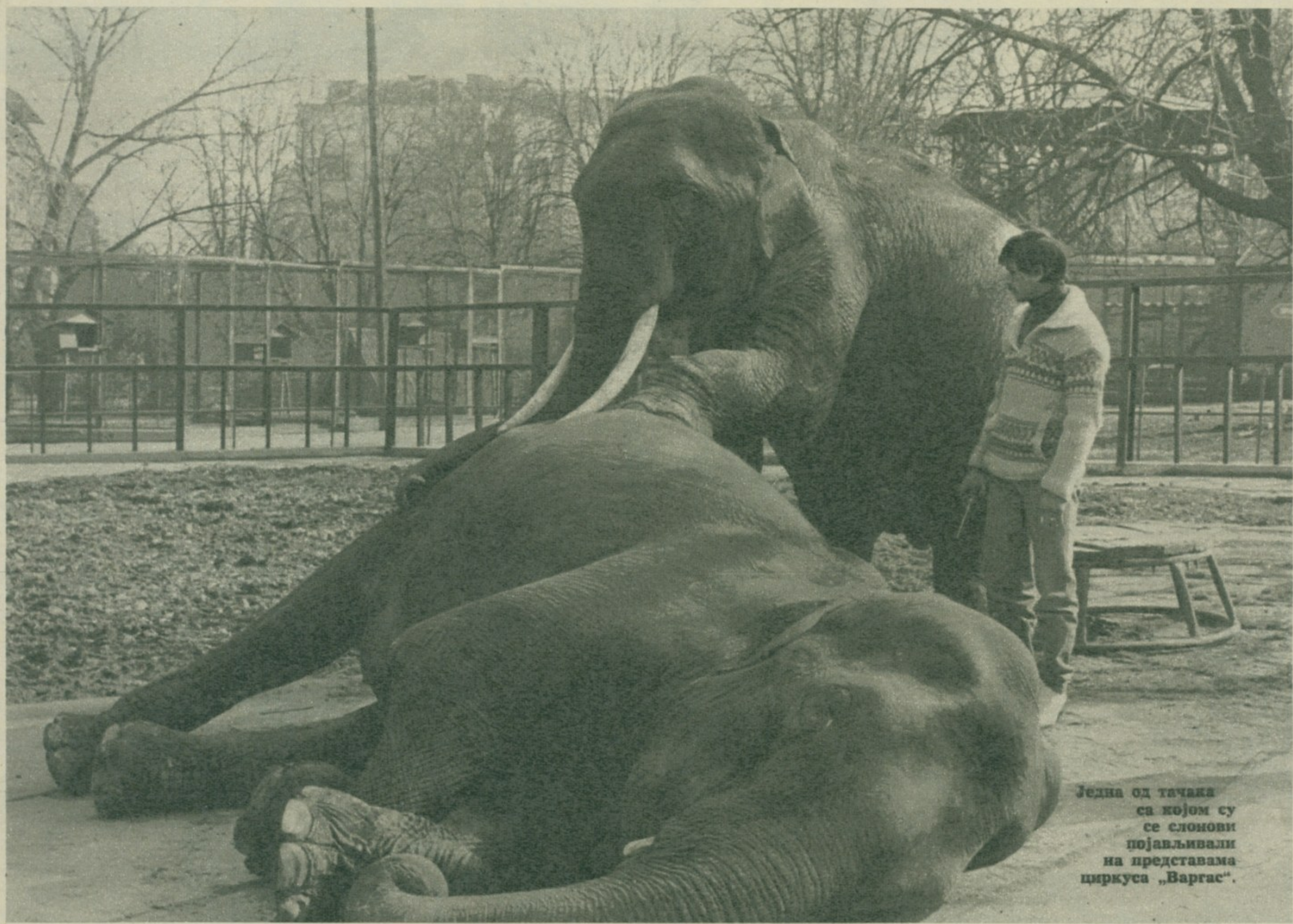
путујуће породице. Толико су били мирни и послушни да смо са њима имали много мање проблема него, рецимо, са псима. Знали су да цене то што се бринемо о њима и волимо их. Кад смо се најмање надали, једно од њих двоје би се „пришуњало“ (ми смо их наравно пуштали да нас изненаде) и загрлило сурлом. Ако су били још нешто изузетно расположени или срећни, обухватили су нас сурлом око струка и подизали у ваздух. Све су то радили најнежније као да су заиста знали да би сваки нагли покрет могао да буде кобан.

Бесплатна представа

Најтеже им је било зими: нису смели да напуштају просторију која се ложила, лако су могли да се разболе. Остајали су по неколико месеци затворени у колима, јер ни поред најбоље воље нисмо ништа боље могли да им понудимо. Па ми ни сами немамо свој дом. Вечито се селимо, живимо по приликама, грађани смо читаве Југославије...

Лаксми и Бој били су просто луди од среће кад бисмо их коначно пустили напоље. Пошто су били изузетно мирни, дозвољавали смо им да се шетају

ЖМУРКЕ СА ДЕЦОМ

Једна од тачака
са којом су
се слонови
појављивали
на представама
циркаса „Варгас“.

бљавали и никада их нисмо терали да нешто вуку, да дижу терет. Само једном када су се кола заглавила у блату и кад ни трактор ни дизалица нису успели да га извуку, позвали смо у помоћ наша два „снагатора“. Као од шале извукли су заглављена кола.

Било би дивно кад би их људи у зоолошком врту пустили да слободно шетају уоколо. Они тако воле да се играју, гарантујемо да никоме ништа нажао не би учинили. Просто је невероватно колико су мирољубиви. Знате ли ви да смо их ми често, путујући од места до места, преба-

цивали у истим колима са коњима. Дивно су се слагали и разумели...

★

Врата на ограђеном простору предвиђеном за слонове чувар је оставио отворена и Лаксми и Бој су (опет је Лаксми била иницијатор) изашли у извиђање околине. Све то дешавало се оног другог марта кад су стигли у Београдски зоолошки врт. Окупљена деца и родитељи нису знали да ли да се радују или да се склоне, јер — ко зна! Тек кад су схватили да ова два нова становника имају изразито

мирољубиве намере, почели су да се радују и да их аплаузом поздрављају.

Марија и Јожеф су за то време давали последња упутства чуварима како да поступају са њиховим миљеницима: треба да им се поспе песак по простору где се шетају јер се они тим песком, који сурлом набацују на леђа, бране од опасних инсеката, осете и најмањи убуд муве. Треба им давати најквалитетније сено, по могућности и воће. Људи су за банамама и лимуновима. Не смеју да пију хладну воду јер се брзо прехладе.

Марија и Јожеф никако да оду, као да су из-

мишљали разлоге да што дуже остану крај Лаксми и Боја. Очигледно, тешко им је да се растану. Али, нису имали другог избора — све им је било теже да их издржавају, да им обезбеђују одговарајуће услове. Сада су први пут слонови добили свој стан и — сталну адресу. Марија и Јожеф продали су слонове баш зоолошком врту мада су, како тврде, могли да их дају и неким другим циркусима. Италијани се већ дуго распитују за Лаксми и Боја, стекли су глас слонова који су мирнији и бољи него ма који други. Супружници Варгас хтели су да слонови остану у

Београду, да коначно могу да радују децу која су више од годину дана тужно застајкивала пред празним ограђеним простором предвиђеним за ове велике животиње.

Марија се неприметно повукла. Да је не виде Лаксми и Бој, да не примете сузе у очима.

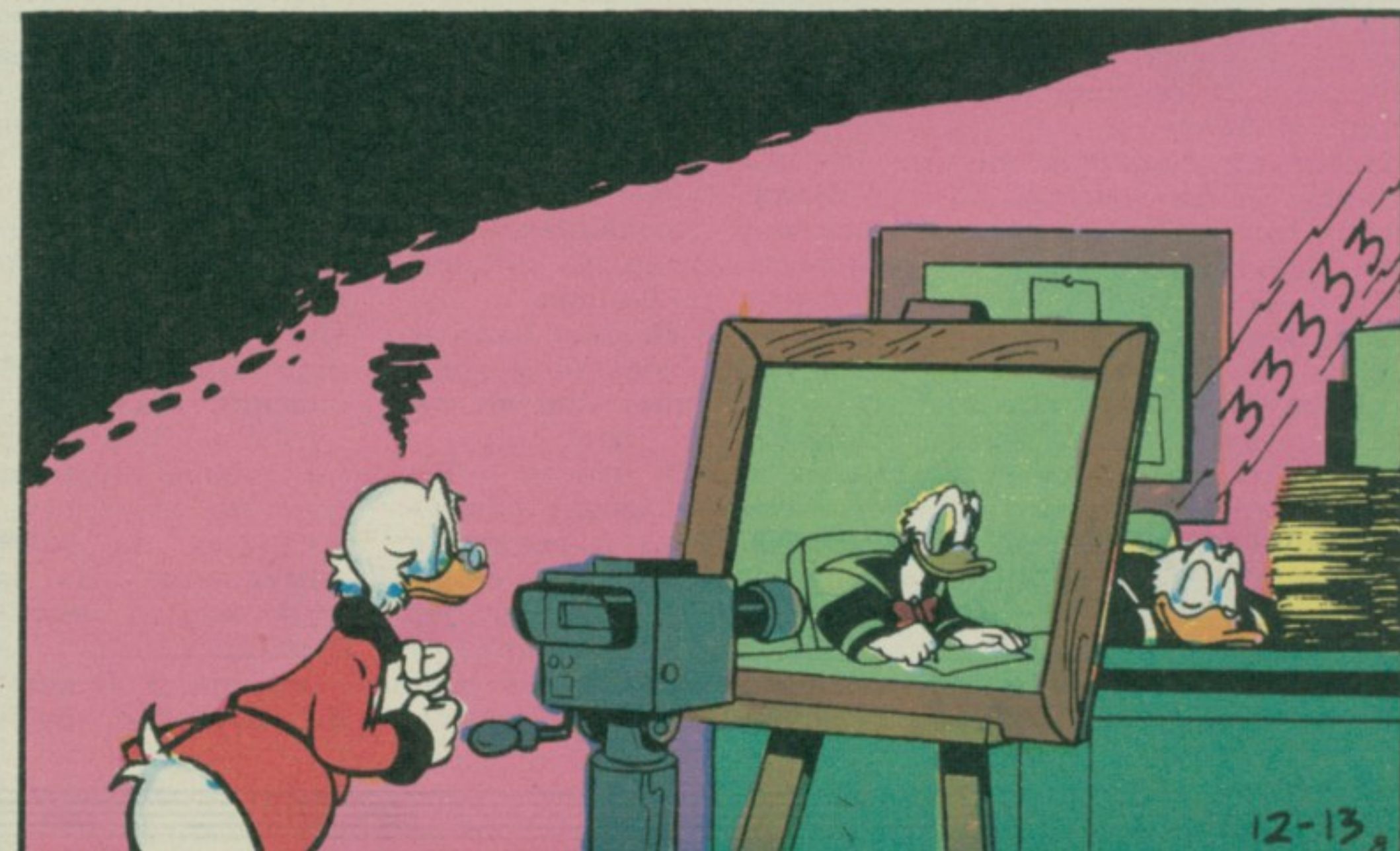
— Не знам како ћу без њих — плакала је. — Волим их као своју децу...

Ни Јожеф није издржао, кришом је обрисао сузе. Онда су се обоје полако удаљили, обећавши да ће доћи и сутра, и сваког дана док због посла не буду морали даље.

Весна Софреновић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НОБ ЛАВИЦЕ

ИЗА ЖБУНА СИЈАЛЕ СУ ЖУТЕ ОЧИ И ВРЕБАЛЕ
ВИНАХ КОЈА ЈЕ СКУПЉАЛА ГРАЊЕ.

Т е вечери чувару једног резервата на југу Африке Елфасу Мбонгели придружила се његова жена Винах, да му прави друштво. Већ неколико година Елфас је радио овај посао и волео га јер му је донес поштовање међу сапле-меницима.

Спустио се сумрак, Елфас је удахнуо свежи вечерњи ваздух и ушао у колибу. Винах је остала напољу да скупи грање за ватру. Било је то 21. марта 1980. године.

У први мах Елфас није ништа приметио. Свуда око колибе тишина. Двадесетак метара сдотле, иза жбуна, сијале су жуте счи лавице и вребале жену нагнуто над хрпом грања. Звер је начуљила уши, полако се промолвила из жбуна а онда се бацила на Винах. Оборила ју је на земљу и оштрим зубима запарала јој бутину док су је тешке шапе гребале по врату. Жена је крикнула и дигла руке да се одбрани.

Елфас је излетео напоље, схватио шта се дешава и одјурио натраг у колибу, дограбио дршку од метле и пошао у помоћ жени. Замахнуо је, животиња се повила, мотка ју је погодила у леђа и преломила се надвоје. Али, нешто је ипак постигао: збуњена, лавица је оставила плен и мало се удаљила.

За то време Винах се некако довукла до колибе. Животиња је поново кренула у напад. Елфас је скочио и ударио оним сломљеним делом мотке. Лавица се окренула и побегла у шипражје.

Чувар је пошао према колиби али се разјарена звер поново појавила из високе траве. Човек је тада дограбио флашу која му се нашла при руци, разбио је о зид колибе и бацрио на лавицу. Међутим, није устукнула ни за милиметар. Елфас је онда хитно дрвени трножац и погсдио је право у лице. Тек тада животиња се зауставила.

— Отерај је, отерај је — викала је избе-зумљено Винах из колибе. — Не дај јој да ме растргне!

Елфас је утрчао у колибу и за собом затворио ниска дрвена врата. Повукао је резу. Прозначивим погледом кружио је по просторији и тражио нешто чиме би могао да се одбрани од лавице. Осим његовог капута, душека под који се Винах завила, вреће за спавање, ћебади и одела, није било ничега. Кад је на поду угледао дугачку гвоздену цев, лакнуло му је. Зграбио ју је и када је дигао главу угледао је лавицу како до пола извирује кроз отвор изнад врата. Елфас је завитлао цев, животиња се повукла, а цев се одбила од врата.

— Умрећу, зар не? — питала је млада жена кроз сузе.

— Нећеш, сигурно нећеш — повикао је Елфас. — Спахћу те како знам и умам!

Ч увар је погледао кроз прозорчић. Лавица је љушила своје шапе ума-зане крвљу. Онда му је поглед опет пао на Винах која је лежала у локви крви и нека нова снага прострујала му је телом. Стао је наспред просторије, опет је држао цев у руци, гледао је час у један час у други прозор. Лавичина глава помаљала се наизменично на сваком отвору.

Споља је чуо хук сове и рiku нилских коња. Затим је опет завладала мукла ти-шина. Колиба је већ била у потпуном мраку. Елфас је пипајући нашао парафинску светиљку и запалио је. Трептава жућкаста светлост испунила је просторију.

Изненада, Винах је опет крикнула. Разрогачила је очи од страха и руком показивала ка отвору изнад врата. Међутим, тамо никога није било. Бунцала је.

— Морам некако спречити лавицу да провирује унутра — помислио је. Брзо је бацио капут преко једног прозора, а преко друга два душек. За неко време све се опет стишало. Можда је звер отишла. Викнуо је из свег гласа у мрак. Ништа. Онда је склонио капут и провирио напоље. Животиња је и даље чучала под прозором. Елфас се нагонски тргнуо уназад и за плаку избегао канце. Дограбио је ужарену грану и бацио на њу. Варнице су се ра-

спршиле на све стране. Режећи од бола, лавица је повукла капут с прозора и изгу-била се.

Елфас је знао да ће се вратити.

П рошао је читав час, и још један. Да лавица можда није заспала? Или је негде мирно лежала и чекала? По-лако, Елфас је скупио све што је било запаљиво — ћебад, јастук, одела. Све то замочио је у парафин и запалио. Онда је кроз прозор почео да баца запаљене тканине. Ускоро, колибу су са свих страна окруживали пламени и на слабом светлу чувар је угледао лавицу како нестрпљиво хода тамо-амо, вреба и чека.

Тада је потпуно клонуо. Чинило му се да више нема снаге и начина да се бори са овим чудовиштем. Винах је опет застења-ла. Знао је да неће издржати још дуго. Морао је нешто да предузме док не буде касно.

Под душеком је нашао пангу, велики афрички нож. Њиме је издубио рупе у зиду и помогао Винах гурајући је нагоре. Када је видео да су њене ноге нестале у отвору на таваници, одахнуо је.

Онда се и сам попео под кров. На самом врху својим појасом везао је Винах за пре-ду да случајно не склизне доле.

Нису ни тренули целе ноћи. Ослушкива-ли су сваки шум. У једном тренутку чувар је чуо неко пригушено режање. Лавица је била ту. Скакала је избеумљено по земљи натопљеној крвљу. Елфас је почео да дрх-ти.

...С првим зрацима сунца видео је лави-цу како, удаљена двадесетак метара, мотри на врата и прозоре колибе. Винах је и даље тихо јечала. Била јој је неопходна брза помоћ, а најближи лекар налазио се у малом сафари-кампу седам километара од њих.

Када је Елфас опет погледао доле, лави-ца је нестала као привиђење. Али, он је осећао да их из прикрајка гледа, да негде чека и да ће се поново вратити. И заиста, појавила се опет, тромим кораком, око де-вет часова. Елфас ју је гађао штапом али је промашио. Животиња је дигла главу и погледом почела да претражује кров, а онда се окренула и побегла. Елфас ју је пратио све док се није изгубила у ниском жбуњу, а затим се окренуо Винах и рекао јој:

— Сад могу да идем и потражим помоћ.
— И ја ћу с тобом — прошапутала је тихо.

— Како ћеш? Морамо прећи реку, кро-кодили ће ссетити крв.

Али, Винах је била упорна, одбијала је да остане сама. Сишли су са крова и жена се ухватила за Елфасов опасач десном ру-ком тако да је могла да се ослања на здраву ногу, а у слободној руци држала је пангу.

Када су стигли до реке, наишли су на два нилска коња, па су морали да оду око сто метара узводно и тек онда загазе у њу до појаса. Докопали су се супротне обале и исцрпљени пали на земљу. Винах се по-следњом трунком снаге придигла и крену-ла даље.

Најзад, пошто је прошло осамнаест часо-ва од почетка борбе с разјареном звери. Елфас и Винах стигли су до кампа. Чувар је био толико изнурен да није имао снаге ни да говори, а жена се одмах онесвести-ла. Сместили су је одмах у болницу где се опорављала читаве три недеље.

Неколико седмица касније, једног јутра, Елфас је као упопан стајао пред телом лавице које су сасвим случајно пронашли путари. У њеном стомаку нађени су само остаци јастука и Елфасовог капута. Звер је највероватније утинула од глади.

В. М.

МОЋИ ЋЕТЕ
ДА РАЗГО-
ВАРАТЕ СА
ТЕЛЕВИЗО-
РОМ, ДА ОД
ЊЕГА
ЗАХТЕВАТЕ
ПРОГРАМ
КОЈИ ВАМ
ОДГОВАРА
ИЛИ ДА
ТРАЖИТЕ ДА
ПРЕКИНЕ
ЕМИСИЈУ
КОЈА ВАМ СЕ
НЕ ДОПАДА
— ДА СЕ
ИЗЈАШЊА-
ВАТЕ,
ГЛАСАТЕ,
НАРУЧУЈЕТЕ,
РЕЗЕРВИШЕ-
ТЕ КАРТЕ,
ЧИТАТЕ
НОВИНЕ...

ТВ ЕКРАН 1985.

ШТА ЋЕ КО ДАНАС ДА ГЛЕДА?

сећају и на друга обећана технолошка чуда која никад нису остварена, на пример тродимензионални филм. Међутим, у нечем се готово сви стручњаци слажу: телевизијска индустрија се налази на прагу истинске технолошке револуције.

До неких таквих промена већ је и дошло. Пет америчких породица увелико прима програме преко кабловских телевизијских студија. Најуспешнији експерименти са кабловском телевизијом су они у Колумбусу, држави Охајо. Овај телевизијски систем, назван Кјуб (Qube), омогућује гледаоцима да разговарају са својим телевизором, односно да уз помоћ електронских импулса одговарају на питања која преко екрана постављају водитељи програма.

Али, ни то није све. Телевизијске игре се више не ограничавају само на оне најједноставније, као што је пинг-понг, већ се на екрану могу водити и компликоване поморске и друге битке. (Нешто слично играма које су измислили Јапанци — о чему је „Забавник“ недавно писао). Гледаоци са дубљим џепом набавили су огромне екране чија ширина износи и до два метра. Само у прошлој години у Америци је продато преко пет стотина хиљада ових екрана!

На помоћу су и друга телевизијска чуда. У продаји је, рецимо, мала антена у облику диска која преко сателита хвата програме из свих крајева света (и о томе је „Забавник“ писао почетком године), а у неким европским земљама већ је уведен систем који о-

Замислите да се налазите у Центру за комуникацију са телевизијом. (У овом случају то је стан једног од петорице просечних Американаца изабраних за експеримент са експерименталним програмима кабловске ТВ). Чим су са огромног екрана у дневној соби нестали и последњи снимци из вечерњег телевизијског дневника, отац је променио канал да би преко локалног телевизијског студија гледао премијеру једног филма. Његов позез уопште није засметао

никоме у породици, јер мајка је у исто време у трпезарији укључила касетни видеомагнетофон да би погледала програм који је прошле недеље пропустила, а затим је још једном видела филм што су га снимили кад су били на летовању у Европи.

Старија кћерка је за то време у својој соби укључила стерео уређај повезан са телевизором, и пустила видео грамофонску плочу на којој је снимљена музика док је у једном кутку салона дванаестогодишњи син

пратио најзанимљивије акције са последње утакмице шампионата у бекболу које је само притиском на дугме „наручио“ од електронског мозга локалне кабловске телевизијске станице специјализоване за спортске догађаје.

Сви чланови породице су на окупу пред телевизором, али свако гледа шта воли и — нема љутње. Судећи по овим резултатима гледалац више није заробљеник програма националне телевизијске мреже. Стигло је време телевизијске сло-

боде кад гледалац, не само што може да бира већ и да, захваљујући расположивим техничким средствима, по свом нахођењу ствара програм. Уместо „Шта је данас на програму“ чује се „Шта ће ко данас гледати“. А избор је практично неограничен.

Као
у биоскопу

Шта је у питању: одушевљење футуролога или стварност? Скептици под-

ТЕЛЕВИЗИЈА „У ДВА СМЕРА“

Експеримент који је показао да ће доћи до велике промене у односу телевизија — гледалац изведен је још пре три године у Колумбусу, држава Охајо. Тада је хиљаде становника овог града искористило телевизор да Цону Дину, правном заступнику Беле куће у бившој Никсоновој влади, каже шта мисли о афери Вотергејт, да се изјасни о инфлацији, о (тада) републиканском кандидату за

председника државе Регану, о томе да ли је награда Оскар правилно додељена, о насловним странама неких веома читаних недељних листова, али и да наручи робу из продавнице или самоуслуге или резервише сто у неком ресторану.

Ово је све било могуће захваљујући идеји коју су назвали Кјуб (Qube) — новом телевизијском систему који користи каблове и који је омогућио таквану телевизију „у два смера“.

Инструмент који је претплатницима омогућио да кажу своје мишљење о собама са којима се можда никад у животу иначе не би срили је електронска кутија величине књиге, са четири дугмета. Кад водитељ програма лично затражи од гледалаца да се изјасне о неком проблему

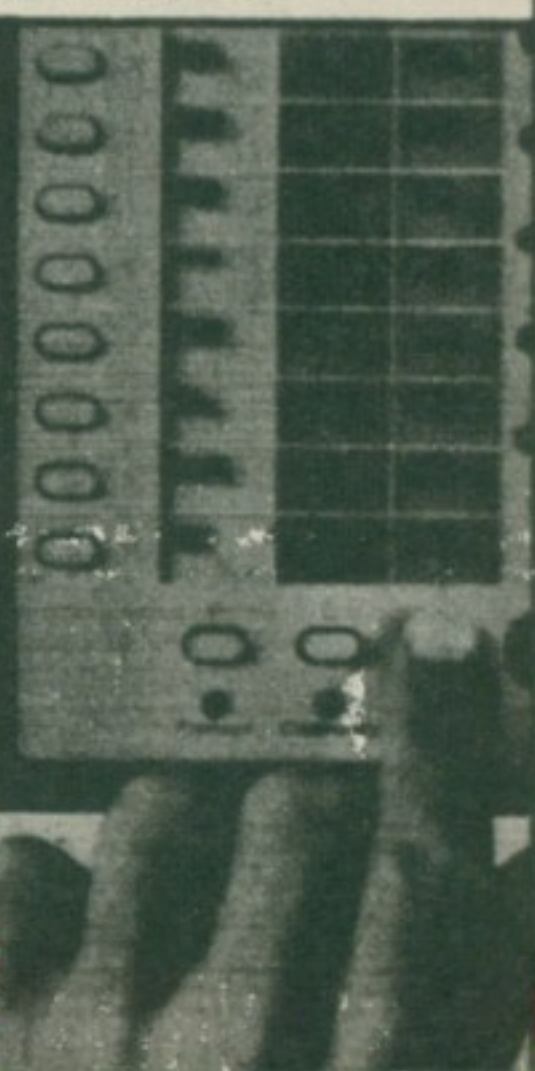

или се на екрану појави питање, гледаоци могу да притисну дугме означено са „ДА“ или „НЕ“ и тако пошаљу електронски импулс рачунару у седишту Кјуба. Калкулатор срећује и броји гласове а затим се резултати појављују на екрану.

Кјуб неоспорно даје једну нову димензију задовољству гледања телевизије. Један од најомиљенијих програма Кјуба је такми-

чење певача и глумаца аматера о којима гледаоци дају свој суд. Организовано је чак и такмичење из енигматике између појединих квартова, па и породица. Кажу да је једини проблем у томе што Кјуб обезбеђује могућност само једног гласа за сваку породицу тако да може изазвати разне неспоразуме... Јер, чињеница је да је у предности онај најближи дугмету.

Видите студио Кјуба и уређај за директан контакт из куће. Све је далеко једноставније и брже него телефоном. Осим тога, нико не може да вас прекине или занемари јер контактирате са компјутером „лично“: ваш глас аутоматски мења тренутну ситуацију у анкети.

Огроман телевизијски екран ширине и до два метра — прави биоскоп у кући. Ако нисте за филм, ту су видео-касете, видео грамофонске плоче, касетни видео-магнетофон... Сви су задовољни и нико ником не смета, иако су сва ова чуда стала у једну једину просторију.

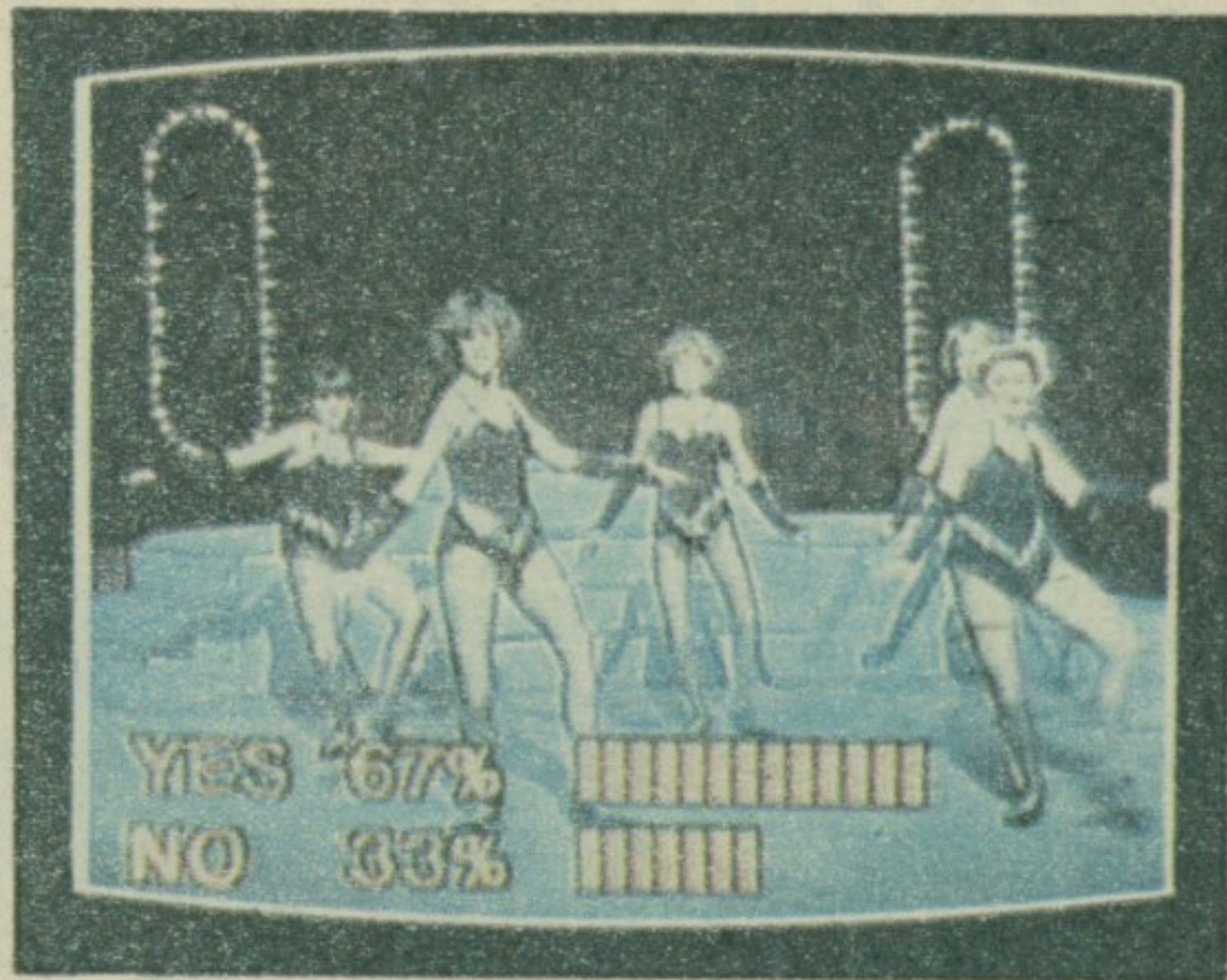
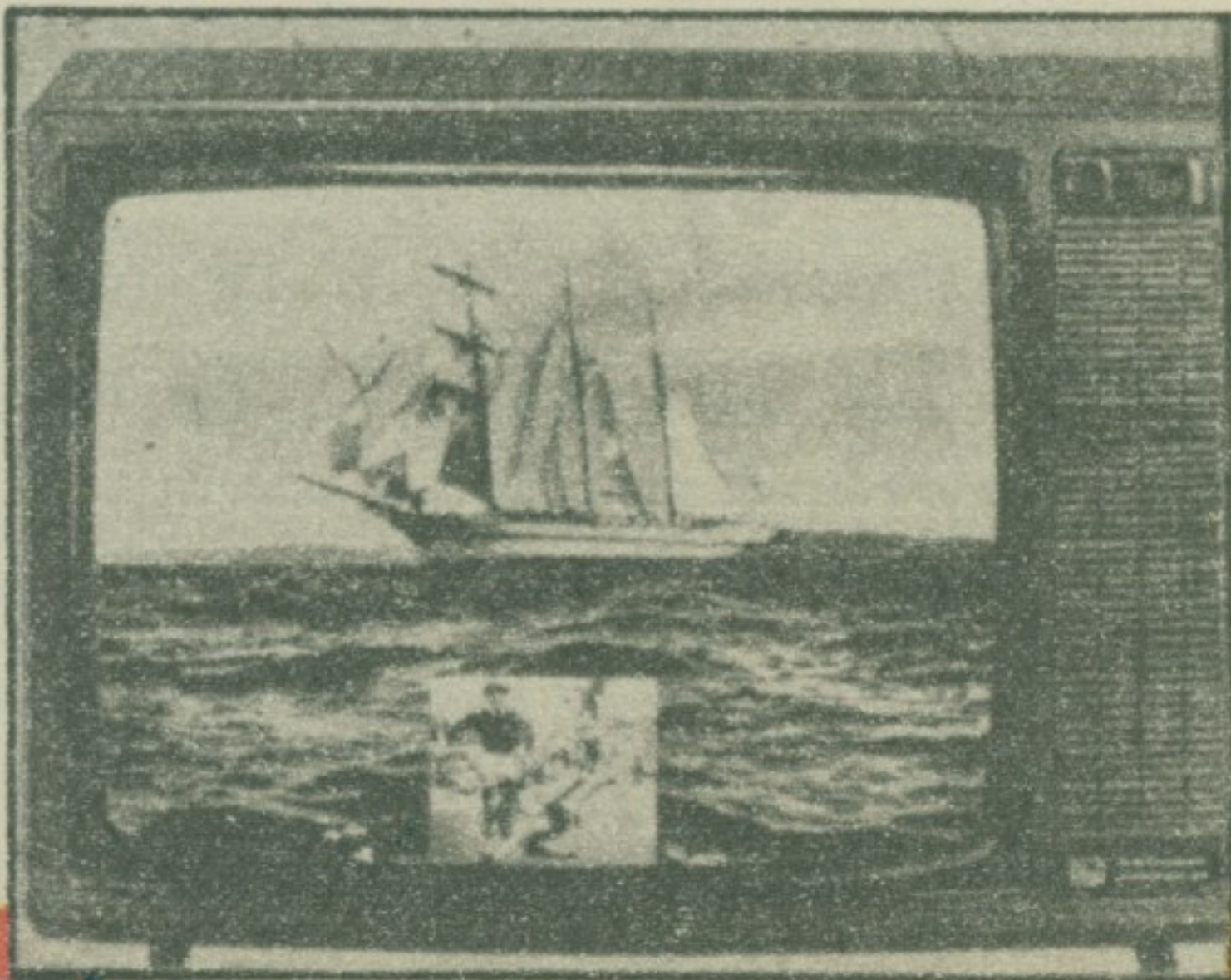
безбеђује да, док пратите први програм у боји, у једном углу екрана имате црно-белу пројекцију програма с другог канала: тако можете да гледате филм и истовремено пратите шта се догађа на фудбалском терену — на утакмици коју такође не желите да пропустите.

Неограничен број канала

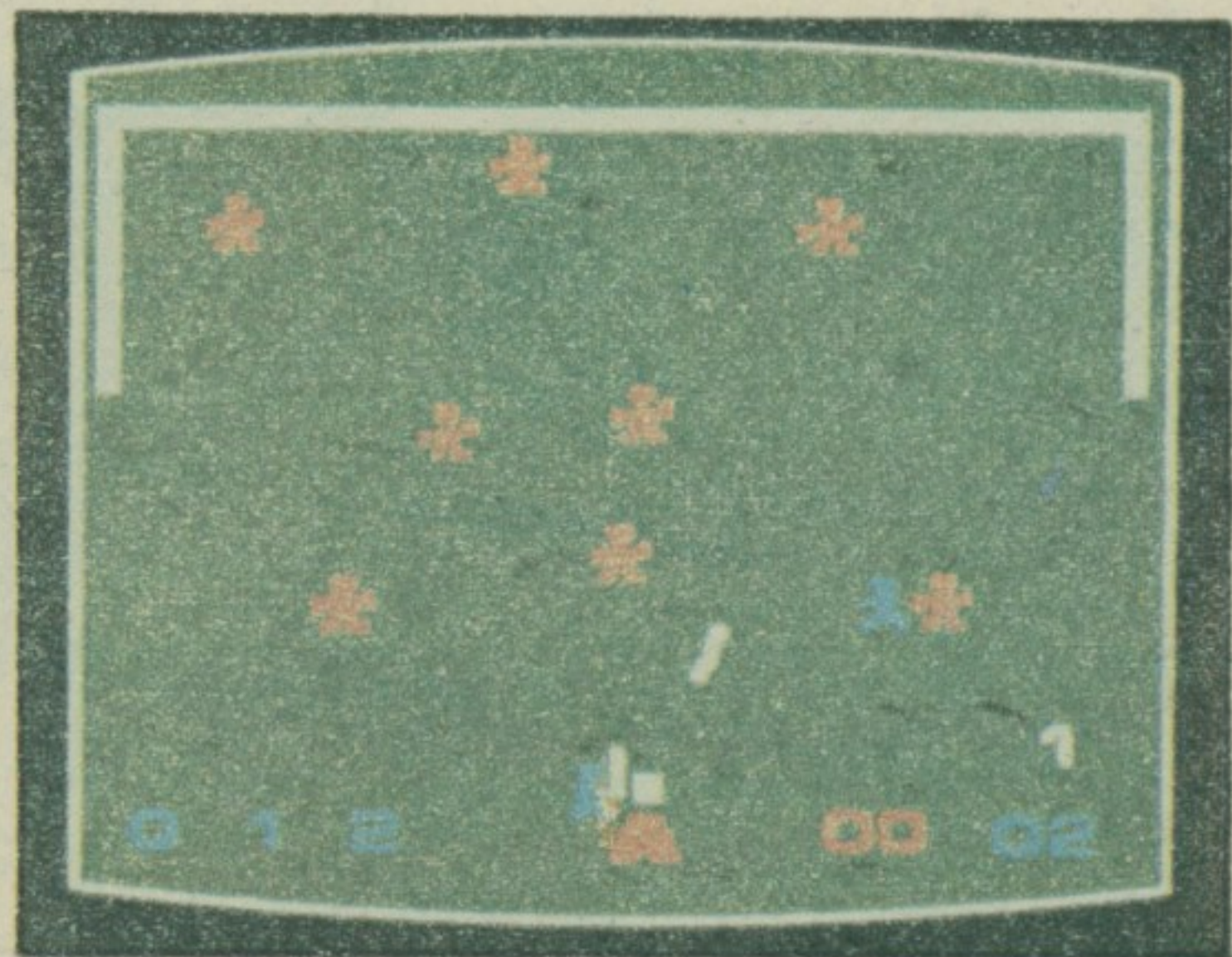
Ипак, најспектакуларније технолошко достигнуће везано за телевизију је једна стаклена нит, тања од човечије влзси. Зове се „оптичка нит“ а значајна је по томе што уз помоћ ласерског зрака обезбеђује неограничен број канала за пренос

програма! Производ је „Друштва Белове лабораторије“, а сврха јој је да се постојеће телефонске линије претворе у чудесне путеве комуникације које ће сваком човеку, свакој породици, обезбедити најразноврсније телефонске везе, небројене

Телевизија са дуплом сликом: гледате филм и истовремено пратите збивања на фудбалском терену.

Нова телевизија пружа могућност да се истог тренутка прикажу резултати и неке анкете, на пример. Ви треба само да, у својој кући, притиснете одговарајуће дугме и у име породице дате глас који се аутоматски региструје. Засад није решено шта се збива кад у породици има различитих мишљења.

Новост: прилично компликована ТВ утакмица безбола. Али, ни то није ништа ако се зна да уз помоћ специјалног уређаја можемо чак и да „ратујемо“. У Америци је тренутно популаран ПСИТРЕК —битка у свемиру.

телевизијске канале и везу са централним електронским рачунаром који располаже свим могућим подацима и може да одговори на свако питање које год вам падне на памет.

Захваљујући специјалном уређају могуће је из собе поручити намирнице из самоуслуге, резервисати карте за биоскоп или позориште, место у неком хотелу или ресторану, можда пронаћи посао... Техничари предвиђају да ће до краја века, зато што су трошкови штампе и њеног растурања огромни, људи моћи да читају новине и књиге преко екрана, који је повезан са електронском „штампаријом“.

Следећа генерација телевизора ће свакако бити опремљена аудиостереофоничним инструментима. Нова кружна и поларизована антена моћи ће да прими програме који се емитују и преко етра и преко каблова, и то подједнако успешно. Уз помоћ специјалног механизма гледаоци ће моћи да прекину сваку емисију

да би чули најновије вести.

Сви се слажу да је и поред оволиког напретка телевизије ипак најважније какав је програм, оно што се ставља у нову електронску амбалажу. Намећу се и нека питања: хоће ли то бити крај свакој забави ван куће? Хоће ли оваква телевизија значити још веће удаљавање између чланова породице? Хоћемо ли престати да читамо? Да ли ће нас, коначно, сва поменута телевизијска чуда одвојити од нас самих?

Заиста, како да савремен човек избегне да постане још већи заробљеник телевизије?

— Предности слободне телевизије ипак ће победити њене лоше стране: гледаоци ће повратити своју помало изгубљену самосталност и слободу — каже футуролог и оптимиста Алвин Тофлер и закључује: — Нећемо више говорити о томе шта ћемо гледати на телевизији, већ о томе како да је употребимо.

Д. В.

ДОГОДИЛО СЕ — НИЈЕ СЕ ДОГОДИЛО

НЕОБИЧАН ПУТНИК

Пре тридесет година изнад Мексика је страдала нека необична летелица. Случај није изазвао неко веће интересовање и убрзо је заборављен. Међутим, у јесен прошле године објављена су два снимка „посетиоца из свемира који је (наводно) погинуо у настрадаој летелици“. Да се вратимо догађају.

Седмог јула 1948. године у 14 часова и 29 минута по локалном времену 45 километара јужно од мексичког града Ларедо, разбија се непозната летелица. Забележено је да су је радари изнад америчке савезне државе Вашингтон ухватили у 13 часова и 22 минута, што значи да је за један час прелетела четири хиљаде километара. На месту несреће одмах су изишли представници мексичке војске и ваздухопловних снага Сједињених Америчких Држава. Истина, настрадалу летелицу пронашао је један амерички авион тек у 2 часа и 15 минута 8. јула. И после дванаест часова од катастрофе апарат се још димио. Ватра је уништила све што је могло да гори — гуму, стакло, дрво, пластичне делове. Спољашњи омотач ваздушног брода разлетео се од експлозије у парампарчад и само је незнатан део тих остатака могао бити нађен.

У остацима унутрашњег дела брода који се још димио пронађено је тело непознатог бића. Било је високо 137 центиметара, а глава превелика у односу на тело. Очи су му биле изгореле, а обим очних шупљина био је сувише велик у поређењу с људским. Друге црте лица нису, како се тврдило, остављале никакве сумње да се ради о бићу које није с наше планете. Представници армије начинили су више од пет стотина снимака. После брижљивог испитивања које су још истог дана — 8. јула — извршили стручњаци, тело је хеликоптером опремљено, по свој прилици, у војну базу „Вајт сендс“ у држави Нови Мексико. Делови разбијене летелице пребачени су камионом у град Ларедо.

Више од тридесет година снимци су чувани као тајна све док један војни фотограф, који је учествовао у истрази поводом несреће, није одлучио да раскринка оне који су тврдили да је настрадало биће дошло из космоса. У августу прошле године снимци су предати специјалној служби чији је задатак осветљавање свих

ИЗГУБИТЕ СЕ —АКО МОЖЕТЕ!

Кад вам се учини да сте се изгубили и немате појма у ком се правцу налази ваша кућа, хотел, стан пријатеља, немојте очајавати. Помоћи ће вам ваше шесто чуло: следите само свој нос и своју интуицију и будите сигурни да ћете изаћи на прави пут — тврди др Робин Бејкер са универзитета у Манчестеру.

Иако стручњаци већ више од сто година проучавају овај феномен, др Бејкер тврди да је са својом екипом, која на овоме такође годинама ради, псуздано утврдио да ова врста човековог личног детектора правца постоји негде у мозгу и да, у нормалним условима, сви можемо њиме да се користимо.

Ову своју тврдњу др Бејкер поткрепљује и одређеним доказима. Још 1976. године он и његови сарадници, уз помоћ око

четири стотине добровољаца, започели су серију експеримената са циљем да утврде колико су тачне њихове претпоставке везане за шесто чуло: сваком појединцу везивали су очи и захтевали од њега да пронађе компликовани пут до Зоолошког одељења Универзитета, и то са раздаљине од два па све до двадесет километара. Не дозвољавајући му да скине повез тражили су затим да прстом покаже у ком правцу претпоставља да се налази зграда Универзитета. Резултати су били више него задовољавајући.

— Веровали смо — каже он — да ће се већина боље снаћи ако им се повези скину с очију. Међутим, догодило се упра-

во супротно. Испоставило се такође да готово ниједан од учесника у експерименту не уме да објасни зашто је изабрао баш овај или онај правец. Тврдили су само да тако „осећају“.

Иако су експерименти извођени и по сунчаном и по тмурном времену, у оба случаја резултати су били исти. Осим тога испитаници који су добро познавали део града где се одвијао експеримент нису нимало боље проšli од својих колега који нису имали појма где се налазе.

У другој серији експеримента учесници су носили специјалне шлемове од којих је половина била опремљена правим магнетима, док су остали били лажни. И овог

пута десило се нешто сасвим неочекивано: особе са правим магнетима, за разлику од оних других које нису имале никаквих тешкоћа, потпуно су биле збуњене и растројене и никако им није полазило за руком да пронађу прави пут.

— Експериментима смо — каже др Бејкер — дефинитивно утврдили да људи заиста поседују магнетски осећај за правец и у томе су слични голубовима писмоношама за које се сматра да непогрешиво налазе пут до куће захваљујући сићушној кристалу магнета који се налази у њиховом мозгу. Такође је утврђено да слични механизми постоје и код неких других птица, код змија, а врло је вероватно

сет година. Стварно се радило о тогово сасвим изгорелом бићу. Сви знаци указују на то да су снимци начињени отприлике дванаест часова после смрти снимљеног бића. Биће је било високо 863 милиметара (а не 137 центиметара). Његове димензије подсећају на размере лабораторијског мајмуна.

Брижљиво посматрање открива предмете земаљских геометријских облика, очигледно начињене људском руком.

Настрадао биће је на прстима имало нокте.

Лобања је тешко настрадала у тренутку експлозије, а тело је било веома згњечено.

Нема никаквих трагова фалсификовања негатива.

На основу свега тога стручњаци су дошли до закључка да је у питању обичан лабораторијски мајмун (резус или орангутан). Али, ако је све тако и ако је ваздухопловна несрећа описана тачно, постављају се нова питања. Влада Сједињених Америчких Држава заиста је 1948. године изводила опите са ракетама који су по својим последицама могли бити опасни јер су вршени надгусто насељеним областима.

Стручњаци су толико разгневили војне власти да су их ови оптужили за извртање чињеница остајући при том да се ради о бићу из свемира. Међутим, у прилог тврђењу стручњака говоре и гласине да се између 1945. и 1948. године дого-

дило још пет или шест случајева у којима су страдали мајмуни. Али, како у то време Сједињене Америчке Државе још нису имале сопствене ракете, то су мајмуни морали да лете на немачким које су коришћене још у току рата.

По мишљењу доктора Грегорија Кенедија из америчког музеја ваздухопловства и космонаутике, од јуна 1948. до јуна 1949. године била су изведена четири покушаја лансирања живих мајмуна у ракетама. Истина, он тврди да су сви мајмуни били врсте резус чија је максимална величина 650 милиметара.

Стручњаци из службе за праћење неидентификованих летећих објеката нашли су снимак првог резус-мајмуна лансираног у циљу испитивања деловања бестежинског стања и великих убрзања. Они кажу да се животиња налазила под наркозом.

Присталице теорије о ванземаљском бићу изнели су противаргументе.

Као прво, резус-мајмуни имају реп, а на снимку се не види ни траг од репа. С друге стране, опитне животиње стављене су у нарочите контејнере, а на снимку ни трага од њих. Поред тога, максимални тесиски димет ракете „фау-2“ износио је четири стотине километара, а база с које је наводно ова ракета била лансирана налазила се од места несреће удаљена 1600 километара. Спор се наставља.

К. В.

сличних случајева. Резултати испитивања и анализа помоћу разних апарата и компјутера довели су до следећих закључака:

Негативи снимака заиста потичу од пре триде-

да их поседују још пси, мачке и рибе. Открили смо и једну занимљивост: из неког непознатог разлога овај механизам боље функционише код жена него код мушкараца.

Намера др Бејкера и његове екипе је да утврде како ово магнетско тело

утиче на људско биће у целини, односно на животиње. Јер, кад већ постоји, сасвим је вероватно да су његова евентуална општећења могућа а с тим у вези и последице по опште стање здравља и личну безбедност.

И у другим земљама

стручњаци већ покушавају да утврде колико човек овај механизам може свесно да користи. Оваква открића у сваком случају проширују наше видике и пружају нове могућности за коришћење скривених способности људског бића.

Д. В.

У ЛОНЦУ И НАРИНАТУРИ

Пихелштајнско месо уз барокну музику

Немачки композитор Макс Регер важио је међу пријатељима за човека који није могао да се наједе. Прича се да је већину својих дела компоновао за препуном трпезом. Једном му је нека одушевљена обожаватељка музике после мајсторског концертног извођења Шубертовог „Пастрмског квинтета“ послала кући шест живих пастрмки. Примивши необични поклон Регер је писмом захвалио и обећао да ће првом zgodном при-

баш љубитељи мешаних јела). Ово јело је добило име према брду Бухелштајн које се налази у близини града Регена.

За припрему овог јела Макс Регер је употребио следеће састојке: 250 g јунетине (месо од бута), 250 g свињетине (врат без кости), 80 g сржи из говеђих костију, 500 g кромпира, 750 g поврћа (мрква, целер, празилук, свеж кељ, купус, лук), 12 l месног бујона, со, бибер, мајоран, ким, першунов лист.

ликом свирати Хајднов „Воловски менует“.

Макс Регер није само уживао у јелу већ је повремено волео и да припреми неко јело за своје пријатеље. Безгранично је уживао у „Пихелштајнском месу“. Изван Немачке сматрају га типично немачким а спада међу јела у лонцу која с већим или мањим изменама налазимо готово свуда по свету. Основни закон за припрему овог јела јесте да се за њега морају употребити бар две врсте меса. Осим тога, обавезно се користе кромпири, неколико врста поврћа и бар једна врста кеља. Све остале појединости препуштене су на вољу оном ко припрема јело. Сматра се да ово јело потиче из Баварске (премла Баварци нису

Месо и кромпир нарежемо на крупне кошке, поврће на колутове, кошке и траке. У лонац прво ставимо орж из костију, а затим у слојевима наизменично стављамо месо, поврће и кромпир а на врх само кромпир. Сваки слој посипемо сољу, бибером, мајораном и кимом. Долијемо месну супу, оставимо да проври и затим га кувамо у поклопљеном лонцу на тихој ватри око 90 минута. Мешање је забрањено. Ако је потребно, долити мало течности и благо продрмати лонац. Готово јело посипемо сепканим першуновим листом.

Ово јело износимо на сто топло са младим сиrom, црним хлебом и хладним пивом.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

Поред најчешћег назива бадем, речници нашег језика, а и помологија, наука о воћу, бележе и ова имена: бајам (што је најприхваћенији назив у Далмацији, врло богатој бадемским стаблима), затим бајан, бојам, амендула, једрови, клеписи, мандала, манделново дрво, манди, мандљевац, мандаљ, мандол, мандуо, мигдал, миндел, мјенделак, мјендо, мијендео, омендул, мендула... У неким крајевима Босне кажу за човека коме су болесни крајници да су му отежле „мандуле“ јер ови органи по облику подсећају на бадемову коштицу.

Бројност народних имена за бадем такође упућује на закључак да је ово дрво, које је у многим нашим крајевима симбол и весник скорог пролећа, познато, драго и врло раширено.

Но, и без овога, прича о бадему може да буде богатија и занимљивија него о многим другим врстама воћа. Најзад, ко није остао задивљен бledоружичастим цветovima који су неретко били надахнуће за песничке душе и сликарске палете...

Прво цвет, па лист...

Енциклопедије и уџбеници ботанике наводе целокупну номенклатуру бадема. Међу тим стручним именима један податак одмах пада у очи и донекле изненађује. Наиме, бадем је члан велике, угледне и заиста лепе породице Rosaceae — ружа. Погледајмо и остале „личне податке“: укратко: листопадно дрво из наведене породице, потпородице Prunoidea, ре да Prunus. Ово Prunus може да зазвучи веома познато, јер је то често први део стручног назива за многе врсте биљака и дрвећа, па чак и за обичну — шљиву. Према томе латински назив за најчешћу врсту бадема је Prunus communis, а други део имена значи „заједнички“, „свачији“, „обичан“. По начину живота, по скромности и отпорности, бадем је управо такав — свачији и обичан. Но, кад по страни оставимо лингвистичка тумачења, а мало пажљивије крочимо у живот бадема и његових најближих рођака, видећемо да он и није тако обичан.

Кад на нашем приморју топли пролећни југо замени студену буру, кад се његов развигорни дах провуче између брда долинама Неретве, Вардара или Цетине, док остало дрвеће још снева, осулу се, готово преко ноћи, воћњаци, виногради или маслињаци раскошним крошњама цвета које одједном човеку разгале душу и задиве очи. То се

бадем указује у најлепшој одори. Ускоро ће, дакле, и ласте, заораће се прва бразда за нову летину, још једна зима отпловила је у неповрат...

Али, бадем, бар по истраживањима стручњака за воћарство, не цвета попут осталих воћака. У томе се разликује и од својих сродника брескве или кајсије.

Пошто сокови у његовом деблу почињу да колају кад просечна дневна температура достигне 8°C, бадем цвета врло рано, увек пре него што се појаве листови. Човек је утврдио да се први цветови појављују кад збир дневних температура, од опадања листова у јесен, достигне тачно 1196°C! Ако се просечна дневна температура од тих тако важних 8°C одржи 7-8 дана, бадем почиње да цвета. Усија ли сунце јаче, погне ли се жива у термометру до петнаестог подеска, појављују се и први копчасти, назубљени листови.

На нашем јадранском обалном појасу, где су стабла бадема у Југославији и најбројнија, бадемове гране оките се цветом најчешће почетком јануара, а најкасније у фебруару. У хладнијим крајевима овај заносни чин дешава се у марту, или касније. Десет до петнаест дана расцветали бадем мамиће погледе пролазника. Међутим, неке врсте које цветају касније шепуриће се у својим ружичастим или белим венчаницама пуних 60 дана!

Обична необичност

Позната је изрека „Кад на врби роди грожђе“ која се изговара за нешто што се, вероватно, неће никада догодити. Али, ако чујемо „Кад на шљиви роди бадем“, морамо бити врло обазриви. Јер човек је искуством, умом и познавањем воћа успео чак и то. Како?

Бадем се размножава на два начина. Први је, наравно, из семена, односно оне тврде коштице које разбијамо или ломимо да бисмо се домогли укусне језгре. А ни она није увек таква, зависи од врсте. Али о томе касније.

Потребно је прво разликовати плод и семе, јер се често за коштуњаву семенку мисли да је плод бадема, што је погрешно. Плод је, наиме, та дрвенаста, глатка, избраздана и тачкаста семенка омотана танком, нејестивом љуском која се при зрењу суши, пуца и љушти. Семе је само коштица, и она могућност клијања губи већ после два месеца након зрења. Због тога се одабране семенке у рану јесен стављају у сандуке са сувим песком који се у јануару

вештачки влажи... Чим коштица почне да се раствара и укаже се клица, сади се у расадник или „на стално место боравка“, у већ припремљене јаме, где ће изникнути нови бадем. Младо стабло може се касније калемљењем оплеменили бољом и роднијом сортом.

Али, калемари вештих руку, доброг искуства и познавања бадема, „прибегавају“ често гајењу ове цењене воћке и на други начин. Отпоран, чврст и издасан, бадем се, наиме, лако прима ако се окулира, односно накалима на неку од воћака, далеких рођака, најчешће на грану шљиве. Прими ли се калем, жи веће шљива и бадем у пријатељском савезништву, црепи заједно храну од мајке земље, на задовољство човека: он ће од шљиве имати цем,

гиру. Но, да бадем није баш тако нежно дрво као што би се могло закључити по његовом цвету говори и податак да већ вековима расте и цвета у подручју Кавказа, западног дела средње Азије, Ирана, Кине, Индије, цолог Медитерана, све до северне Африке (Атласке планине), на југу Алпа, па чак и неких делова норвешке обале на северу! Па иако се мисли да је то искључиво медите-

ранско дрво, има га и око Београда, на Фрушкој гори и у Неготинској крајини. Одатле је и ушао у песму о Хајдук-Вељку.

Зашто?

Код бадема, како стручњаци кажу, претеже такозвана странооплодна. Због тога је потребно при оснивању бадемике — насада бадема — пазити да у непосредној близини буде и одређен број опрашивача који имају донекле приближан период цветања, а по генетским особинама одговарају бадемовој врсти. Најчешће, то су такође воћке.

То је, дакле, један од разлога због кога се бадем гаји у заједници са бресквом, кајсијом, шљивом... Али, отпорно бадемово стабло, које изврсно подноси сушу, ду-

РАСПЛОМИ ЈЕ БАДЕМ ДРВО...

ЗА КОЛАЧЕ И ОТРОВ!

ЧУЈЕТЕ ЛИ

„КАД НА ШЉИВИ РОДИ БАДЕМ“, БУДИТЕ ОБАЗРИВИ: ЈЕР,

ЧОВЕК ЈЕ КАЛЕМЉЕЊЕМ НАПРАВИО И ТО ЧУДО.

На Алпима нежан цвет

Сматра се да је бадем пореклом из Азије, одређеније из Сирије, одакле је у старом веку пренет у Грчку. Забележено је да се ту гајио око 600. године пре наше ере. Ширењем хеленских колонија његово путовање се наставља. Стиже у Средоземље, а вероватно око 400. године пре наше ере појављује се и код нас: на Вису, Хвару и у Тро-

Prunus communis или Prunus amygdalis, Бадем, у неким нашим, нарочито јужнијим крајевима, гласник је пролећа. Овај бокор снимљен је на Ластову, у јануару.

бско пушта корење чак и на врло сиромашном тлу, где ипак доживи старост од преко једног века, веома је захвална природна заштита од ерозије и ветрова. Захваљујући свим овим особинама врло је чест у виноградима, на разним географским ширинама и у различитим климатским зонама, па је тако одомаћен и у Хајдук-Вељковој Неготинској крајини.

Мениш, тврдиш и принцеза

Ботаника, а затим физика, хемија, медицина и фармакологија имају, наравно, о овом воћу своје мишљење. А када се сагледа њихов суд, онда ни неизбежна статистика није незанимљива...

Сем правог бадема, код нас је позната и нејестива, углавном украсна или самоникла врста патуљастог бадема, који има и симпатично име бадемић, и бодљикава сорта, што је добра подлога за кршевито тло. Међутим, са стручног воћарског становишта, бадеми се деле на две основне врсте: на слатки и горки. Овај други, пише у књигама, „садржи у својој језгри глукозид амигдалин, који се деловањем фермента емулзина уз присуство воде раствара у отровни цијановодоник, затим бензалдехид и глукозу.“ Слатке сорте имају у себи другачије, укусније и мање опасне састојке.

Ради лакше класификације наука је бадеме поделила и на такозване тврдише, полутврдише, мекише и полумекише.

као јело или додатак слаткишима, али и као сировина за разне медицинске и фармацеутске производе. Због богатства уља и његовог нарочитог мириса користи се у парфимерији и козметици, особито за негу коже. Додавањем изузетно хранљивих и калоричних семенки неким пићима добија се пријатна боја. Мирисно је и бадемово дрво, али се због неправилног раста при изради рукотворина од дрвета користи само за ситније предмете.

Мали велики брат

У причи о бадему не би требало да се заборави на патуљастог бадема или бадемић (Amygdalus nana). Опет мало семантике, науке о речима: amygdalum

вотом увек мањег, млађег и неугледнијег брата, који ипак, на свој тихи начин, доноси на свет и плодове. Истина, горки су и користе се само као незнатан додатак кола-

бадем одолева налети-ма буре и распршених, сланих капљица мора, остаје усправан и после љутог северца, приписују му људи чудотворна дејства(!) али он, увек

цврчка. Тај опевани свирач са стручним именом и презименом Cereza bubulis седи и заносно гуди доброћудном бадему и једе га. Али, не љутимо се на њега. Певајући своју

У јесен, кад рано пролеће већ буде давна прошлост, бивши цветови ће изгледати овако: неукусан плод са слатком коштицом у себи. За колаче и леп тен!

Али, и разне врсте имају своја и то врло занимљива имена: черномир, чарски касни, Тексас профилик, сутивански, принцеза, смоквички, жупски, дубровачки, лешник, марина, дебелокори крупни... Од тврдоће плода, (мекиш, тврдиш) и од сорте (Тексас профилик или принцеза) зависи и број плодова у једном килограму, односно — квалитет. У свету су врло цењене наше оригиналне врсте чарски касни, черномир, смоквички и жупски бадем. Кад смо већ код наших бадема, ево и мало статистике: пре двадесетак година у нашој земљи било је непун милион и по бадемових стабала, од чега је, због најповољније климе, највише дрвета у Далмацији и Македонији.

Језгра бадемове семенке одувек је врло цењена

је на латинском бадем или бадемово дрво, а papus односно papus — патуљак. Према томе, реч је о „бадемовом патуљку“. Али, строга тачност научног имена не садржи у себи нимало подсмеха. Напротив, бадемић је врло лепо, украсно дрвце, иако живи сасвим слободно, далеко од људске неге, топлине, саксија.

У априлу или мају, када је његов велики, снажнији и познатији рођак већ одавно исцветао, зајачури се бадемић на севернијим подручјима бледоруменим цветом. Њиме, окићене гране селе се на пијаци, у вазе: стигло нам је пролеће! А далеко од великог града, далеко од сињег мора, бадемић живи скромним животом жбуна високог око само пола метра, жи-

Овај патуљастог бадема или бадемић цвета нимало скромније од познатијег рођака. Снимљен у Делиблатској пешчари. Они цветови који се на јесен претворе у горке семенке биће зачин колачима!

чима ради појачавања мириса бадема, али то су ипак плодови, и као да су одраз запостављености, изгубљености у равничарској тишини Војводине...

некако савијен, гврд и за крш прирастао има и своје непријатеље. Нападају га разне бубице и паразити, гусенице и биљне ваши, али његове гране послатица су и за —

песму није свестан, као ни бадем, да само заједно чине нераскидиви природни циклус. А живот је леп све док се са расцва-лог бадема гласа цврчак. Иван Лончар

НАЈСКУПЉИ НА СВЕТУ

Штедна енергије на амерички начин: „статс-бер-кет“ троши сада на 100 километара 23 литре бензина, док су модели из 1978. гутали 30 литара.

Бешумно сам паркирао свој аутомобил, црно-бели кабриолет „статс бер-кет“ (stuts beag-cat) иначе најскупљи серијски аутомобил на свету, пред луксузни њујоршки ресторан „Зелена таверна“. Одмах су, како то већ бива у САД, истрчала два момка у ливреји. Али, уместо да ми отворе врата, љутито су захтевали од мене да паркирам аутомобил који метар даље. Нисам могао да се начудим, али истог тренутка сам угледао „разлог“: место је било резервисано за Фару Фосит, краљицу лепоте америчког филма која је управо стигла. Сви су бле-

АУТОМОБИЛ

ОД 24

Пошћо вреди преко 100.000 долара, месћо му је пре у презору неке банке нејо на улици.

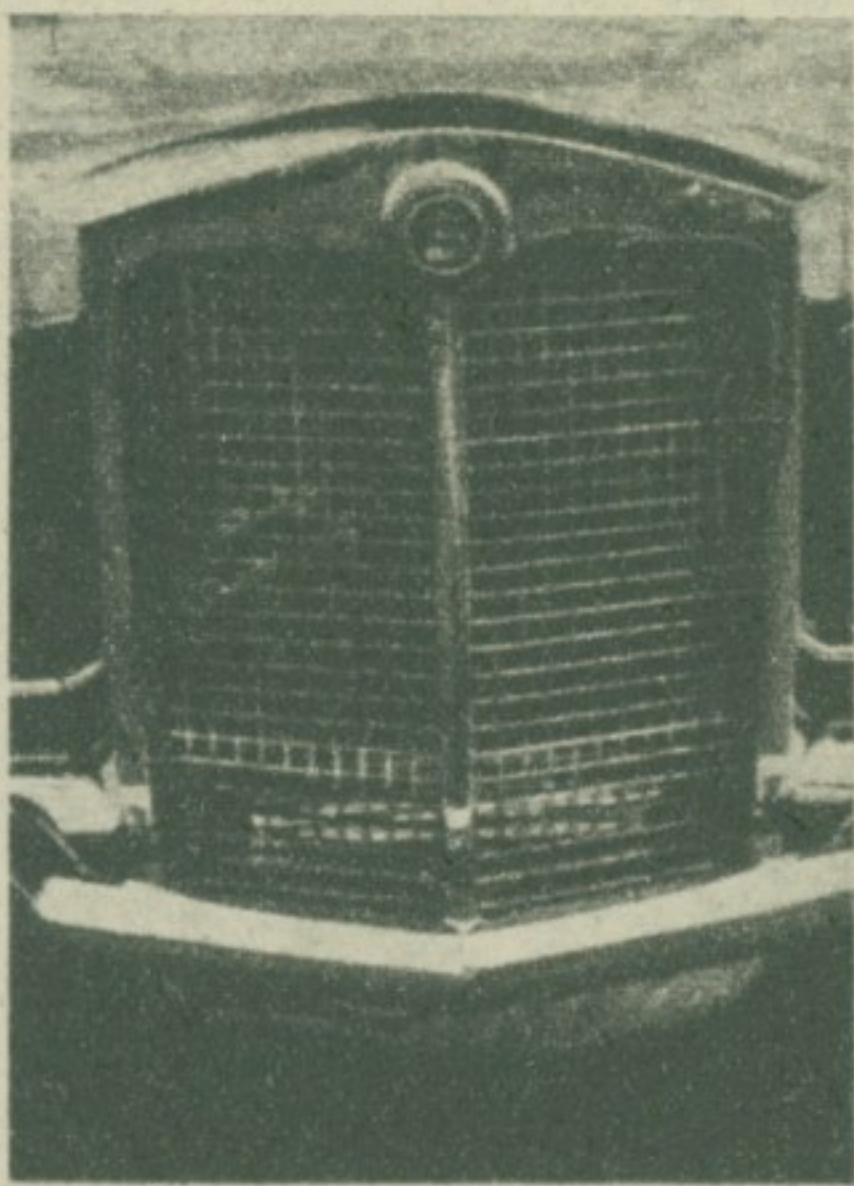
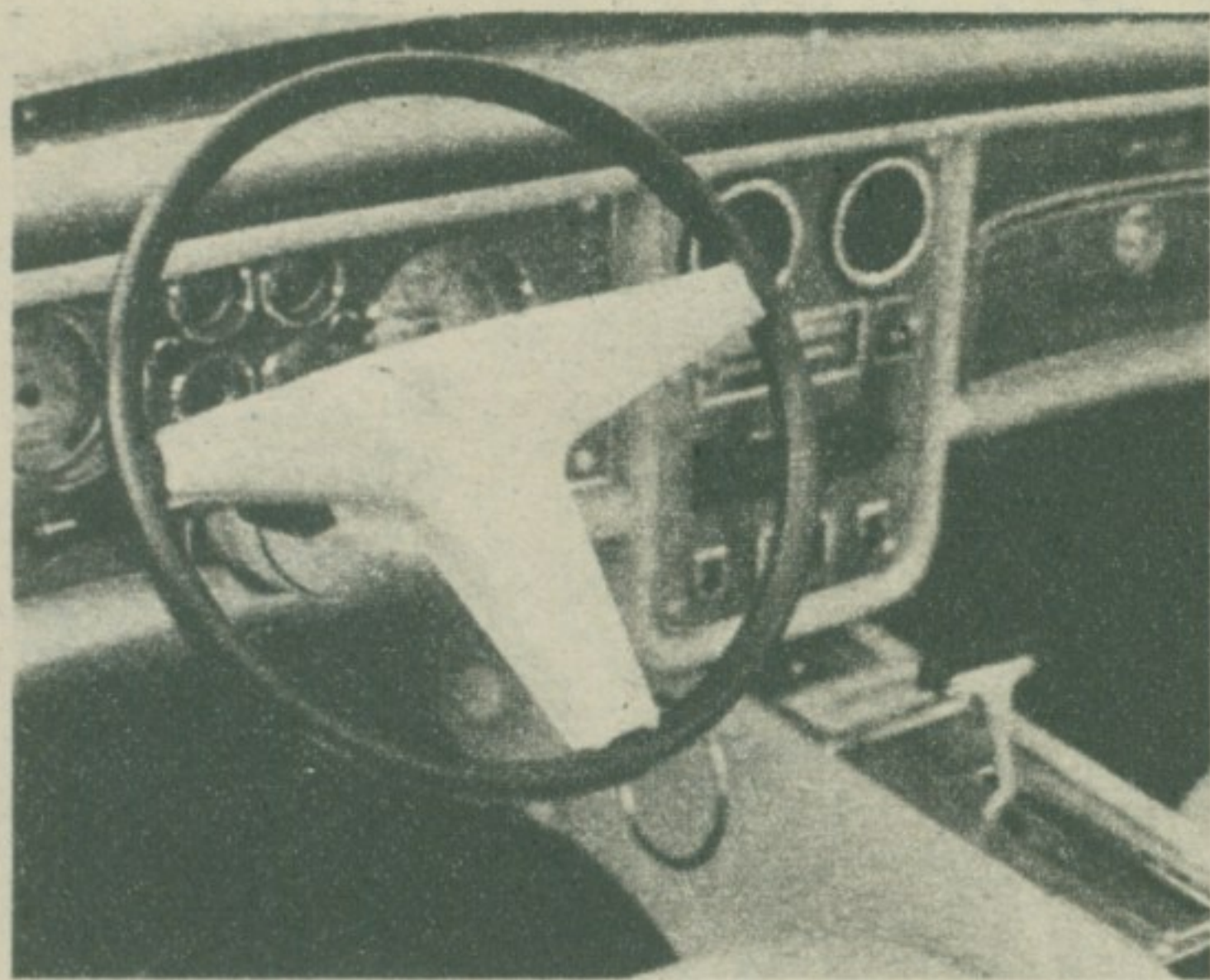
КАРАТА!

нули у њу као опчињени. Једноставно, мој аутомобил није имао никаквих шанси „у двобоју“ са оваквом звездом. Међутим, чим је лепа глумица ушла у локал, пролазници су открили мој аутомобил и окружили га. Дивили су му се, као малочас Фоситовој, додиривали му хладњак, гледили фарове. Одједном је аутомобил постао звезда...

Ову сцену је испричао и од срца се насмејао Џејмс О'Донел, чувени финансијски магнат из Волстрита. Исти тај О'Донел, видевши пре десет година скицу аутомобила коју је направио познати дизајнер Вирџил Екснер, одлучио је да свету аутомобила поклони беспримерни луксуз. Тако је рођен „Статс мотор кар оф Америка“.

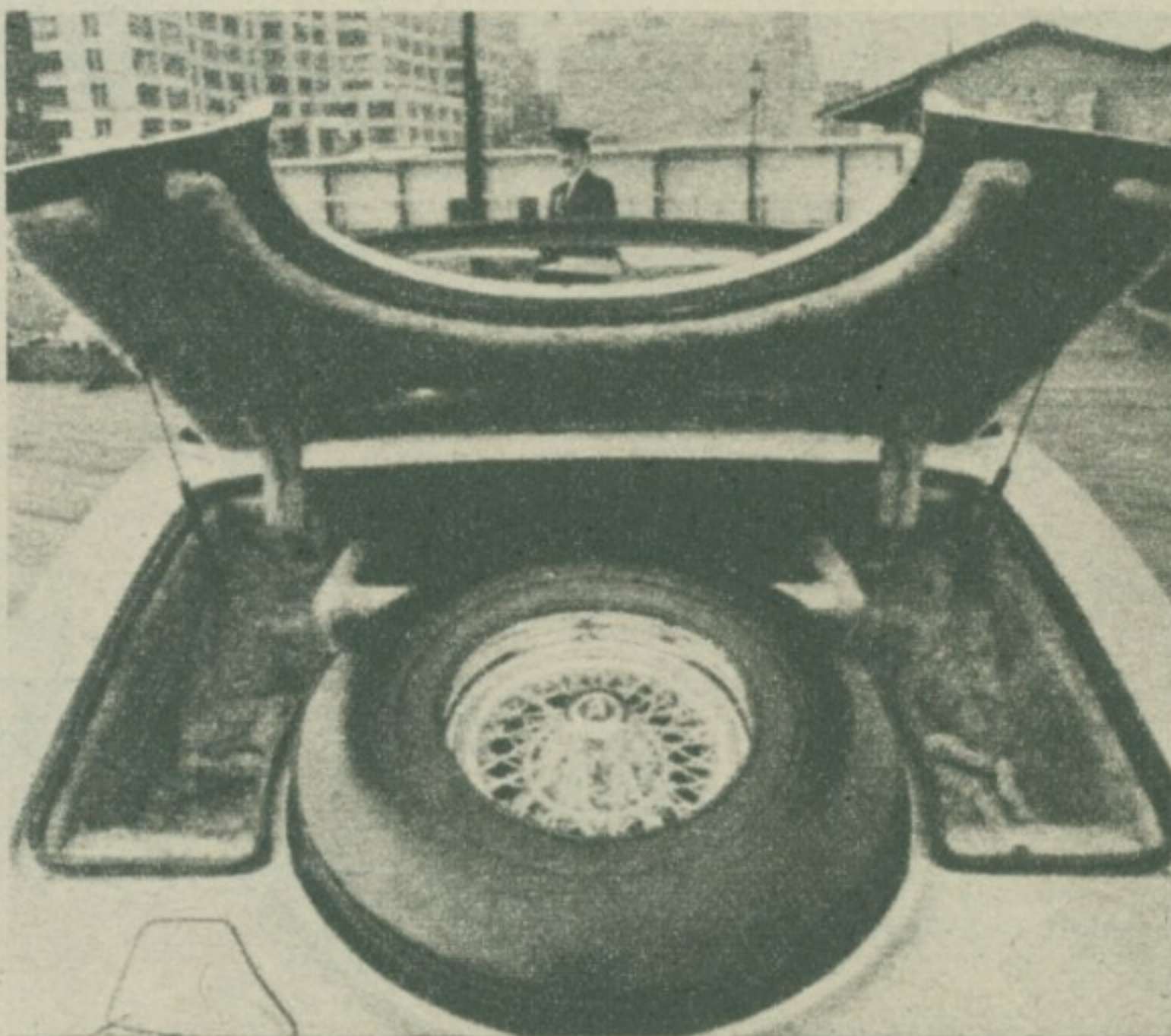

Споља: аутомобил од јуче, унутра техника садашњице.

Луксуз: метални делови у унутрашњости аутомобила су позлаћени (24 карата), док је хладњак израђен од најскупљег челика „нироста“.

Пртљажник обложен скупоценим крзном и позлаћени детаљи (пепељара, лампе итд).

Сви ови суперлуксузни аутомобили са ознаком „статс“ имају две домовине: шасија, мотор и већина других основних делова праве се у Америци (данас се уграђују мотори „Дженерал моторс“). У Италији се, искључиво ручним радом, прави каросерија и уређује унутрашњост аутомобила. Резултат оваквог мешовитог труда Американаца и Италијана сам О’Донел овако је окарактерисао:

— Ако неко на Западу нешто значи, онда се вози у „ролс-ројсу“. Али, ако значи још више од оног „нешто“, онда ће набавити мој ауто!

О’Донелова фирма је за десет година постојања произвела око 350 аутомобила — дакле, у просеку, три месечно. Као најновији модел тржишту је понуђен „Статс бер-кет“ кабинет. Досад је богатим купцима продато укупно шест оваквих аутомобила, што је људе у фирми навело да почну да размишљају и о серијској производњи овог модела. Због тога овај кабриолет, дугачак шест метара, слободно може да се означи као најскупљи серијски аутомобил на свету.

Цена: 125.000 долара, или по нашем, преко милијарду! По комаду наравно.

Шта све купац добија за ову папрену цену? Боље рећи, шта све не добија: седишта и врата са унутрашње стране обложени су скупоценим кожом, радио „блаупункт“ са магнето фоном и шест звучника, сирену са три различита сигнала (за вожњу по граду, ауто-путу и за покретање), под је обложен јагњешћим крзном, пртљажник такође, уграђен је електрични дизајн прозорских стакала и ко зна шта још. Поврх свега сви метални делови, наравно они у аутомобилу, и позлаћени су високосквалитетним 24-каратним златом.

Иначе, овај луксузни аутомобил прави је удобни „американац“ што се примети чим аутомобил крене: лимузина се креће као да лежи на ваздушним јастуцима тако да човек уопште и нема утисак да се вози у аутомобилу. А када је већ реч о утиску, рецимо то да је то аутомобил само за људе који првенствено желе да оставе утисак, за оне који већ све имају...

М. П.

ЛИЧНА КАРТА СТАТС БЕР-КЕТА

3,8 литара — V6 мотор од 85 kW (116 KS). Аутоматски погон преко задњих точкова. Дужина 5,8 метара, ширина два а висина 1,37 метра. Максимална брзина 160 километара на час. Потрошња: између 17 и 23 литара нормалног бензина. Цена око 125.000 долара.

РИЋИ — ИЗУЗЕТНИ?

Стари Египћани били су веома подозриви према људима црвене косе јер су их сматрали друкчијим од осталих. Веровали су да се у њима крије зао дух: сваке године приносили су зато боговима на жртву по једну риђокосу жену.

Али ни Енглези у средњем веку нису били бољи, посебно неповерење гађили су према црвеноским женама. Још ако су којом несрећом живеле саме — лако су их проглашавали вештицама и спаљиване су на ломачи. Тако је било некад, а данас?

У британском часопису „Викенд“ појавио се недавно чланак др Мајкла Бара, познатог психијатра који се већ годинама бави овим проблемом. На основу карактеристика чувених личности и случајног узорка људи који се рађају са црвеном косом (то је само једно од обележја риђих људи) дошао је до закључка да су „пламени“ мушкарци веома амбициозни и предузимљиви док су жене надарене, веома ђудљиве и обично изазовног изгледа.

Група окупљена око др Бара наводи да су многе чувене личности кроз историју биле риђокосе, између осталог и египатска краљица Клеопатра, затим енглески краљ Хенри VIII, шкотска краљица Мери Стјуарт, Наполеон Бонапарта. „Црвен“ је био, тврде ови психијатри, један од највећих књижевника свих времена Вилем Шекспир, Јованка Орлеанка такође, а и први председник САД Џорџ Вашингтон...

По њима, риђокоси људи имају доста сличности међу собом, па би било логично да за брачне партнере бирају људе сличне себи, односно риђокосе. Зашто то није случај тешко је утврдити. Изгледа да и они сами гаје одређену дозу неповерења према риђокосима!

ГАНГСТЕРИ И ДАЖДЕВЊАЦИ

Једну врсту дивљих мачака која живи на острву Ириомото у Јапану називају дивљим фосилима. Њено постојање поново је откривено 1965. године, али је потера зоолошких вртова за овим ретким животињама њихов број svela на свега 30 примерака. У последњем тренутку заштита је поверена полицији а држава је ове далеке рођаке тигра ставила под националну заштиту.

Међутим, још већу забринутост у последње време изазвала је судбина јапанских даждевњака — безбесних водоземаца који живе у хладним планинским потоцима. Међутим, њима не прети толико опасност од зоопаркова колико од људи. Ствар је у томе што је месо ових даждевњака одавно сматрано лековитим — оно тобоже подмлађује организам. Сада и ђаци знају да је то пука измишљотина, али је још пуно оних који више воле да верују у древно предање. Тако су јапански даждевњаци готово ишчезли са јапанских острва. Догађало се да су и оне преостале крали из зоолошких вртова и продавали на црној берзи у облику упакованих комада меса.

И, куд ће — шта ће, поново је у помоћ позвана полиција. Сада је, пак, много теже него кад су у питању дивље мачке јер је зверокрадица много пошто је месо јапанских даждевњака достигло астрономску цену!

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

СМЕШНЕ
(НЕ)ЗГОДЕ
ПОЗНАТИХ

ПРЕНОС ЈЕ БИО! НИЈЕ БИО!

ДОГАЂАЈУ ЛИ СЕ
ДУХОВИТИМ ЉУДИМА И У
ЛИЧНОМ ЖИВОТУ
ДУХОВИТЕ СТВАРИ?
ПРВИ НАМ НА ТО ПИТАЊЕ
ОДГОВАРА МЛАДЕН ДЕЛИЋ
ЧУВЕН ПО СВОЈИМ
ОРИГИНАЛНИМ РАДИО И ТВ ПРЕНОСИМА

Младен Делић је, ваљда, једини наш репортер о коме се после утакмица разговара. Ко га је макар једном чуо неће се томе зачудити: његов је начин извештавања стварно јединствен. Он преноси са жаром, уноси се у догађај, бодри наше ако је реч о међународним сусретима — сваког секунда пронађе оно што бисмо најчешће и сами желели рећи док гледамо сусрет. При свему томе извештава — објективно. Његов „урагански“ ритам (колико речи у минуту изговори током утакмице још нико није израчунао јер је то и немогуће!). Некима се и не свиђа, али има и оних којима је веће уживање слушати Младена и од самог догађаја који он преноси.

А он сам, памти ли неки догађај посебно?

Младен Делић радо прича а и то чини у свом већ познатом стилу: духовито, динамично, темпераментно...

Ко је ту луд?

За младе читаоце напомена: прича је из педесетих година кад телевизије код нас још није било, па ни Делић није могао бити ТВ извештач већ:

— Као радио-репортер — сећа се Младен Делић — преносио сам из Београда утакмицу Звезда — Динамо, која се играла на стадиону ЈНА. Већ унапријед је тај сусрет изазивао огромно интересовање због неизвесности: три кола прије завршетка првенства Динамо је био за шест бодова у предности, а онда је смањено разлику и од те је утакмице много зависило ко ће бити шампион.

Почео сам кад се у репортерској кабинети упалила зелена сијалица, преносио цијело прво полувријеме и говорио цијелу паузу шта се догађа у Београду, затим сам преносио друго полувријеме и на крају сам дао коментар. Све у

свему, говорио сам око два сата без престанка. Чим сам завршио, пожурио сам да стигнем на Динамов аутобус и заједно са екипом вратим се у Загреб. Играчи су се одмах окупили око мене: „Што си рекао о мени?“, „Што о мени?“ сваки је желео знати како сам коментирао његову игру: било је то бар још сат причања...

ановац у непосредној близини града. Тога дана било се догодило кидање кабла и то баш на дијелу између Шубићеве и Деановца. Дакле, мој глас допирао је само до студија у Шубићевој, али — не и до слушалаца! Квар се није могао тако брзо отклонити и пријенос је замијењен музиком. Али, у Шубићевој су се налазила два техни-

зване индустријске камере, на које су сами наместили мале дрвене рамове са запетим папиром и учртаним крстом који је омогућавао сниматељу да „нишани“ играче и лопту.

Без одговарајуће технике дуго се још нису могли пратити велики спортски догађаји на отвореном, као што су, рецимо, трке. Зато су у великој концер-

Први ТВ пренос једне утакмице код нас: пошто није било одговарајућих камера сниматељи су сами направили „визир“ од пак-папира! Младен Делић је други слева.

Сандук из Јокохаме

Овог пролећа навршавају се три и по деценије од првог Младеновог преноса — била је то такође утакмица Динамо — Црвена Звезда, првенство 1947. Дакле, мали јубилеј. Годишња 1982. јубилеј је и за загребачку телевизију у којој је Младен Делић од првих дана: тачно је четврт века од првог ТВ преноса утакмице у нашој земљи. Био је то сусрет Југославија — Италија који се играо на Максимиру и који смо добили са 6:1!

Није тада телевизија имала готово никакву технику, сећа се Младен Делић. Добили су две тако-

тној дворани „Истра“ у Јуришићевој улици у Загребу приређиване брзинске трке бицикла на ваљцима! Дана је то већ заборављени спорт... И такве догађаје преносио је Младен Делић, а затим и друге спортске приредбе, до олимпијада: био је чак на шест летњих и исто толико зимских. Присуствовао стварању нове историје спорта.

Не само присуствовао. Међу колегама, спортским човинарима, кружи глас о његовој огромној документацији коју је годинама стварао.

— Тачно је то — потврђује Младен Делић. — Нема дана а да не проведем два или три сата листајући наше и сране новине и изрезујући занимљиве чланке које после сортира по спортовима. Нисам се одлучио само за један спорт, волим пратити све... И, жао ми је да бацам! Рецимо, кад је била Олимпијада у Токију нисам мо-

гао ме поинјети у Југославију све публикације које смо као извештачи добили — а њих је био пун сандук! Међутим, то није могло у авион. Отишао сам у Јокохаму, пронашао тамо један брод и они су ми то укрцали. За месец дана имао сам све ту, у Загребу.

Младен Делић је и човек који је први у Југославији начинио атлетске таблице (име и презиме спортисте, година рођења, дисциплина, резултат, олимпијаде на којима је учествовао) — данас незаменљиви „реквизит“ сваког извештача. Показујући један црни календар, Младен Делић открива и једну тајну: под сваким датумом ту су уписани догађаји из историје нашег спорта, од самих почетака до дана данашњег, укључујући и чувене ратне олимпијаде и утакмице. То је материјал за књигу о југословенском спорту која ће бити прва те врсте, али не енциклопедијски писана, већ репортерски, са свим могућим занимљивостима и причама. Богата подацима а писана — како би друкчије — стилем Младена Делића.

Најскупљи аутограм

Две и по деценије појављивања на телевизији допринеле су да Младен Делић постане свима знано лице (мало се зна да је висок готово два метра) а његови преноси учинили су га на својеврстан начин славним. Многи му прилазе и траже аутограм. Међутим, један аутограм запамтио је, каже, за цео живот:

— Било је то у Сплиту, прије неколико година, на једном ватерполо турниру. Из Сплита ишло се на наставак, у Дубровник. Кад сам плаћао рачун у хотелу — видим, огроман. Читам: виски, вино, свакојака друга пића. Кажем: па ово није мој рачун, ја ово нисам потрошио. Међутим, портир ми показује комадић папира, био је то рачун од претходне вечери и пита ме — је ли ово ваш потпис? Видим да јесте и тада ми постане јасно што се догодило. Био ми је тог јутра пришао дечкић и замолио ме:

— Барба Младене, хоћете ми дати аутограм?

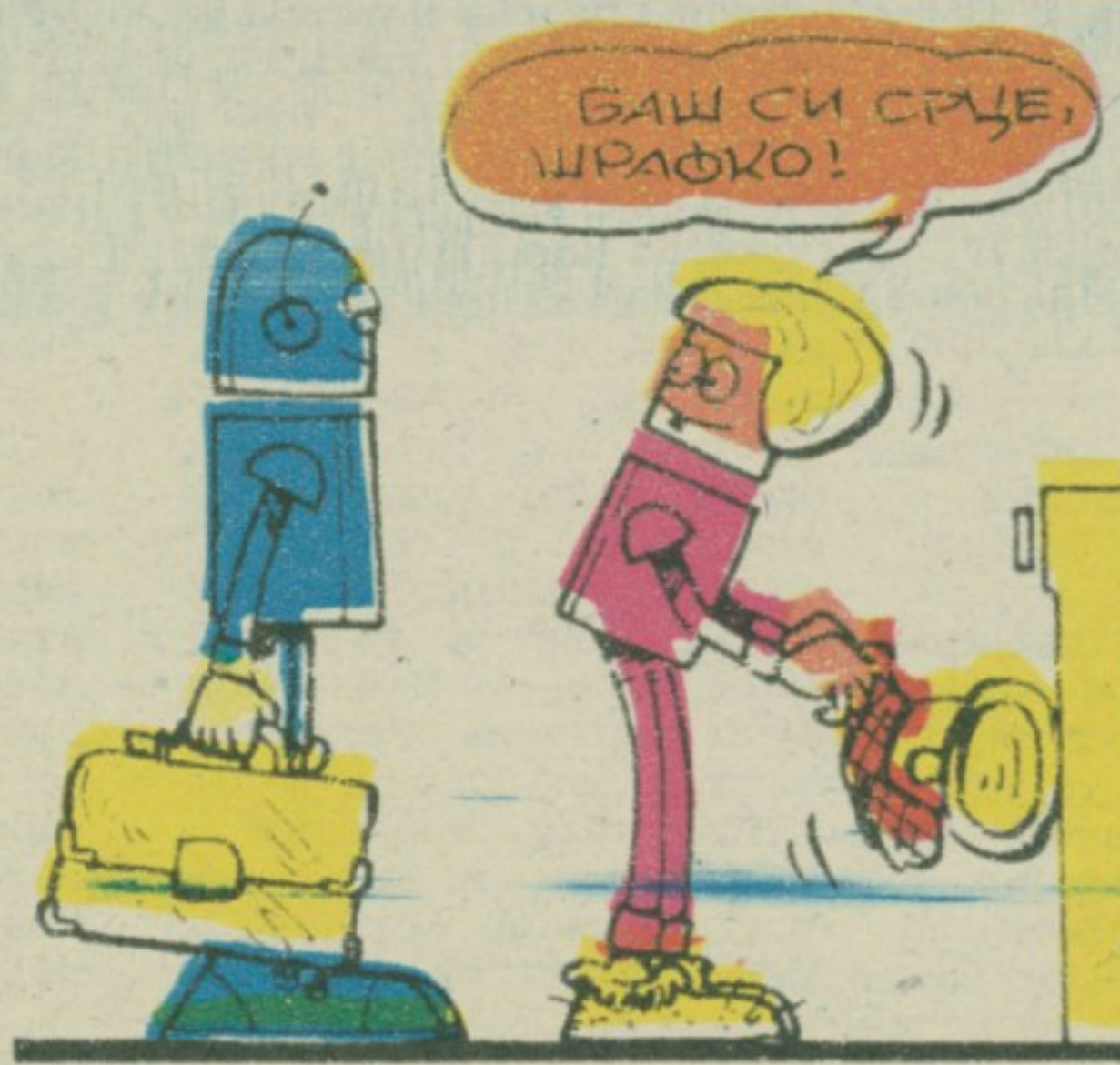
— Како да не, сине, одговорим му ганут и још га помилујем и пољубим у косицу. Пружио ми је пресавијени комадић папира — овај исти који ми је показао портир. У ствари, моје синоћње друштво наговорило је малога да тражи аутограм. Тако сам и не знајући потписао рачун. Био је то мој најскупљи аутограм! — завршио је своју причу Младен Делић смејући се слатко на свој рачун.

М. Крстуловић

БИМ И БУМ

ШРАФКО

Звездане СТАЗЕ: ОЖИВЉЕНИ РОБОТИ

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК
ДАТУМ: 7523.5.

"НА ПУТУ ЗА ЗВЕЗДАНА
БАЗУ 14 УШЛИ СМО У
СИСТЕМ АГЕНА.
ЕНТЕРПРАЈЗ СЈ ПРЕ-
СРЕЛЕ ДВЕ НЕПОЗНА-
ТЕ ЛЕТЕЛИЦЕ..."

"НАШЕ ПРИСУСТВО
У ОВОМ СИСТЕМУ
ПРОТУМАЧЕНО ЈЕ
КАО АГРЕСИЈА
И..."

"...ЕНТЕРПРАЈЗ
ЈЕ ЗАУСТАВЉЕН?"

"МОЖА ПОСАДА И ЈА
ПОД ДЕЈСТВОМ НЕ-
ПОЗНАТОГ АГЕНАН-
СКОГ ОРУЖЈА ПРЕ-
ЖИВЉАВАМО ТУЧ-
НЕ ТРЕНУТКЕ..."

©1980 by Marvel Comics Group

Copyright ©1980 Paramount Pictures Corporation. All Rights Reserved.

"НАПАДАЧЕ ЈОШ
НИСТО ВИДЕЛИ,
АЛИ ОНИ СУ
НАМ СЕ ПРЕД-
СТАВИЛИ КАО
СТАНОВНИЦИ
ПЛАНЕТЕ АГЕ-
НА IV, А ТВРДЕ
ДА ПРИПАДАЈУ РА-
СИ ЗВАНОЈ МОКС."

ЈОШ НЕМА ОДГО-
ВОРА НА НАШУ ПО-
РУКУ АГЕНАНЦИ СУ
ПРЕКИНУЛИ СВАКУ
ВЕЗУ?

"ПОШТО СУ НАС
ЗАРОБИЛИ БЕЗ
ИКАКВОГ ОБ-
ЈАШЊЕЊА, ПО-
ЧЕЛИ СМО ДА
НАПАДАМО ДА
ЛИ ХОБЕ САМО
ДА НАС ЗАСТРА-
ШЕ..."

ТИ НЕМОЖ
ОДУСТАТИ,
УХУРАТ

ИЛИ УБИЈУ?"

ПОКУШАВАМ, АЛИ НЕ
ИДЕ... ИМАМ УЖАСНЕ БО-
ЛОВЕ?

СВИ ИХ
ИМАМО?
НАСТАВИ КАКО
ГОД ЗНАШ?
ИНЖЕ-
ЊЕРИ-
СКО? ИЗ-
ВЕШТАЈ О СТА-
ЊУ, СКОТЕ?

НЕ ЗНАМ ШТА
НАС ЈЕ ЗАУСТА-
ВИЛО, КАПЕТАН
НЕ?

У РЕДУ, СКОТИ,
ПРИМЉЕНО?

СПОК?
АНАЛИ-
ЗЕ?

СПОК!

СВИ ОСТАЛИ УРЕБАДИ
РАЈЕ, ЈЕДИНО НЕ МОЖЕМО
ДА СЕ ПОКРЕНЕМО ТО НИ-
САМ У СТАЊУ ДА ОБЈАС-
НИМ?

ОН ЈЕ ВУЛ-
КАНАН И ПОСЕДУ-
ЈЕ ТЕЛЕПАТСКУ
МОЋ? ОН НАМ
ЈЕ ПОТРЕБАН?

ИЗГЛЕДА ДА СЕ
ЊЕГОВ УМ СТОПИО
С ЧИЗИМ ТУБИМ.

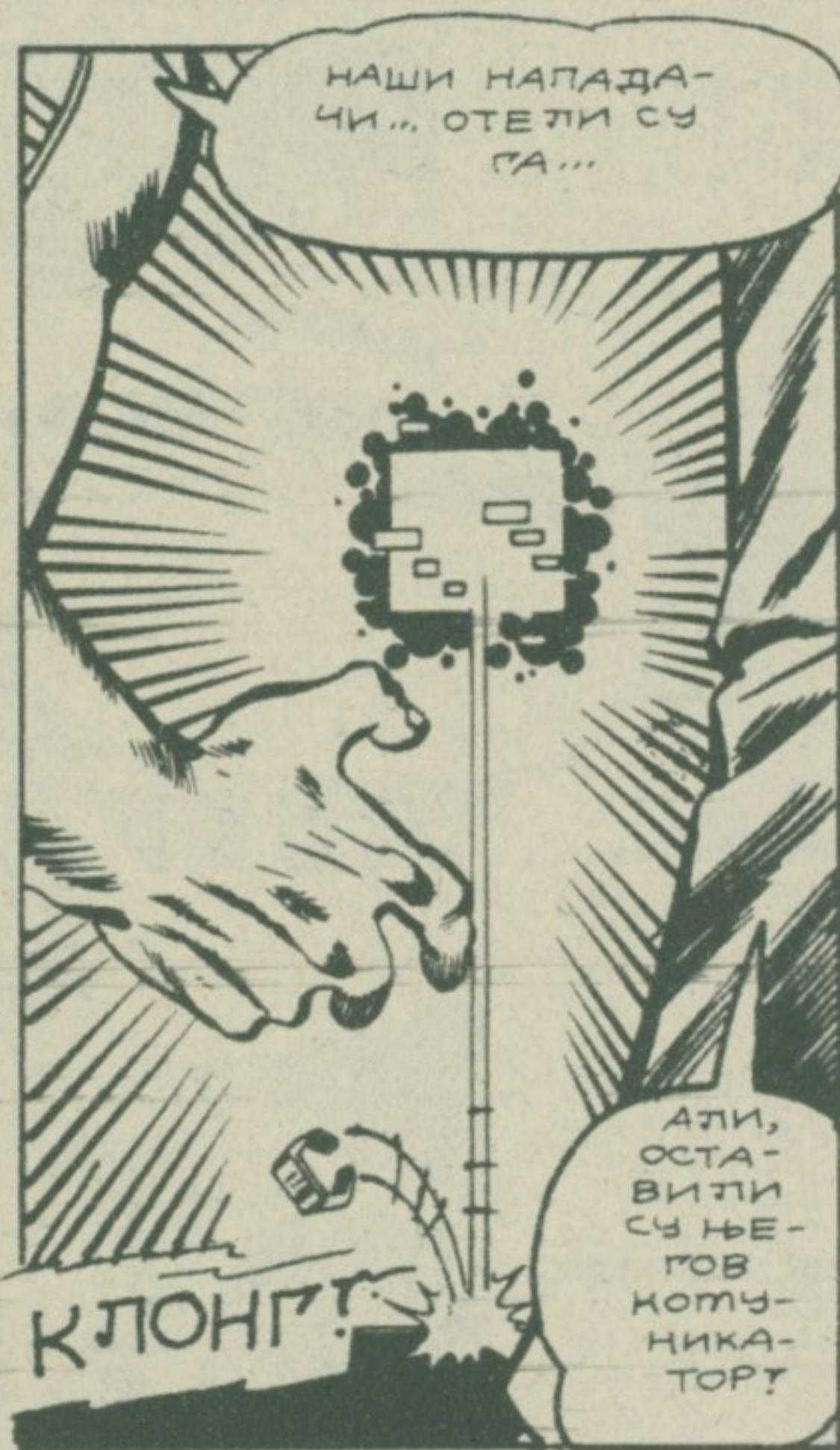
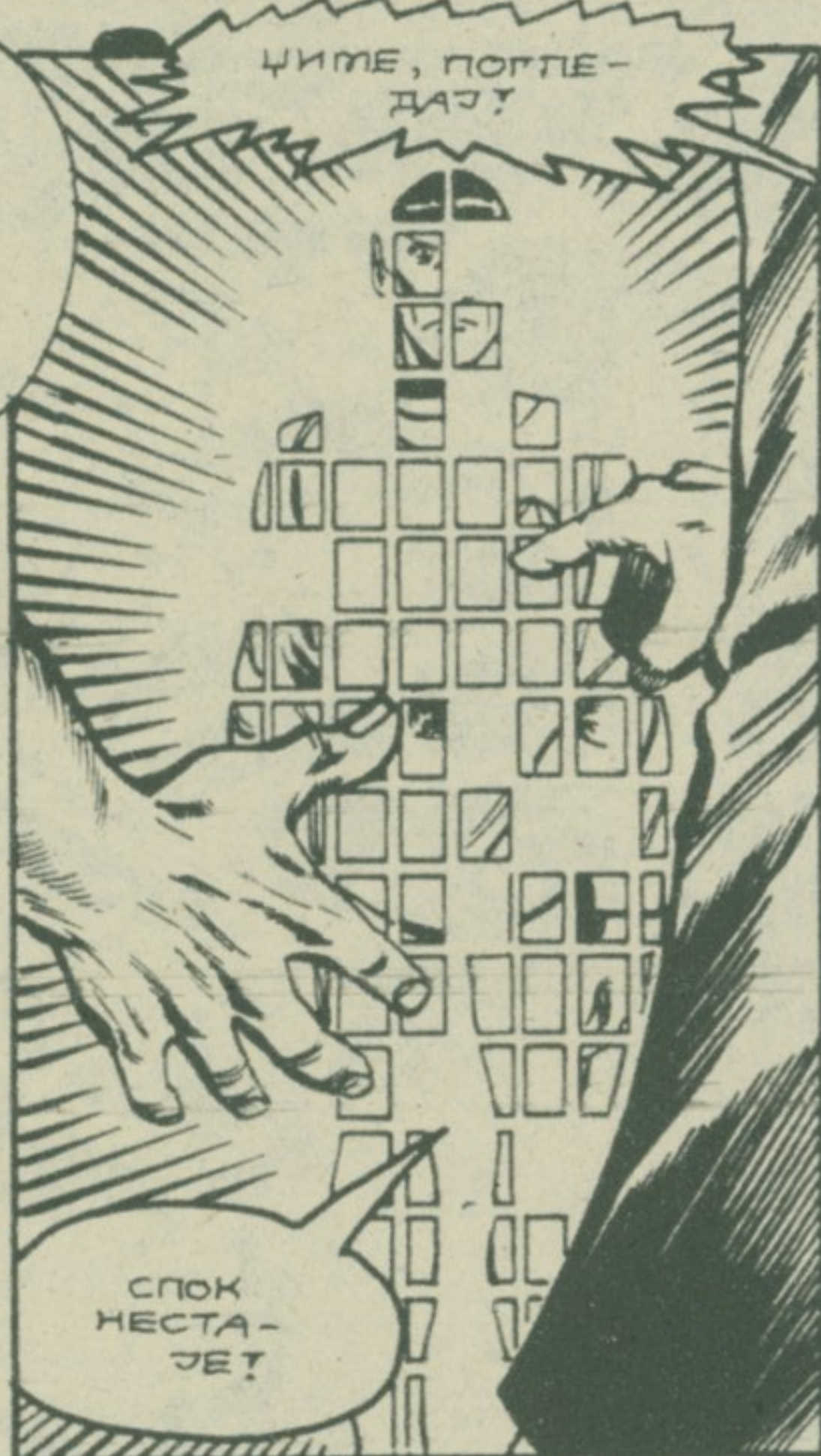
КОМАНДАНТЕ
КАЈЛ, ПРЕУЗМИТЕ
СПОКОВО МЕСТО?

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК

"НАПАД АГЕНАНАЦА
ПРЕТИО ЈЕ ДА ОСУ-
ЈЕТИ ЦИТ
НАШЕГ ПУТО-
ВАЊА - ПРЕ-
ВОЗ ТЕШКО
ОБОЛЕТОГ
ИНЖЕНЕРА
ПОЉОПРИ-
ВРЕДЕ ДО
БОЛНИЧКЕ
БАЗЕ 14.

СРАМОТА!
ЗАР ЛЕКАРИ
ИЗ КОЛОНИЈЕ
ВЕГА НИСУ МОГ-
ЛИ ДА УСТАНО-
ВЕ ДА СЕ РАДИ
О ДЕНЕБИАНСКОЈ
РЕУМАТСКОЈ ПРОЗ-
НИЦИ?

ДОКТОР ХАРИС ЈЕ
ОЧЕКУЈЕ У БАЗИ 14
И СВЕ ЈЕ СПРЕМНО
ДА СЕ ОДМАХ ИЗ-
ВРШИ ТРАНСПЛА-
НИЈА СРЦАТ

КУДА СУ СЕ УПУ-
ТИЛИ?

НЕ ЗНАМ... НИСУ У ДОМАШАЊУ НА-
ШИХ СЕНЗОРА?

АЛИ МИ
СТО И ДА-
ЉЕ ЗАРОБЉЕ-
НИ? ТО ЗНАЧИ
ДА ОНАЈ ДРУ-
ГИ БРОД СТВА-
РА ТО ПОЉЕ
КОЈЕ НАС ЗАДРЖАВА?
КОЛИКО ИМА ПОСАДЕ НА
ТОЈ ПЛЕТЕНИЦИ?

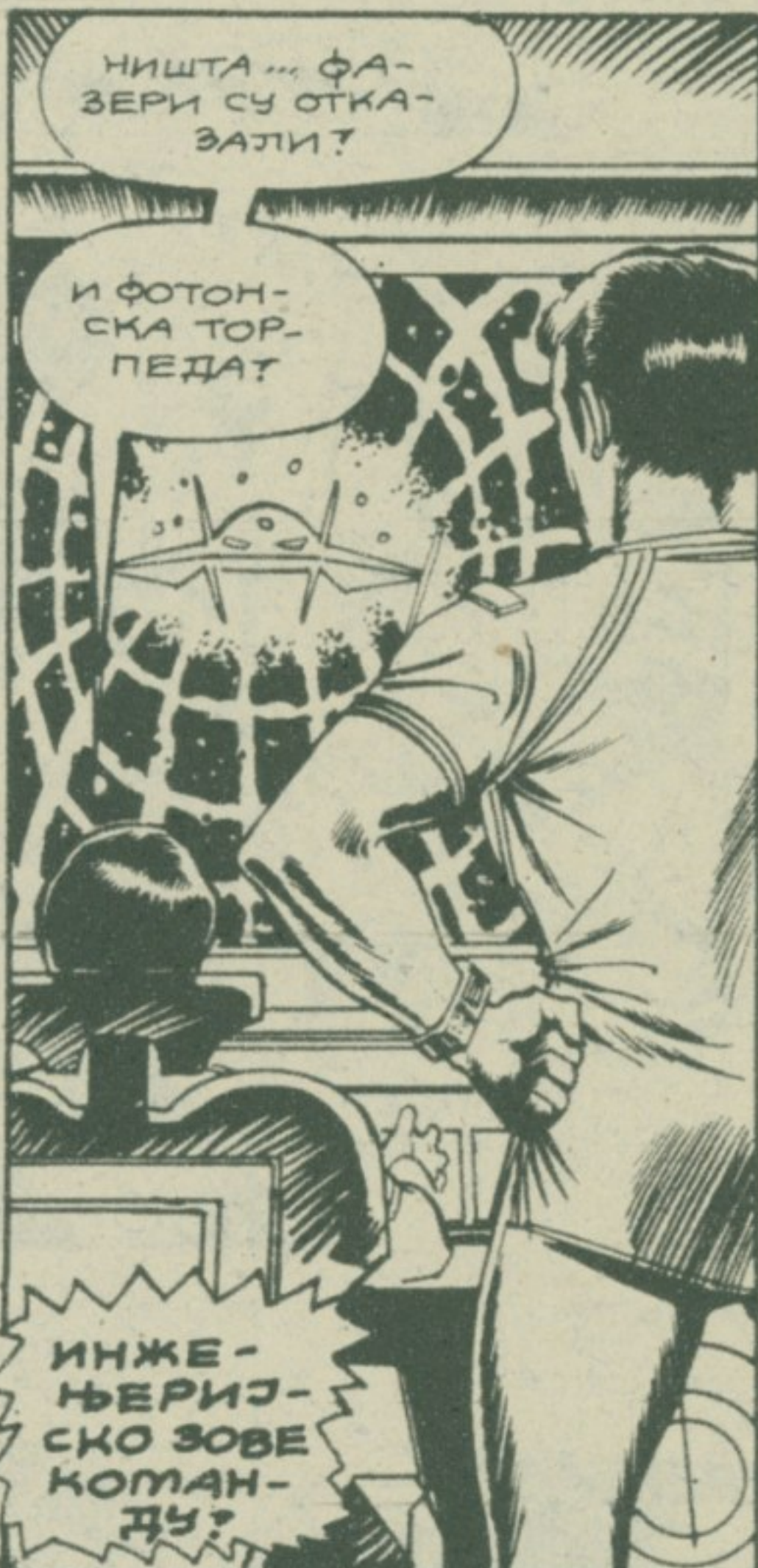
НЕ ЗНАМ? НИСТО У
СТАЊУ ДА ГА ИСПИ-
ТАМО?

ОНДА НЕМАМО ИЗБОРА?
УСПЕРИТЕ ФАЗЕРЕ НА
ТАЈ БРОД?

НАРЕЂЕЊЕ
ИЗВРШЕ-
НО, КАПЕ-
ТА-
НЕ?

ПАЛИ?

НИШТА... ФА-
ЗЕРИ СУ ОТКА-
ЗАЛИ?

И ФОТОН-
СКА ТОР-
ПЕДАТ

ИНЖЕ-
ЊЕРИЗ-
СКО ЗОВЕ
КОМАН-
ДУ?

РЕ-
ЦИ,
СКО-
ТИ?

ГОРЕ ЈЕ НЕГО ШТО
САМ ОЧЕКИВАО, КА-
ПЕТАНЕ? НАШЕ ОРУЖ-
ЈЕ ЈЕ НЕУТРАТИ-
ЗОВАНО...

НЕ РАДЕ НИ НА-
ШИ МОТОРИ?

И НАШ ЗАШТИТНИ ШТИТ
ПРОТИВ МАТЕРИЈЕ И АНТИ-
МАТЕРИЈЕ СЛАБИ?

АКО СЕ НЕ ИЗВУЧЕ-
МО ИЗ ОВОГА КРОЗ ЧЕ-
ТИРИ ЧАСА, ОДЛЕТЕЋЕ-
МО У ПАРАМПАРЧАД!

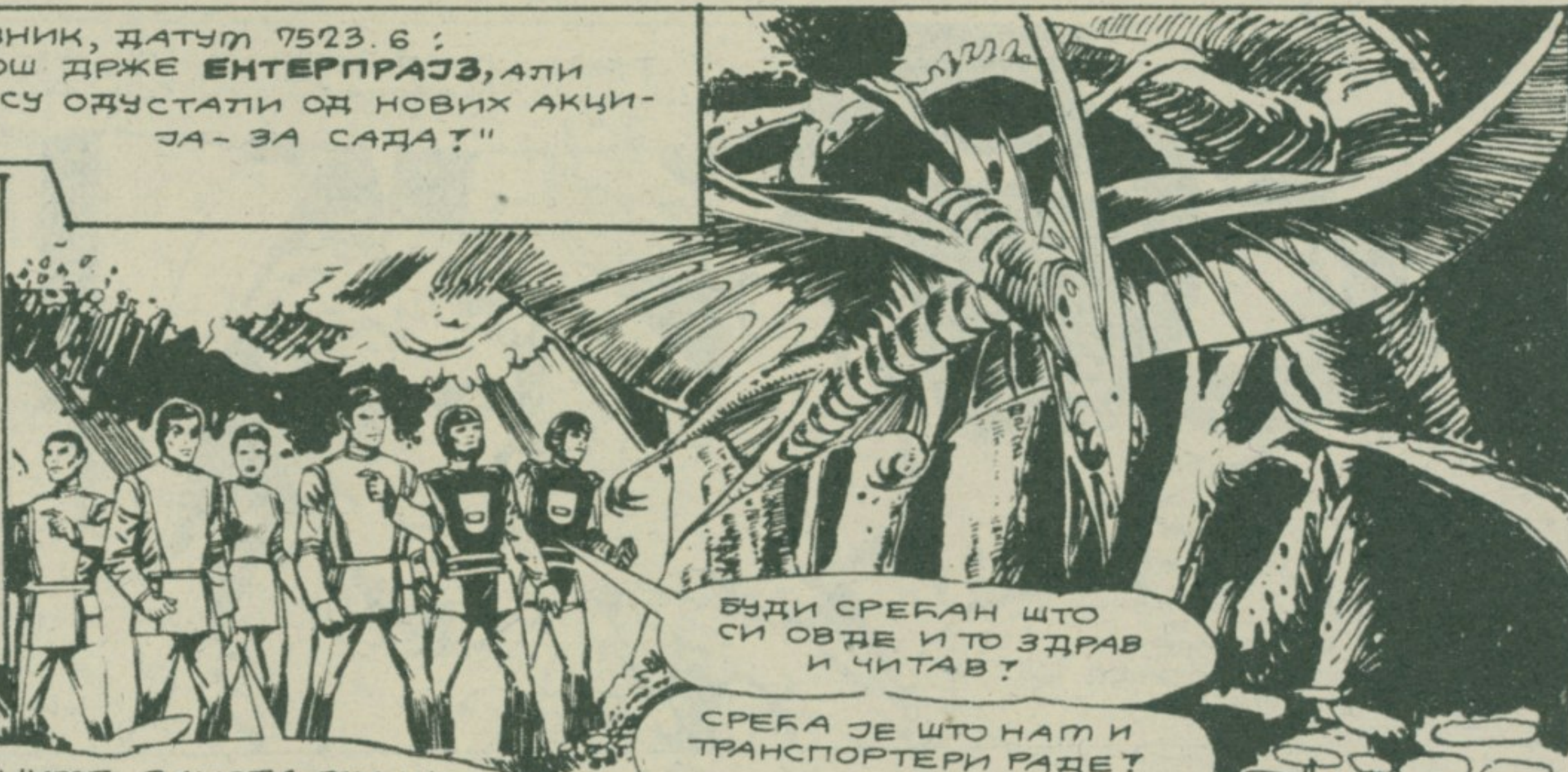
НАС ПРИ-
ВЛАЧНИМ
ЗРАКОМ
УВЛАЧЕ У ОР-
БИТУ...

СКОТИ, НАШИ **ДРАГИ** НАПАДАЧИ
ОЧИГЛЕДНО НЕ ЗНАЈУ ДА...

... ПЛАНЕТЕ
АГЕНА IV?

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК, ДАТУМ 7523.6 :
 "АГЕНАНЦИ ЈОШ ДРЖЕ **ЕНТЕРПРАЈЗ**, АЛИ
 ИЗГЛЕДА ДА СУ ОДУСТАЛИ ОД НОВИХ АКЦИ-
 ЈА - ЗА САДА ?"

" ПОШТО ПРЕТ-
 ПОСТАВЉАМО
 ДА СЕ СПОК
 НАПАЗИ НА
АГЕНИ IV,
 С ТАЊОМ ГРУ-
 ПОМ КРЕНУО
 САМ У ПОТРА-
 ГУ ЗА ТОЗИМ
 ПРВИМ
 ОФИЦИРОМ..."

БУДИ СРЕБАН ШТО
 СИ ОВДЕ И ТО ЗДРАВ
 И ЧИТАВ ?

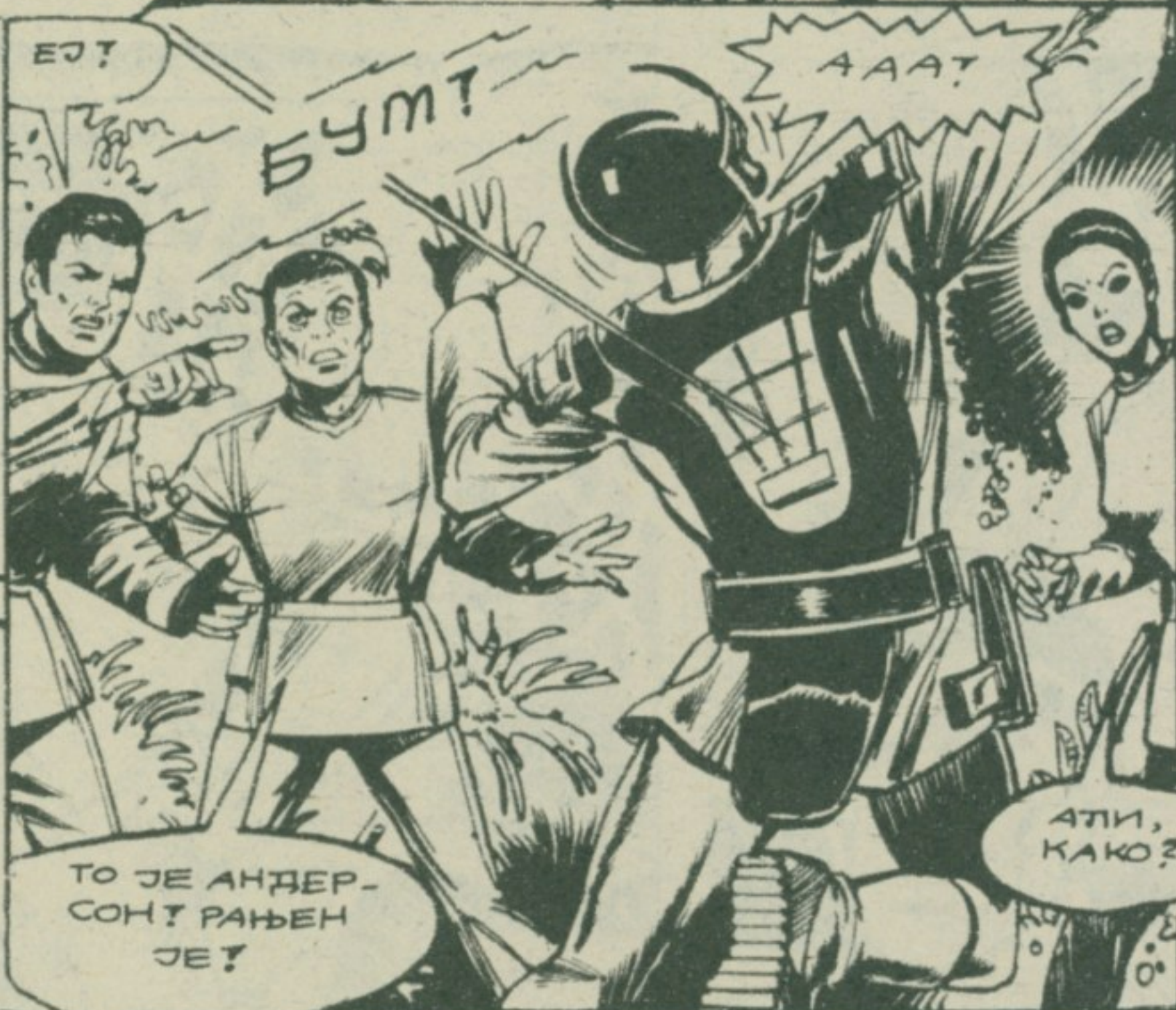
СРЕБА ЈЕ ШТО НАМ И
 ТРАНСПОРТЕРИ РАДЕ ?

ЦИМЕ, ЗАИСТА МИ НИ-
 ЈЕ ЈАСНО ЗАШТО СИ И МЕ-
 НЕ ПОВЕО ?

АЛИ,
 ТРЕБАЛО
 ЈЕ ДА
 ОСТАНЕМ
 У БРОДУ
 ЗБОР БОЛЕС-
 НИКА..."

ДОКТОР ЧЕПЕЛ БЕ
 СЕ САМА СНАБИ ?
 МОЖДА ЈЕ СПОКУ
 ПОТРЕБНА ЛЕКАРС-
 КА ПОМОЋ ?

ЕЈ ?

ТО ЈЕ АНДЕР-
 СОН ? РАЊЕН
 ЈЕ ?

АЛИ,
 КАКО ?

КАО ДА ЈЕ НЕКИ ПРОЈЕК-
 ТИП ИСПАЉЕН ИЗ СТАРОГ ВАТ-
 РЕНОГ ОРУЖЈА ДВАДЕСЕТОГ
 ВЕКА...

ДИ РАЛКО,
 ЛЕЗИ ?

НАПАДНУТИ
 СТО ?

СПРЕМИ
 ФАЗЕРЕ ?

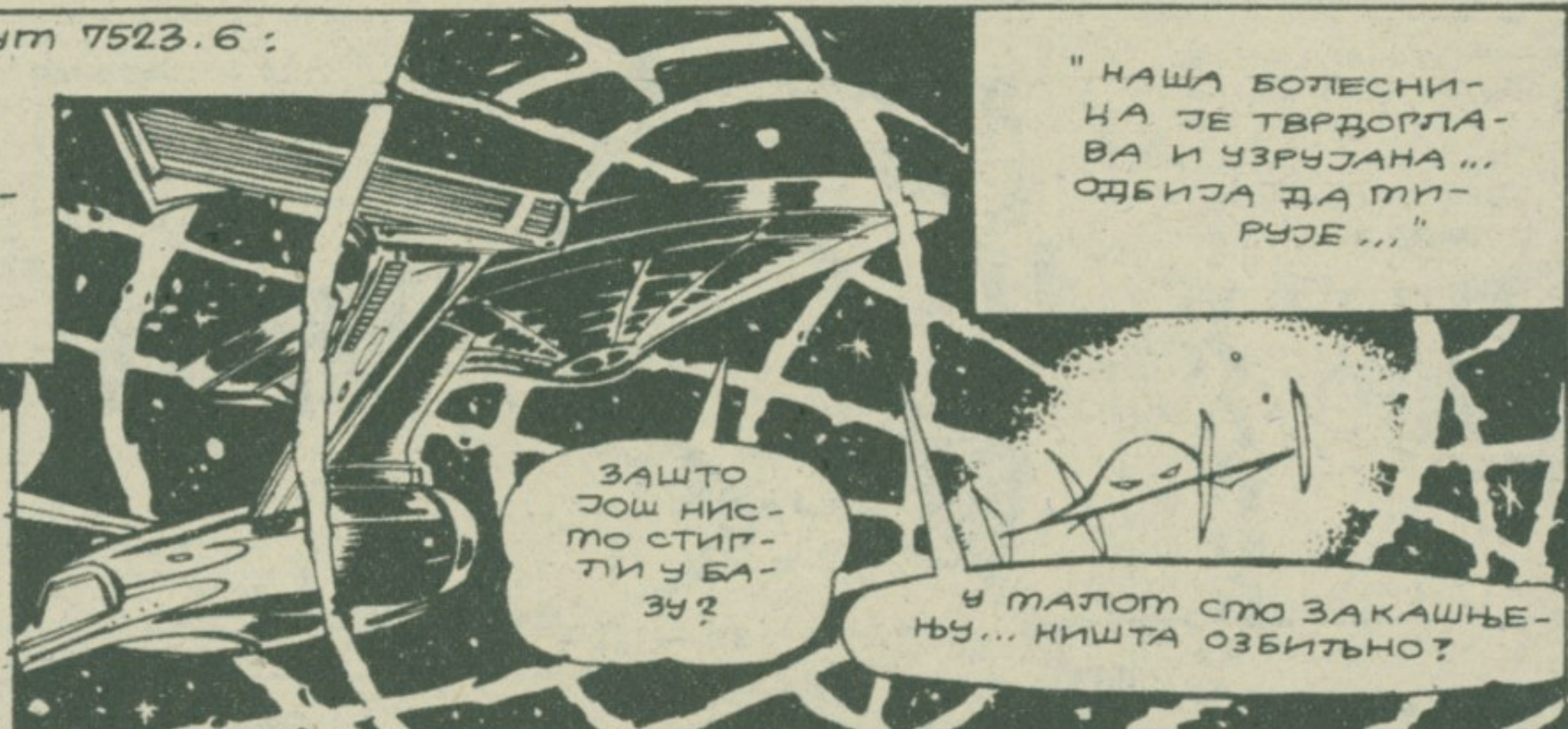

ЛЕКАРСКИ ДНЕВНИК ; ДАТУМ 7523.6 :
ИЗВЕШТАВА ДР КРИСТОН ЧЕ-
ПЕЛ :

" НАШ ПАЦИЈЕНТ, ПРОФЕСОР
ТЕОНОР ФОВЛЕР, СЕ ПРОБУДИ-
ЛА. НАСТАВЉАМ ТЕРАПИЈУ
СА ТРИДИРИТАЛИСОМ "

"... ДА БИХ СПРЕЧИЛА
СТАБЉЕЊЕ РАДА СР-
ЦА, АЛИ ПРОГНОЗЕ НИ-
СУ РУЖИЧАСТЕ "... "

ЗАШТО
ЈОШ НИС-
ТО СТИГ-
ЛИ У БА-
ЗУ ?

У ТАКОМ СТО ЗАКАШЊЕ-
ЊУ... НИШТА ОЗБИЉНО ?

НЕ ВЕРАЈТЕ
МЕ ?

БРОД ЈЕ ЗАПАО У НЕКУ
НЕВОЉУ ? УТРЕГУ ОВДЕ,
ЗАР НЕ ? ХОЋУ ДА РАЗГОВА-
РАМ СА ДОКТОРОМ
МЕКОЈЕМ ?

САМО
БУДИТЕ
МИРНИ
И ОДТОРИ-
ТЕ СЕ ?

ЛЕКО-
ВИ
МИ НИ-
СУ ПОТ-
РЕБ-
НИ ?

ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ ОН ЈЕ ТРЕНУТ-
НО ЗАУЗЕТ ?

ТРАЖИМ ОДГОВОР ? ШТА СЕ ДО-
ГАБА ? ГДЕ ЈЕ ДОКТОР ?

МЕДИЦИНСКИ ДНЕВНИК - ДОДАТАК : " ИАКО НИСАМ ЖЕЛЕЛА ДА УЗБУДИМ ПРОФЕСОРКУ
РОВЛЕР, БИЛА САМ ПРИНУЂЕНА ДА ЈОЈ ОБЈАСНИМ НАШУ СИТУАЦИЈУ "... "

УСПЕВАТЕ ЛИ ДА НАБЕТЕ
НАЧИН ДА НЕУТРАТИШЕТЕ
ОВО ПОЉЕ КОЈЕ НАС ЗАДР-
ЖАВА ?

НЕ, КАПЕ-
ТАНЕ ?

ИЗГЛЕДА ДА БЕ-
МО ТРАЖИТИ ДА НАС-
ТАВИМО СА ТРАГАЊЕМ
ЗА СПОКОМ И ОТИ-
ЧАРИМА...

"... И ПРЕГО-
ВАРАМО С ЊИ-
МА ЗА ОСЛОБА-
ЂАЊЕ И БРОДА
И НАШЕГ ОФИЦИ-
РАТ

А МОЖДА БИСТО МОГ-
ЛИ ДА ПОШАЉЕМО ТЈУ-
ДЕ НА АГЕНАНСКУ
ЛЕТЕЛИ-
ЦУ...

"... ТО
НЕ БИХ ПРЕ-
ПОРУЧИО ?

НАШИ СЕНЗОРИ НЕ
МОГУ ПРОДРЕТИ У
ЊЕГА ТАКО ДА БИСТО
ТЈУДЕ ПОСЛАЛИ У
ПОТПУНУ НЕИЗВЕС-
НОСТ ?

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК:
 "ФИЛИПСА И ЧЕКОВА СТО ОСТАВИТИ ДА ЧУВАЈУ ЗАРОБЉЕНЕ ОРГЕ..."

"СВЕ ДОК ИХ БУДЕМО ДРЖАТИ, ЊИХОВ ВОЂА Д'ВИД БИЋЕ ПРИНУЂЕН ДА САРАБУЈЕ С НАМА..."

"А ИПАК, ТОКСИ ЖИВЕ У УДОБНОСТИ, ДОК МОЈ НАРОД ПАТИ? ОНИ НИШТА НИСУ УЧИНИЛИ ЗА ОВУ ПЛАНЕТУ, ОНИ СУ ЈЕДНОСТАВНО ЗАУЗЕЛИ НАШ ПРОСТОР?"

"А МИЛИОНИ ОРГА СЕ ТИСКАЈУ И УТИРУ ЗБОГ ПРЕНАСЕЉЕНОСТИ..."

"НЕМАМО ГДЕ ДА ГАЗИМО ХРАНУ, УТИРЕМО ОД ГЛАДИ? ШТО НАС ЈЕ ВИШЕ ТО ИМАМО МАЊЕ ВАЗДУХА И ВОДЕ..."

"АЛИ ТОКСИ И ОРГЕ РЕ СЕ ЈЕДНОР ДАНА СУКОБИТИ ЗБОГ ЖИВОТНОГ ПРОСТОРА..."

УТИРЕТЕ ОД ГЛАДИ?"

А ШТА ЈЕ С КАТАРИМА? НИСУ ЗА ЈЕЛО? УОЧИО САМ ДА НОСИТЕ ЊИХОВЕ ОКЛОПЕ?"

НЕ МОЖЕМО ИХ УЛОВИТИ ТОЛИКО ДА БИСТО ИМАЛИ ДОВОЉНО ХРАНЕ?"

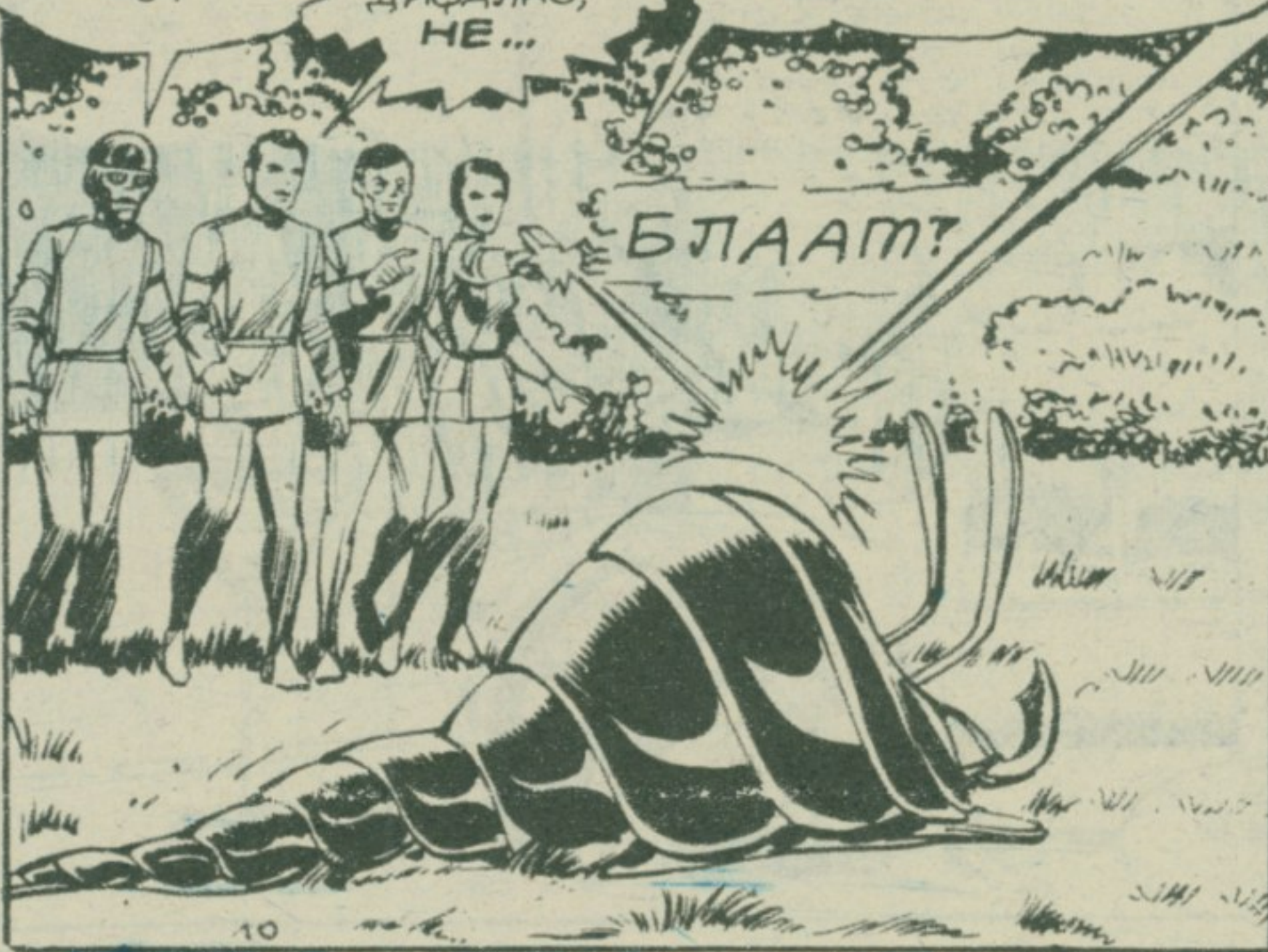

МОГУ СЕ УХВАТИТИ ЈЕДИНО НОГУ, ДОК СПАВАЈУ?

ДИФАЛКО, НЕ...

МОЖДА БИСТО МОГЛИ ДА ОТКРИЈЕМО ЗАШТО СЕ ТАКО ТЕШКО ЛОВЕ?

БЛААМ?

ЗНАШ ДА НАМ ЈЕ ИЗРИЧИТО ЗАБРАЊЕНО ДА РЕТЕТИМО ПРИРОДНИ ПОРЕДАК ПЛАНЕТАРНОГ ПРОСТОРА?

ХТЕЛА САМ САМО ДА ГА ОШАТУТИМ И УЗЕМ ГА ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКО ИСПИТИВАЊЕ?

ЦИТЕ, ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО? ЖИВОТЊА ЈЕ ОДБИЛА ЗРАКЕ КАО...

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК, ДАТУМ 7523.7: "УШЛИ СМО У ГРАД МОКСА..."

УСПЕО ЈЕ? ИЗГЛЕ-
ДА ДА ВИШЕ ЗНАШ
О ТИМ МАШИНАМА
НЕГО ШТО СИ НАМ РЕКАО,
Д'ВИДЕ?

ЗАШТО ТЕ ЈЕ СТРАЖАР НАЗВАО
ШПИЈУНОМ?

ЈЕР ГА ЈЕ НЕКО УПО-
ЗОРИО?

ОНИ ЗНАЈУ
ЗА ИНВА-
ЗИЈУ...

ИНВАЗИЈУ? ЧЕКАЈ, НИ
ТО МИ НИСИ ПОМИ-
ЊАО...

САД БУ ТИ ОБ-
ЈАСНИТИ?

ЈА И ОНЕ КО-
ЈЕ СТЕ ПРЕСРЕ-
ТИ, КРЕНУТИ
СТО У ИЗВИ-
БАЊЕ?

МИ СМО ПРЕТ-
ХОДНИЦА ВЕЛИКЕ
ИНВАЗИЈЕ?

ЗАТО МЕ ЈЕ
ЗАВРИЈУЛО
ШТО СМО ЗАКАС-
НИТИ? ОРГИ
БЕ **НОБАС**
НАПАСТИ?

КАПЕТАНЕ, ТРИ-
КОРДЕР ПОКАЗУЈЕ
ДА ЈЕ СПОК НА
ТРИДЕСЕТ ТРИ МЕТ-
РА ИСПРЕД НАС?

ТО ЗНАЧИ, ИЗА ОНИХ ВРАТА?

ДОВЕО СИ НАС ОВАТО ИАКО СИ
ЗНАО ДА БЕМО БИТИ У ОПАСНОС-
ТИ?

ДОСТА,
БОУНСЕ?

НЕМАТО САД ВРЕМЕНА ЗА СВА-
БУ? ТИ И Д'ВИД ПРИВУЦИТЕ ПАЖЊУ
ТОКСА НА УЛАЗНИМ ВРАТИМА? МИ БЕМО
ПРОКРЧИТИ ПУТ УНУТРА СА ЗАДЊЕ
СТРАНЕ?

ХЕЈ, ТИ, РУ-
РОБО?

ШТА ОВО
ЗНАЧИ?

САДА,
ЦИМЕ,
ПАЛИ?

СПОК, ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?

ЈЕСТЕ, ЦИМЕ, КАО И УВЕК, СА-
МО НЕ МОЖЕ ДА НАБЕ РЕЧИ ЗА-
ХВАТНОСТИ?

СПОК,
МОГАО БИ БАР
ДА НАМ КА-
ЖЕШ
ХВАТА?

ЗАИСТА, ДОКТОРЕ?
А ЗАШТО?

МЕДИЦИНСКИ ДНЕВНИК

"ИЗВЕШТАВА ДОКТОР ЧЕПЛИ:
ДОКТОР МЕКОС СЕ НЕ ЗАВЉА
ВЕК ДВА ЧАСА. ПОЧИЊЕМ ДА
СЕ БРИНЕМ..."

МЕКОС ЗОВЕ
ЕНТЕРПРАЈЗ?

ЊХ? НАЈЗАД?

ОВДЕ ЧЕПЛИ, НАСТАВИ-
ТЕ?

КРИСТИН, НАШЛИ СТО
СПОКА? ДОБРО ТУ ЈЕ? НИС-
МО ЈОШ СВЕ ОТКРИЛИ...

"АЛИ ИЗГЛЕДА ДА СУ ОВЕ МАШИ-
НЕ УСАВРШИЛЕ СОНДУ ЗА УТО-
ВЕ..."

"И ТАКО СУ
САЗНАЛИ ЗА
МОЈУ ТЕЛЕ-
ПАТСКУ СПО-
СОБНОСТ?"

ПРЕТПОСТАВИЛИ
СУ ДА ИМ МОЖУ
ПОМОЋИ ДА ОД-
БИЈУ ИНВАЗИ-
ЈУ

ПРИПРЕМАЈУ
ВЕК ГОДИНА-
МА...

... САЗНАЛИ СУ
ЗА ИНВАЗИ-
ЈУ?

СХВАТИ-
ЛИ СУ ДА
ЋЕ БИТИ
УНИШТЕНИ
АКО СЕ НЕ
БУДУ
БРАНИЛИ?

МАШИНЕ
УБИЈАЈУ САМО
У САМООДБРАНИ,
КАДА СУ ПРИНУ-
ЂЕНЕ НА ТО?
ТРЕБАЛО
ЈЕ ДА ЈА

СПРЕЧИМ
НАСИЉЕ
ОРГА?

... ГРУПЕ ОРГА УВЛАЧЕ СЕ У
ГРАД ТОКСА И УНИШТАВАЈУ
СВАКУ МАШИНУ НА КОЈУ НАИ-
БУ...

"ЈЕДНА ОД ЊИХОВИХ ЖРТА-
ВА ИМАЛА ЈЕ УГРАБЕНУ СОН-
ДУ ЗА УТОВЕ И У ТОКУ НА-
ПАДА..."

... ИСПИТАЛА ЈЕ МО-
ЗАК ОРГА? ТАКО ЈЕ
САЗНАЛА ЗА ИНВАЗИ-
ЈУ? ТИ ПОДАЦИ ОСТАЛИ
СУ САЧУВАНИ. КАДА СУ
ТОКСИ ПРОНАШЛИ ОСТАТ-
КЕ...

КЉУЧ ПЛАНА БИЛИ СУ КАТАРИ?

МИСТИЦ
ЊИХОВО
ЗАШТИТНО
ПОЉЕ?

НИЈЕ ТО САМО
ОБИЧНО ЗАШТИТНО
ПОЉЕ? КАТАРИ СУ
ТЕЛЕКИНЕТИЧАРИ?

ЗНАЧИ, ТОКСИ СУ ХТЕЛИ ДА СПРЕЧЕ ИНВАЗИЈУ ПОМОЋУ ТЕЛЕ-КИНЕЗЕ КАМАРА?

ТАЧНО! САМО, ТОКСИ НЕ МОГУ ДА ОПШТЕ СА ПРИМИТИВНИМ БИЋИМА...

ЗНАЧИ, ОЧЕКИВАЛИ СУ ДА ТИ БУДЕШ ПОСРЕДНИК?

КАКО ЈЕ НАШ ПАЦИЈЕНТ, КРИСТИН?

СТАЊЕ ЈЕ НЕПРОМЕНЕНО, АЛИ ОНА НЕГЕ

ДА МИ-РУ-ЈЕ?

ВРАТИЋУ СЕ ЧИМ БУДЕМ МО-РАО?

ПРОФЕСОРЕ, ФАУЛТЕР, ЗАШТО СТЕ СЕ ДИГЛИ... ААХ?

НЕ МОГУ ДА СЕ ДИМ С КРШЕНИХ РУКУ ДОК СЕ МИЛИОНИ УНИШТАВАЈУ...

АКО МОРАМ ДА УПРЕМ, НЕКА ТО ОНДА БУДЕ У СЛУЖБИ ФЕДЕРАЦИЈЕ?

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК, датум 7523.8. - "У ЗГРАДИ ВЕГА ПРОНАШЛИ СМО СКЛАДИШТЕ ПОДАТАКА О ПОРЕКЛУ АРЕНАНСКЕ РАСЕ..."

КАПЕТАНЕ, ТО ЗНАЧИ ДА НАШ БРОД ЗАДРЖАВА ПОТПУНО АУТОМАТИЗОВАНА ЛЕТЕЛИНА...

... НА КОЈОЈ НЕМА НИЈЕДНОГ ТОКСА?

СВЕ ШТО ТРЕБА ДА УЧИНИМО ТО ЈЕ ДА НЕКАКО УНИШТИМО ТАЈ БРОД?

САД ЗНАМО ДА ПРИТОМ НИКОГА НЕГЕМО УБИТИ?

УБИТИ? КАКО БИСТО МОГЛИ ДА УБИЈЕМО ТОКСЕ КАД СУ ОНИ МАШИ-НЕ?

ЗБОГ ЊИХ ЧИТАВОЈ ЈЕДНОЈ ЦИВИЛИЗАЦИЈИ ПРЕТИ ИЗУМИРАЊЕ?

У СЈАКОБУ МАШИНЕ И ЧОВЕКА, ЈАСНО ЈЕ НА ЧИЈОЈ СТРАНИ ТРЕБА ДА БУДЕМО?

ЗАИСТА? А КОСТО МИ ДА МОЖЕМО ДА ПРОГЛАСИМО ТОКСЕ ДА НИСУ ЖИВА БИЋА?

АКО ДОЗВОЛИМО ДА ИХ ОРГИ УНИШТЕ, ЗАР НЕГЕМО БИТИ САУЧЕСНИЦИ УБИСТВА?

САСВИМ ЛОГИЧНО, КАПЕТАНЕ?

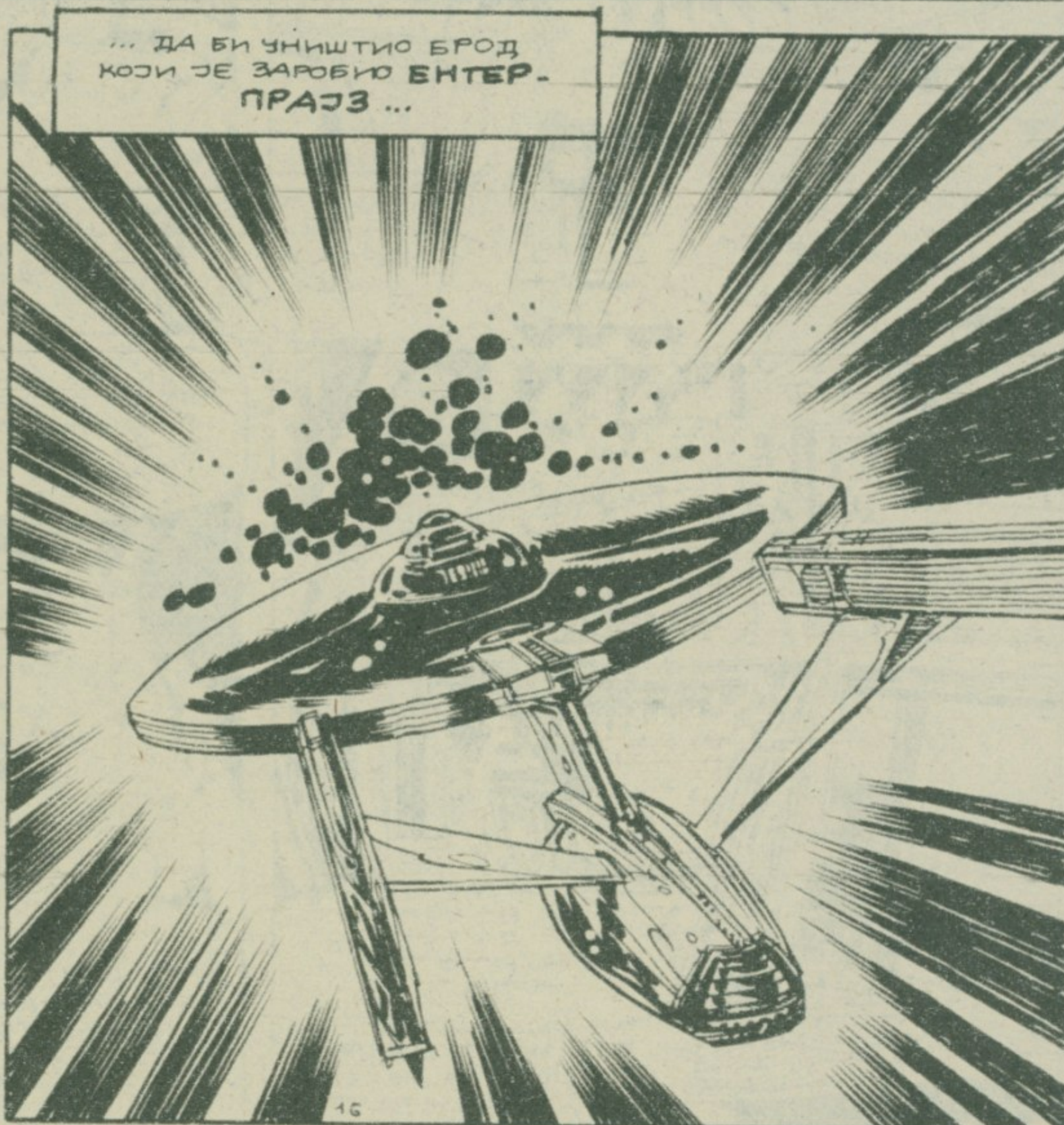
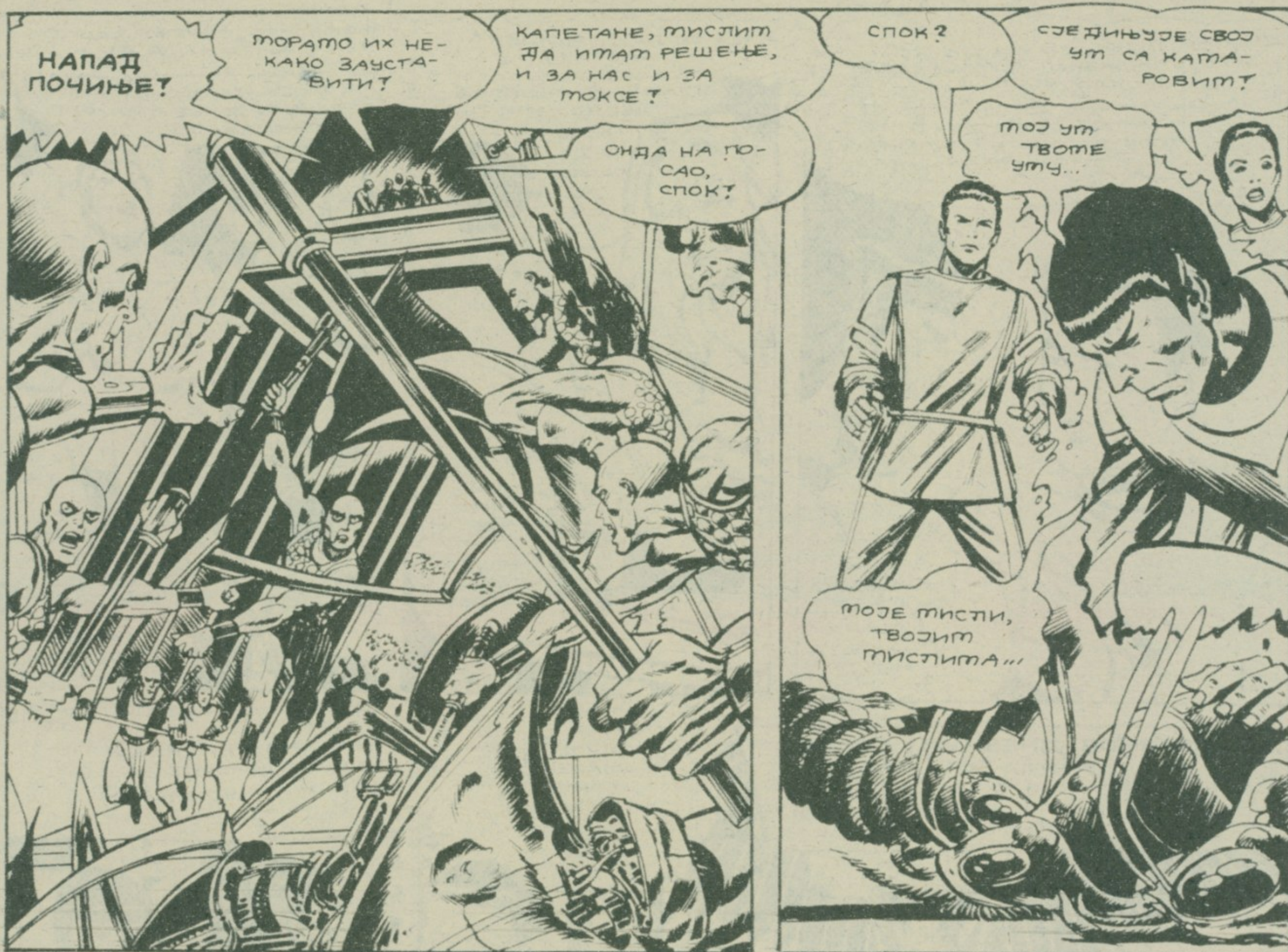
ПОГЛЕДАЈТЕ НАПОЉЕ?

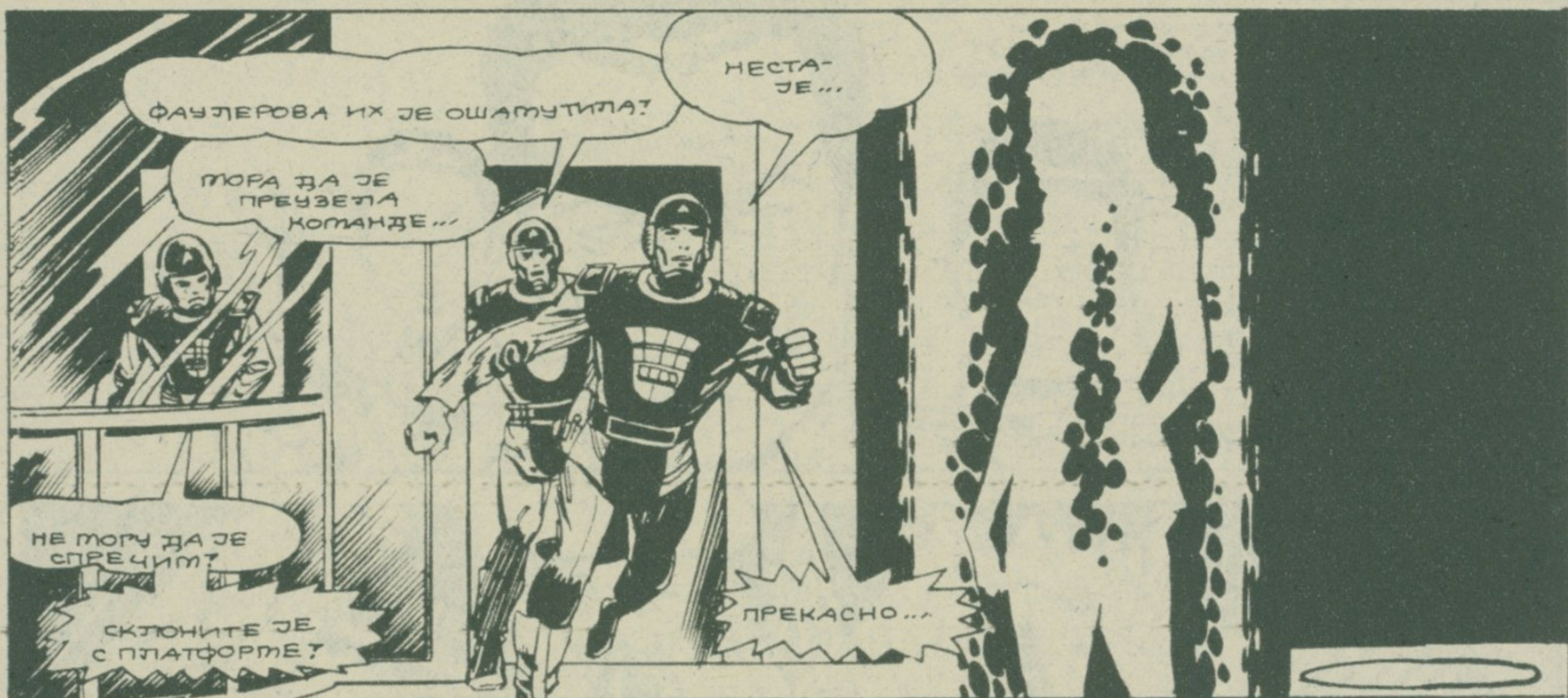
ОНИ ОСЕЋАЈУ, РАЗМНОЖАВАЈУ СЕ, МИСЛЕ...

... БРИНУ О СВОЈОЈ ОКОТИНИ ПНОГО БОЉЕ ОД ОРГА?

КАПЕТАНОВ ДНЕВНИК, датум 7527.9 : "СПРЕМАМО СЕ ДА ИЗИБЕМО ИЗ ОРБИТЕ ОКО АРЕНЕ IV. ПРОФЕСОР ФАУЛЕР ЈЕ ОД КОМАНДЕ ДОБИЛА ДОЗВОЛУ ДА ОСТАНЕ ..."

"ОНА ЈЕ ПРОНАШЛА РЕШЕЊЕ ЗА СУКОБ ОРГА И МАШИНА КАО И ЗА СПАСАВАЊЕ СОПСТВЕНОГ ЖИВОТА..."

ЧИМЕ, ДОШТИ НИСИ ОБЈАСНИО ЗАШТО СИ УПОТРЕБИО ФАЗЕРЕ ПРОТИВ ОРГА?

КАДА ЈЕ СПОК СЈЕДИНИО СВОЈ УМ СА КАМАРИТА...

... СХВАТИО СИ ДА ОН ЗНА НЕШТО ШТОТИ НЕ ЗНАШ, ЈЕ ЛИ?

И БИО САМ У ПРАВУ? КОМПЈУТЕРИ МОКСА ПОКАЗАЛИ СУ ДА НИОНИ НИ ОРГИ НИСУ СТАРОСЕДЕОЦИ НА АРЕНИ IV?

ОРГИ СУ ПОТОМЦИ ХУМАНОИДА СА ЗЕМЉЕ...

... КОЈИ СУ КРИШОМ НАПУСТИЛИ ЗЕМЉУ КРАЈЕМ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА ДА БИ ИЗБЕГЛИ СТРАХОТЕ РАТА?

НИСТО ПРЕКРШИЛИ ОСНОВНИ ЗАКОН ЈЕР ОН ЗАБРАЊУЈЕ МЕШАЊЕ У ПРИРОДНИ ПОРЕДАК ПЛАНЕТЕ...

ЊИХОВИ ПОТОМЦИ ПРИЛАГОДИЛИ СУ СЕ АТМОСФЕРСКИМ И ПРАВИТАЦИОНИМ УСЛОВИМА НА АРЕНИ IV.

АЛИ, ЈЕДИНИ ПРАВИ СТАРОСЕДЕОЦИ АРЕНЕ СУ КАМАРИТИ?

НИСУ ИМАЛИ ПОВЕРЕЊА У ТЕХНОЛОГИЈУ, ПА СУ ОДБАЦИЛИ РОБОТЕ...

КОЈИ СУ СЕ ПРЕТВОРИЛИ У МОКСЕ?

ТАЧНО, ДОКТОРЕ, ИСКОРИСТИВШИ ЊИХОВУ ТЕЛЕКИНЕТИЧКУ МОЋ, НИСТО НАУДИТИ ПЛАНЕТИ?

КАПЕТАНЕ, ИМАМО ВЕЗУ СА
ФАУЛЕРОВОМ?

ДАЈ
НАМ
СТИКУ,
УХУРАЈ

ПРОФЕ-
СОРЕ,
КАКО
СТЕ?

СРЕБНА
САМ
ШТО САМ
ЖИВА?

ЗА ТО ТРЕБА
ДА ЗАХВАТИМ
ТОКСИТА И ВЕЩ-
ТАЧКОМ СРЦУ
КОЈЕ СУ ИЗУ-
МЕЛИ ЗА
МЕНЕ...

...КАО И ВЕШ-
ТОМ ДОКТОРУ
МЕКОЈУ КО-
ЈИ МИ РА-
ЈЕ УГРА-
ДИО...

ПОЛА-
ЖЕМ
ВЕЛИКЕ
НАДЕ У
ПРЕРОВО-
РЕ ИЗМЕ-
БУ ОРГА
И ТОКСА,
КАПЕТА-
НЕ?

КРОЗ НЕКОЛИКО НЕДЕЉА
БИЉУ У СТАЊУ ДА ПОКАЖЕМ
ОРГИЗМА КАКО ДА НАПРАВЕ
ХИДРОФОНСКЕ БАШТЕ...

...ТАКО ДА РЕ ИМАТИ
ДОВОЉНО ХРАНЕ, УПРКОС
ЊИХОВОЈ НЕПЛОДНОЈ
ЗЕМЉИ?

ОТПОЧЕЉЕМО И СА КОНТРО-
ЛОМ РАБАЊА, А УЗ ПОМОЋ
ТОКСА ИЗГРАДИЉЕМО ВИСО-
КЕ ЗГРАДЕ?

КЛАДИМ СЕ ДА НЕ ИДЕ У
ТУ ТВОЈУ ВУЛКАНСКУ ГЛАВУ ДА
РЕ ЈЕДНО ИРАЦИОНАЛНО ЉУДСКО
БИЉЕ ДОВЕСТИ СТВАРИ У РЕД НА
АРЕНИ IV?

СИГУРНА САМ ДА БУ
ДОБРО ОБАВИТИ МОЖНО-
ВИ ЗАДАТАК?

А ШТА БИ ФАУЛЕРО-
ВА ТОРЛА ДА УЧИНИ
БЕЗ ПОМОЋИ ТОК-
СА?

ЈЕДАН
НУЛА ЗА
СПОКА,
БОНСЕ?

ИЛИ ЈЕДНО-
СТАВНИЈЕ
РЕЧЕ-
НО...

...ТО ЗНАЧИ ДА У
ОВОМ СЛУЧАЈУ ХПАД-
НЕ ЛОГИЧНЕ МАШИНЕ
ИМАЈУ ВИШЕ СРЦА ОД
ЉУДИ?

ОХ, ТЕШКО
НАМА САД,
ЏИМЕ, СПОКУ
СЕ РАЗВИО И
СТИСАО ЗА
ХУТОР?

ДОСТА,
ПОТНИ? ИЗ-
ВЕДИ НАС ИЗ
ОРБИТЕ,
СУЛУ?

КРАЈ

**ВИЛИЈАМ
РЕНДОЛФ:**
прича
о творцу
жуте
штампе

ДА ХЕРСТ НИЈЕ ОДЛУЧИО ДА НАДМАШИ ПУЛИЦЕРА, НЕ БИ БИЛО НИ АМЕРИЧКО-ШПАНСКОГ СУКОБА, ТВРДЕ МНОГИ.

Вилијам Рендолф Херст је у живосту имао три велике љубави: политику, платинасту играчицу по имену Мерион Дејвис и колекционарство. За прву се испоставило да је била несрећна. Вилијам никад није постао председник САД...

Са Мерион је Херст провео 34 срећне, али од закона непризнате године, јер му жена Фиби, мајка петорице његових синова, никада није дала развод.

Што се колекционарства тиче, преко четрдесет година куповао је Херст све што су паре могле да купе. Потрошио је 30 милиона долара за највећу и највреднију збирку уметничких предмета која се икада налазила у власништву неког приватног лица и саградио дворца од сто соба да у њих смести своју колекцију.

Доста криминала и прљавштина!

Одакле Вилијаму Рендолфу толики милиони? Део је наследио од тате-Херста, рудара који се у време златне грознице

обогатио довољно да 1886. догура до сенатора САД.

Академске 1885. двадесет једногодишњи Херст јуниор искључен је са Харварда због грубе шале на рачун својих професора о којој његови биографи нису забележили ништа више сем да је била неукусна...

Док је принудно избијао са факултета, Вилијам није узалуд тражио дане: учио се новинарству, и то новинарству којим је у то време Џозеф Пулицер освајао САД. Године 1887. Херст јуниор убеђен је да је испекао занат — преузима очеве новине „Егземинар“ из Сан Франциска. Захваљујући татиним милионима, Пулицеровом рецепту (сензација, оптужбе, полемике) и сопственом таленту, Херст је за непуну годину дана постигао незапамћен успех и одговарајући тираж. Осам година касније западна обала му је тесна. Решио је да освоји Њујорк, купује пропаги „Морнинг цернал“. На путу до циља испречио му се — већ легендарни Џозеф Пулицер и његов „Ворлд“.

Битка која је уследила ушла је у историју америчког новинарства.

На крају прве године постојања у којој је „Цернал“ доказивао „Ворлду“ да све што овај може може и „Цернал“, и обрнуто, резултат је нерешен: на дан после избора Вилијама Мек Кинлија за председника САД, новембра 1896, оба листа штам-

пана су у тиражу од милион и по примерака и тако поставила нови рекорд. Следећа, друга година „Церналовог“ живота, је година тријумфа: Херстов лист прешао је тираж Пулицеровог.

Победничка 1896. међу-

тим, није почела добро ни за победника ни за побеђеног. Претерали су и навукли на себе бес јавног мњења: доста секса, криминала и прљавштина по њиховим новинама!

Свештеници су грмели по црквама, клубови и

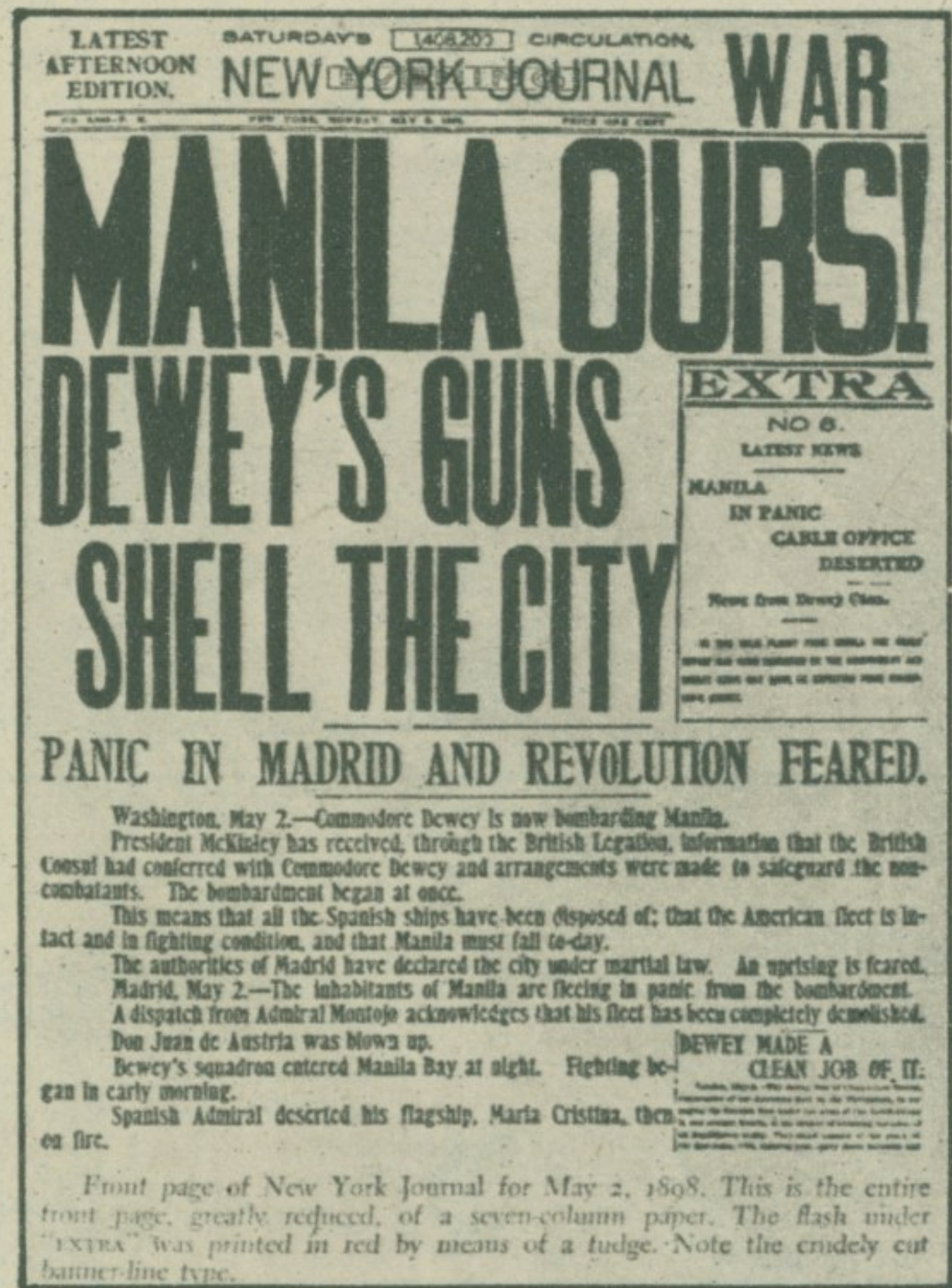
Херст јој се предао свим снагама: порези на градски саобраћај, струја, покушај власти да одложи уређење Пете авеније, све су то теме за „Цернал“ и не само теме — ако треба, „Цернал“ иде и на суд да би се изборио за правду. Срећна је околност што му тираж при том из дана у дан скаче.

Поред правде, народ је вечно жељан сензација, а „Цернал“ је ту да му их пружи. „Гђица Ана Хелд примила Алена Дејла у спаваћници“, наслов је чланка који је, пропраћен одговарајућим цртежима, подигао силну прашину у Њујорку... Децембра 1896. вест године: до дана данашњег није извесно како, тек Херст се докопао копије мировног уговора између Велике Британије и Венецуеле. „Цернал“ је објавио текст уговора пре него што су га две владе потписале!

Шта још воле читаоци? Воле језу... „Цернал“ им је пружа — и то у наставцима. Највећи пораст тиража донео је „Случај Гулдесуп“. Читаоци су у уводном чланку сазнали све детаље грозоморног открића безглавог, безногог и безруког мушког трупа увијеног у мушму. Док полиција по њујоршким ђумезима налази део по део жртве, „Цернал“ из броја у број гради напетост и набија тираж. Када је нађено све што је могло да се нађе, али не и злочинац, Херст нуди награду од хиљаду долара оном новинару који идентификује жртву: тридесеторици својих људи утврдио је колор-фотографије инкриминисане мушме и разаслао их по граду да утврде где је купљена. Док полиција тапка у месту, „Цернал“ открива убице — бившу љубавницу жртве (Гулдесупа) и њеног новог драгана.

Како — док народ гута овакве и сличне чланке у „Церналу“ — стоје ствари између Херста и Пулицера? Њих двојица воде рат до истребљења, рат кошта, а Херст има оно што Пулицеру недостаје — наслеђене милионе...

У доба када још није слутило шта му се спрема, Пулицер је „Церналу“ издао редакцијске просто-

Насловна страна „Цернала“, 2. маја 1898. Фебруара исте године амерички бојни брод „Мејн“ усидрен у луци у Хавани одлетео је у ваздух под мистериозним околностима. Херст је понудио 50 хиљада долара за информацију о диверзантима.

библиотеке отказивали претплате, народ окупљао на протестним митинзима. Како се све завршило? Херст односно „Цернал“ је раскринкао малверзацију градских власти у вези са плином за домаћинства, успео да је онемогући, и тако преко ноћи од опасног подривача јавног реда и морала постао заштитник интереса малог човека. Моралисти су узалуд беснели...

Гђица у спаваћници

Пошто се уверио колико се улога чувара интереса обичних грађана исплати,

За „Жутим дечаком“, сподобом у центру цртежа, главном личношћу стрипа који је прво објављивао „Ворлд“, а потом и „Цернал“ Њујорк је годинама лудовао. Популарни дечко кумовао је изразу „жута штампа“ који у целом свету и дан-данас означава сензационалистичко новинарство.

ЈАКУРАТ!

Никада се није сазна-
ло како се Херст до-
копао писма Де Ло-
ме, шпанског министра
у Вашингтону. Било
како било, писмо у ко-
ме је председник САД
незаван јевтиниим поли-
тичарем „Цернал“ је
објавио на насловној
страни.

Вредност Херстовог дворца и имања у Сан Симинеу у Калифорнији про-
цењена је на 40—50 милиона долара: сто соба, покривени и отворени ба-
зен, тениско игралиште на крову куће, приватна биоскопска дворана,
уметнички предмети са свих страна света.

У једној од ко зна колико спаваћих соба у свом дворцу Херст је држао
и постељу француског кардинала Ришеља. Кревет на нашој фотогра-
фији припадао је вероватно некој крунисаној глави.

рије у згради „Ворлда“.
Јануара 1896. „подстанар“
је започео тајне преговоре
са уредницима, новинарима
и техничким особљем
„Ворлда“. Херстов рачун
у банци је моћан аргу-
мент, па је Пулицер јед-
ног лепог дана ушетао у
редакцију, али у њој није
нашао ни једног јединог
човека, изузме ли се глав-
ни и одговорни уредник
који је одмах ступио у
преговоре са дезертерима.
Пошто им је у Пулицеро-
во име понудио опроштај
и веће плате од Херста,
дотични је издајнике вра-
тио. На то је Херст још
једном повисио „улог“ и
двадесет и четири часа
касније „Церналову“ ре-
дакцију сачињавали су
све сами бивши „ворлдов-
ци“... Пулицеру се све
смучило, а биће да му је
понестало и пара, па је од
превртљивих сарадника
дигао руке, али је зато по

кратком поступку раски-
нуо уговор о закупини
пословних просторија.

Молите папу!

Кад је о историји реч,
незахвално је претпостав-
љати, али превише је
оних који се слажу: да
није било ривалства изме-
ђу Херста и Пулицера, не
би било ни америчко-
шпанског грађанског ра-
та. Уколико ово и не
може да се докаже, извес-
но је да су у периоду од
1896—99. „Ворлд“ и „Цер-
нал“ водили ратну пропа-
ганду без преседана у ис-
торији америчког, а мож-
да и светског новинарства
и да је та пропаганда
уродила у америчкој јав-
ности расположењем коме
је на крају, упркос по-
четном одбијању да САД
увуче у рат, подлегао и
председник Мек Кинли. О

каквом је расположењу
реч, постаје јасније када
се зна да је рат објављен
иако је Шпанија претход-
но пристала да удовољи
америчким захтевима у
свим спорним питањима.
Пошто су обојица схва-
тили исто — рат диже
тираж! — Херст и Пули-
цер бацили су се у беспо-
штедну кампању. Из дана
у дан, из месеца у месец.
Американци су читали о
шпанским злочинима над
недужним кубанским ста-
новништвом, о концен-
трационим логорима, по-
губљењима, касапљени-
ма... Било је у томе и ис-
тине, али је приличан
број чланака излазио из
пера „новинара-очевидца“
који су своја сведо-
чанства из прве руке сас-
тављали, а да никада ни-
су ногом крочили ка Ку-
бу.
И „Ворлд“ и „Цернал“
су, разуме се, стварно и

имали извештаче на о-
стрву, а када је Херст по-
четком 1897. сазнао да
Пулицер на Куби држи
више новинара од њега,
наљутио се, купио јахту
и послао је у правцу Ха-
ване са најбољим новина-
рем и најбољим цртачем
које је могао да плати.
Пошто су се неколико
дана упознавали са ситу-
ацијом, новинар и даље
није имао ништа против
повереног му задатка, али
играч, Фредерик Реминг-
тон јесте, па је зато
послао Херсту телеграм:
„Све је све мирно. Ни-
какве гужве. Рата неће
бити. Желим да се вра-
тим. Ремингтон.“ Херстов
одговор: „Молим остани.
Ти се постарај за пртеже,
ја ћу за рат. Херст.“
Ремингтон је остао,
Херсту се мора признати
да је учинио све што је у
његовој моћи да до рата
дође.

Ево примера. Критичне
1897. Шпанци су се доче-
пали брата једног од вођа
кубанског ослободилачког
покрета и ставили га у
кућни притвор. Њерка, Е-
вангелина Сиснерос одлу-
чила је да подели очеву
судбину, али је убрзо оп-
тужена да је намамила
шпанског војног гуверне-
ра право у шаке побуње-
ницима који су покушали
да га убију. Евангелина
је одведена у Хавану да
јој се суди за издају.
Херсту је овај истинити
догађај послужио само
као почетна инспирација:
измислио је да је гувер-
нер насрнуо на девојчину
част и онда недељама
сервирао читаоцима орце-
паратељну причу о „ле-
потници и звери.“ Пун по-
годак! Америчка јавност
била је огорчена... „Цер-
нал“ је онда широм САД
разаслао телеграме у-

гледним женама молећи их да се код римског папе и шпанске регенткиње заузму за несрећну девојку. Многе су то и учиниле.

Онда је Херст повукао одлучујући потез: ангажовао је новинара Карла Декера да ослободи Евангелину Сиснерос. Карл је изнајмио кућу тик до затвора, једне ноћи ишчупао решетке на ћелији у којој се налазила девојка и прерушену у мушкарца извукао је из Хаване. Крај приче? Није! Херст је на њујоршком тргу Јунисн организовао величанствен дочек за Евангелину, а потом је одвео у Вашингтон да се рукује са председником Мек Кинлијем.

Ко је потопио „Мејн“?

Петнаестог фебруара 1898. амерички бојни брод „Мејн“ усидрен у луци у Хавани одлетео је у ваздух. Починилац диверзије никада није откривен. Следећих дана „Цернал“ је врвео од хушакских извештаја о овом догађају, а у једном од бројева објављена је и Херстова понуда: 50 хиљада долара за ексклузивне информације о „особи или особама које су потпиле Мејн.“

А „Ворлд“? Није ишао тако далеко, али се прича да је Пулицер у поверењу једном изјавио како му се допада могућност „малог рата који би позитивно утицао на тираж“...

„Мали рат“ трајао је шест месеци и завршен је тако што су се Кубанци ослободили шпанске колонијалне власти — да би потпали под америчку доминацију. Док су борбе трајале, „Цернал“ је имао флоту од десет, а „Ворлд“ од шест бродова који су после прекидања телеграфских веза између Кубе и САД преносили извештаје од ратишта до Флориде, а оба листа ско 25 сталних ратних диспичера.

Херста је рат коштао три хиљаде долара дневно, Пулицера нешто мање, али превише за лист иза кога не стоје наслеђени милиони. Тираж „Цернала“ попео се у ратним месецима на милион и по примерака, „Ворлд“ нешто испод тога, али је Пулицеру коначно понестало пара услед чега га је напрасно прешло и ратоборно расположење — „Ворлд“ је почео да тражи примирје.

Херсту се и даље ратовало у чему га није смело ни то што је Министарство рата одбило његов захтев да о сопственом трошку састави и опреми један пук. Када већ није добио пук, Вилијам Рендсф се задовољио дозволом да у пратњи двадесеторице новинара, цртача и фотографа на приватној јаhti крстари водама око острва.

Када му се једном указала прилика да зароби двадесет и шест шпанских војника, Херст је спустио сидро, сео у чамца, одвезао се до обале и машући револвером уз помоћ својих људи разоружао и заробио непријатеља.

Син рудара, обичан смртник, пропали политичар

За осамдесет и осам година живота Херст је створио највећи ланац новина у САД преко кога је утицао на унутрашњу и спољну политику своје земље, очевим милионима придонао нове, трошио много и живео бурно. Градио и куповао дворце... Председник САД ипак никада није постао, а на ту жељу је, процењено је, утрошио више него на америчко-шпански рат — преко милион и седамсто педесет хиљада долара.

Године 1904. за длаку је изгубио номинацију за кандидата демократске партије на председничким изборима. Пораз утолико тежи што је победник релативни анонимус по имену Алтон Паркер. У четири године до следећих избора Херст покушава много, не успева нигде — 1905. није изабран за градоначелника Њујорка, 1906. неко други је постао гувернер државе Њујорк, 1908. републиканец Тафт постао је председник САД, Херст се није нашао ни на листи кандидата...

Поражен у политици, окренуо се колекционарству. Његови агенти налазе се где год се нешто продаје, а тога је напретек у разсреној и опустошеној Европи после првог и другог светског рата где се делови црква продају „за неколико тона масти“ како се говорило.

Пошто је отрпео епитет немачког агента због пронемачког става у првом светском рату, претворио преко главе велику депресију из 1929. и понижење да се његови вољени уметнички предмети нађу на јавној распродаји у једној њујоршкој робној кући. Херст је дочекао повратак благостања после II светског рата у коме је успео да обнови своје нарушено новинско царство и богатство. Умро је августа 1951. године.

У посмртници коју је објавио „Цернал“ писало је да је био загонетан човек. И заиста, како објаснити потребу да се утресе године и милиони за дворце и збирку какве више никада неће имати ниједан човек. Можда осећајем да би без њих био само Вилијам Рендсф Херст, син рудара, обичан смртник, промашени политичар.

М. Илић

ТРОЈИЦА СА ЧАЛМАМА

РАЈКА МИТИЋА,
МИЛОША МИЛУТИНОВИЋА
И ПЕТРА РАДАКОВИЋА
ПОВРЕДЕ НИСУ
ОМЕЛЕ
ДА БУДУ
ЈУНАЦИ ДАНА.

Утакмице за „Светски куп“ као да су посебна инспирација за сваког играча. Њихова улога и значај у каријери сваког спортисте често их инспиришу и на достигнућа која су на граници њихових моћи. Често и изнад ње.

Ово је прича о изузетној храбрости и спортском подвигу тројице наших репрезентативаца које ни изузетно непријатне повреде нису омеле да заврше по нас судбоносне утакмице. Са „чалмама“ на глави, сваки на свој начин, били су јунаци дана.

Рајко Митић

Прва послератна генерација наших фудбалера, иначе једна од најбољих и најуспешнијих коју смо икада имали, дебитовала је на светским шампионатима 1950. године у Бразилу. Са нама у групи, уз домаћина, били су и Швајцарска и Мексико.

Прву утакмицу против Швајцарске добили смо са 3:0, али је средином другог полувремена десном крилу репрезентације Тихомиру Бати Огњанову напрсала кост на десној ноzi. Стигнуо је зубе и издржао до краја — тада замена играча није била дозвољена а он није желео да напусти другове у тако значајним тренуцима!

Добили смо и утакмицу са Мексиком (4:1) и дошао је одлучујући окршај са домаћином, Бразилом. Био нам је довољан и нерешен резултат да се квалификујемо у полуфинале пошто Бразилци нису успели да побеле Швајцарску (2:2).

Савезни капитен Александар Тирнанић послао је на терен ове играче: Мркушић — Хорват, Станковић — З. Чајковски, Јовановић. Ђајић — Вукас, Митић, Томашевић, Бобек и Ж. Чајковски.

Истрчавајући на терен,

Ко зна како би се на Светском првенству 1950. у Бразилу провела екипа домаћина да се, истрчавајући на игралиште препуне Маракане, није повредио један од наших најбољих играча — Рајко Митић.

наша полутка Рајко Митић је, излазећи погнут из тунела, неопрезно подигао главу и теменом ударио о бетонски поклопац подземног пролаза. Наставио је као да се ништа није десило, али кад је дошао до ивице терена, приметио је да му низ врат тече крв. Вратио се и затражио помоћ лекара. Судија, Енглеz Грифит, није желео да одложи почетак утакмице. Митић се вратио у свлачионицу где су му ушили расекотину, ставили фластер и завој, а од лежурног болничара узео је и капу коју је навукао преко завоја. Седам минута после почетка меча ушао је у игру...

Пред 200.000 бучних гледалаца на „Маракани“ у Рио де Жанеиру Бразил је нападао а наш тим се го-чевито бранио. Рајко је играо лоbбо, чије дозволио да се примети да је теже повређен.

На полувремену, у свлачионици је дошло до пре-пирке Рајко се изненадио:

— Зашто се нервирате — зачудио се — 0:0 је сасвим добар резултат!

Саиграчи су га зачуђено погледали:

— Како, Рале, 0:0, кад Бразил води са 1:0?!

Тек тада је сазнао, после готово пола часа игре, да је Адемир, славни центарфор Бразила, већ у трећем минуту затресао нашу мрежу!

До краја смо примили још један гол (дао га је Зизињо) и опростили се од шампионата. Ипак, Рајко Митић остао је до краја у игри, а присутни гледаоци и домаћа штампа одали су му признање за храбро спортско држање на тој за нас тако важној утакмици.

Милош Милутиновић

Одлучујућу утакмицу за одлазак на Светско првенство 1958. године у Шведској играли смо у Београду 17. новембра 1957. против репрезентације Ру-

Победоносни гол који нас је одвео у полуфинале Светског првенства у Чилеу 1962. је играч са чалмом Петар Радаковић. После утакмице немачка „деветка“ (бели дрес) Уве Зелер извинио му се за нехотично нанету повреду.

муније, традиционално неугодног противника. Посао је био утолико тежи што је Румунима био довољан и нерешен резултат да буду први у нашој групи јер су оба пута савладали

Грчку, док смо ми играли нерешено у Атини. Дакле, само нас је победа могла да одведе у Шведску.

Румуни су применили дефанзивну тактику, такзвани „бункер“: чували

су свој гол и са по десет играча. Посебну пажњу поклонили су Мујићу и управо то је искористио наш центарфор, Милош Милутиновић „плава чигра“. Али, пођимо редом...

Била је то бескомпромисна борба пред 55.000 гледалаца на Стадиону ЈНА. Прво је повређен наш голман Беара, затим је и изврсни румунски чувар мреже Тома доживео исту судбину јер је приликом једне интервенције ударио телом о стативу. Средином првог полувремена у једном дуелу и Милош Милутиновић је доживео боксерску повреду — пукла му је аркада. Два тима отишла су на одмор без голова.

Већ у шестом минуту другог полувремена Бранко Зебец је умакао свом чувару и ступио се ка голу. Овај га је достигао на самој линији која означава улазак у 16 метара и грубо фаулирао. Лопту је узео у руке Милош Милутиновић чију је главу красила „чалма“. Тачан шут преко „живог зида“ са доста фелша и лопта се (најзад) нашла у мрежи Румуна! Одушевљењу гледалаца није било краја.

Своју сјајну игру, једну од најбољих у каријери. Милутиновић је крунисао и другим голом за Југославију 15 минута пре краја сусрета.

Када је судија Сајпелт из Аустрије означио крај утакмице, гледаоци су пробили кордон обезбеђења, утрчали у терен и на раменима изнели јунака дана Милоша Милутиновића, с белом чалмом на глави.

Петар Радаковић

Изузетна генерација нашег фудбала, у којој су били Шошкић, Дурковић, Јусуфи, Радаковић, Марковић, Васовић, Ковачевић, Шекуларец, Јерковић, Галић и Скоблар имала је свој велики дан у Чилеу, у финалним утакмицама Светског првенства 1962. године. Противник у четвртфиналу била је СР Немачка која нас је, до тада, два пута заредом елиминисала са светских шампионата 1954. и 1958. године. Но, дошао је 10. јун 1962. — дан великог реванша. Пред 55.000 гледалаца, који су листом били на нашој страни, у Сантјаго де Чилеу, по великој врућини, вођена је дивовска борба у којој су оба тима имала по неколико прилика, а голмани Шошкић и Фаријан били најбољи појединци у својим тимовима.

Почетком другог полувремена, код резултата 0:0, у једном дуелу са Уве Зелером наш халф Петар Радаковић је повредио аркаду. После указане помоћи, са „чалмом“ око главе, вратио се у игру. Храбро је и таље улазио у дуеле: бескомпромисног борца са ријечке Кантриде ни таква повреда није могла да заустави.

Пет минута пре краја сусрета Јерковић је пронашао Галића на десној страни. Овај је побегао двојици својих чувара и са саме гол-аут линије вратио лопту уназад. На њу је натрчао Радаковић и страховитим шутем затресао мрежу Немаца! Забележено је да је публика дуже од десет минута аплаудирала поздрављајући овај сјајан потез и погодак. Тако смо победили СР Немачку...

После утакмице, одајући признање Југословенима на заслуженој победи, славни савезни капитен немачког тима Сеп Хербергер рекао је за погодак Радаковића:

— Тај гол не би одбранио ниједан голман на свету!

х х х

Спорт доноси много радости, али тражи и многа одрицања. Зато смо и причали ову причу о изузетном пожртвовању тројице наших играча као легенду и као подсећање пред тешке окршаје који нас очекују у Шпанији. Примери таквог спортског јунаштва не само што остају заувек запамћени и узор су генерацијама које долазе. Овој данашњој као и свим будућим.

Родољуб Марковић

Без обзира што је играо повређен, са чалмом око главе, Милош Милутиновић је сјајном игром и головима у сусрету са Румунима заслужио да га одушевљени навијачи на раменима изнесу са игралишта.

ЧИТАОЦИ И ЧИТАТЕЉКЕ, ПРЕВРНИТЕ ПОДРУМЕ И ТАВАНЕ
И УЉУЧИТЕ СЕ У НАГРАДНУ ИГРУ

СПОМЕНАРИ

нови и стари

Ненад давно звали су се „поезија“, па „споменари“, „лексикони“, „дневници“... Било шта да је писало на корицама сви су служили за исто — за успомену и дуго сећање. Имате ли ви свој споменар? Пише ли у њему нешто лепо? (Уз пут, над сте последњи пут видели неког ко вам се потписао у њему испод лепих стихова или цртежа?) Добро преврните све ормане, фионе, кутије и сандуне, прошетајте се од тавана до подрума и ако пронађете нанав свој споменар, пошаљите „Забавнику“ оно што вам се највише свиђа: најлепше, најоригиналније или најдуховитије стихове објавићемо и наградити, а такође и цртеже.

Питајте маму, бању или тетку сећају ли се својих споменара, наговорите их да их потрагне, а над их нађу, обришите прашину са пожутелих страница и прво ви прочитајте шта су ненад млади писали једни другима у споменаре. (Можда нисте знали, један од најстаријих сачуваних споменара код нас је онај Мине Караџић која је рођена још давне 1828!) Ано је цео споменар заиста леп, спанујте га и пошаљите на адресу: „Политикин забавник“, 11001 Београд, Манедонска 29, поштански фах 124, са обавезном накнадом — „СПОМЕНАРИ“ (Исто важи и за оне који шаљу преписе из споменара). Међу свим споменарима који стигну специјални жири изабраће десет најлепших и наградити их. (Све споменаре који стигну на конкурс редакција се, што иначе није обичај, обавезује да врати!).

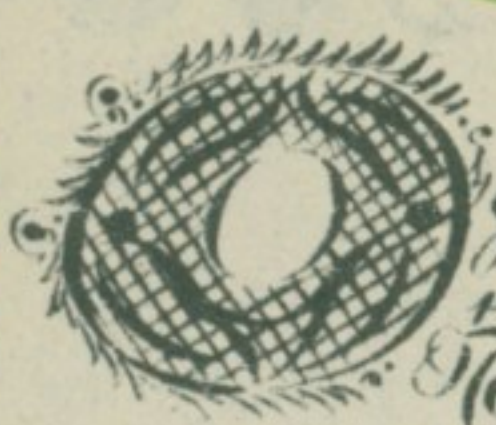
Потражите, изаберите најлепше успомене и пошаљите!

Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици
Ширини прилици

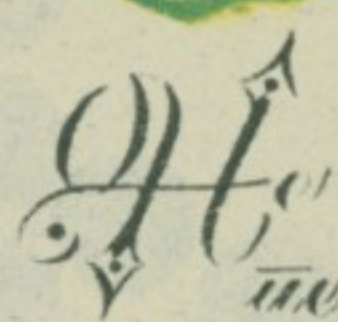
Шта је најлепше на свету?
Младост!
Шта је најбоље на свету?
Младост!
Шта је хрва, шта је радост?
Младост! Младост! Младост!

Лудав је слава од меда
кад млада не гледа.

Лудо је брзину с мостом
за висином је дошам.

Од колевке па до гроба
најлепше је Ђанко доша.
Олајо отом који уне
Ђанко доша да разуме.

Ho шуду се за петингу
петинга је торка
а кад дође до петинга
добра је и тројка.

Hojak moko moko, moko,
ja mo lyroim cmo, cmo, cmo.

Karinska i ruzica
sta su cvetna dva
vruj mni, Nedu,
da mo volim ja.

Heko volim baribru
neko volim tlabru
a ja omet najvime
od prasetna tlabru.

Bela kupa mista mije
Baga Coga crna daje.

Sestem nek' mo setim na mene,
Mo daju mo mihu omdnu vime.

Druim neka tirma taze,
mdu tirm neka prami cveke,
a ako se viza javi,
neka bude viza xreke!

Bau jedem salamo,
setim se na mo,
a ja ku na mo
kau jedem salamo.

Scham mi se, Miro,
Kud su dila mala
Kada su se kao maza
U tilmu mledala?

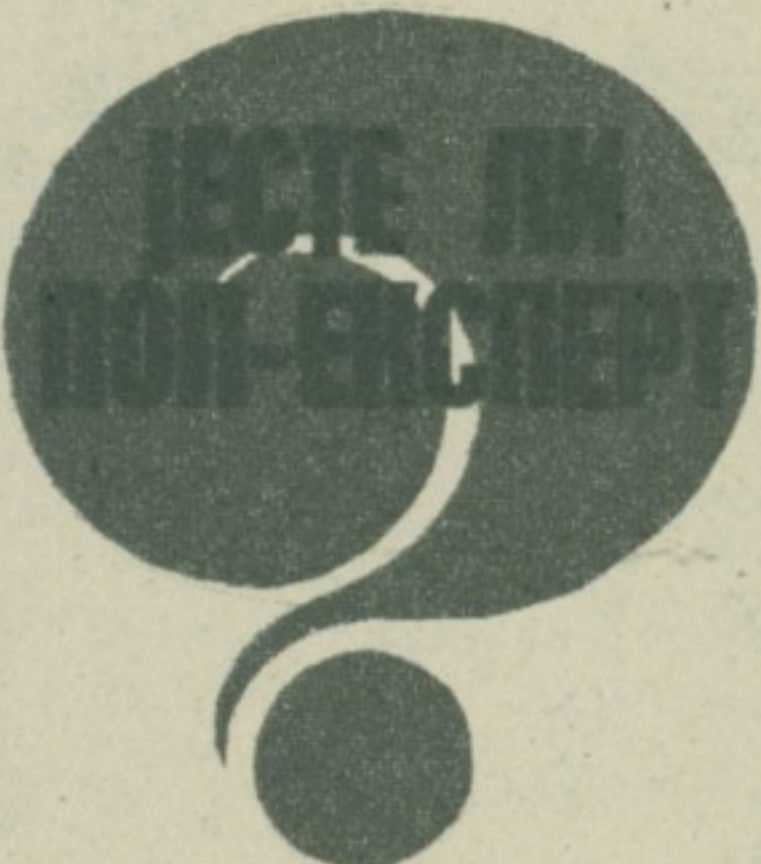
Alatini mestini
u sredno mko
zde ludavi haju
dodiraju dvojke.

Kzane kuhice
maleni sokici
mo su mstia
ide se sastaju haju.

Ka prethim ovaj svet
dolam na zudi
ne namas leka
dok me ne poludi.

3. Џо Страммер (JOE STRUMMER) је члан групе
а) Клеш (Clash)
б) Кјур (Cure)
в) Медисес (Madness)

1. На последњем албуму „Месопота-мија“ групе В — 32' S снимљена је музика типа
а) поп
б) фолк
в) диско

2. Џенис Џоплин је умрла у Холиву-ду 3. октобра
а) 1969.
б) 1970.
в) 1971. године

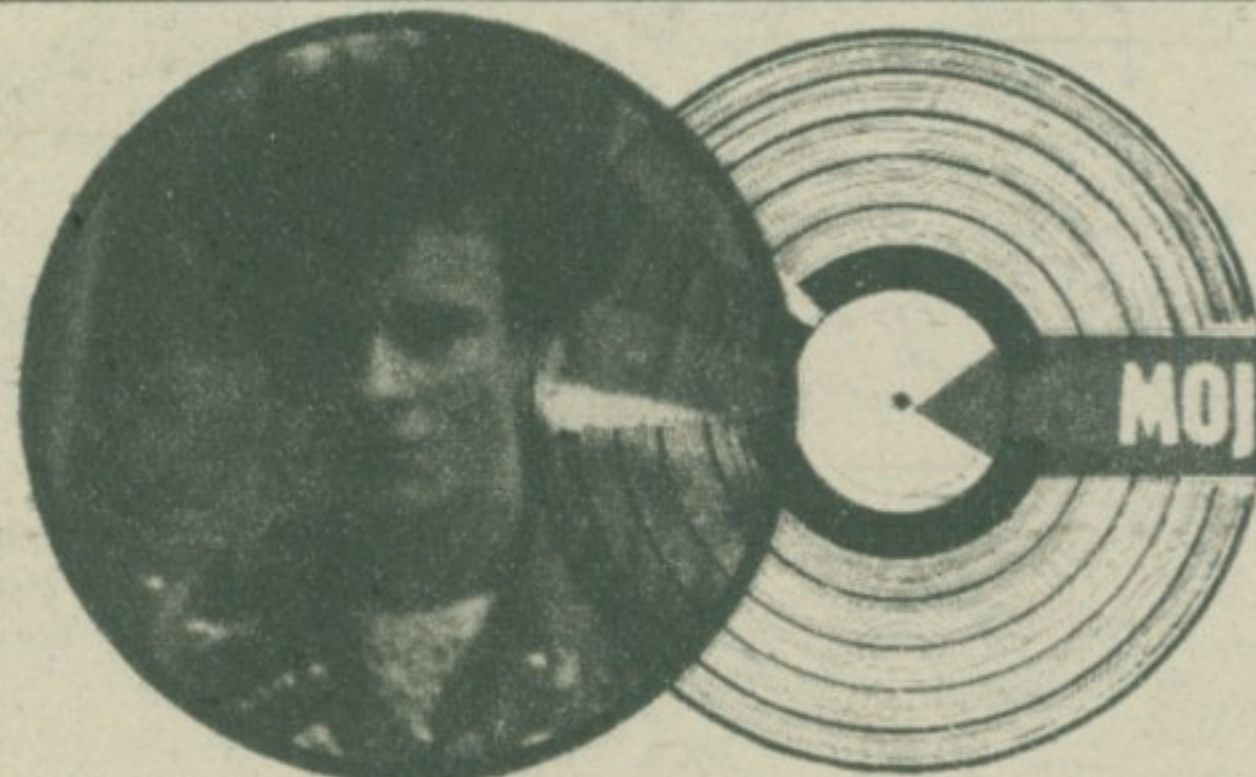

4. На суботичком фестивалу „Омла-дина 81.“ победили су
а) Пилоти
б) Петар и зли вуци
в) Идоли

5. Са песмом „Да ли знаш да те во-лим“ одушевио је публику (наро-чито женски део)
а) Здравко Чолић
б) Владо Калембер
в) Дадо Топић

Лична огласна табла: 18, 26, 32, 38, 46, 52, 58

Станујем у Загребу где идем у ШПУ. Име ми је РО-НАЛД ШЕГА. Присталица сам новог ортодонског панна и не знам зашто сви толико оцрњују пани — а нити не знају што је то! Иначе, бавим се музином, имам своју групу. Не знам што бих без музике... Само ми је мало тење набављати плоче (и друге ствари) из иностранства, јер се код нас не издају панк-плоче. Свиђају ми се ансамбли који још нису издали своје плоче, као на примјер „Термити“ и „Наос“.

Напомена реданцији: Убудуће бисте могли посветити више паније новим панк групама. А и могли бисте проширити хит-страну на 3 — 4 странице. Молим вас да ово моје писмо не скраћујете нити да мењате тенст. (Нисмо!)

Ево моје топ-листе за 1982. годину из моје коленције од преко 100 ЛП плоча.

ДОМАЋЕ

1. НОВИ ПАНК ВАЛ — Разни извођачи
2. А ДАН ЈЕ ТАКО ЛИЈЕПО ПОЧЕО — Параф
3. ДОЛГЦАЈТ — Панкрти
4. СТРАХ ОД МОНОТОНИЈЕ — Пекиншка патка
5. БИСТРИЈИ ИЛИ ТУПЉИ ЧОВЕК БИВА КАД... — Шарло акробата

СТРАНЕ

1. ON STAGE — Exploited
2. TEENAGE WARING — Angelic Upstarts
3. DEMINISHED RESPONSIBILITY — U. K. Subs
4. TAKE A CHANCE ON ME — Sid Vicious
5. GREATEST HITS VOL. 3 — Cockney Rejects

»ВИЕНА« ИЗ КОТОРА

У Котору већ годину дана постоји група ВИЕНА. Од самог почетка ова група развија сопствени музички израз који је базиран на оштрим, обрађеним ритмовима и упечатљивим текстовима. ВИЕНА претежно свира своје композиције али има и неколико старих пјесама у сопственом аранжману. Најпознатије су им пјеме „Побуњеник“, „ТВ“, „Кардиограм“, „Нова романса“, „Осјећај“ и друге. Чланови ове групе су: Милан Милошевић, гитара, вокал и усна хармоника, Зоран Николић, бубњеви, Саша Тодоровић, гитара, вокал и виолина, Саша Вељић, бас. Наступали су више пута у Котору и околини и тако сте-

кли широк круг присталица. Њихови концерти обилују бучном атмосфером, полетом и непосредним контактом са публиком. Музику ВИЕНЕ немогуће је дефинисати. То је комбинација разних стилова од новог таласа и панка до арт рока и футуризма. Зато та комбинација стилова чини музику ВИЕНЕ интересантном. Чланови групе истичу да би желели наступати што више ван Котора и за позив је довољно ако се обратите на контакт адресу: Милан Милошевић, Златне њиве б.б. 81530 Котор.

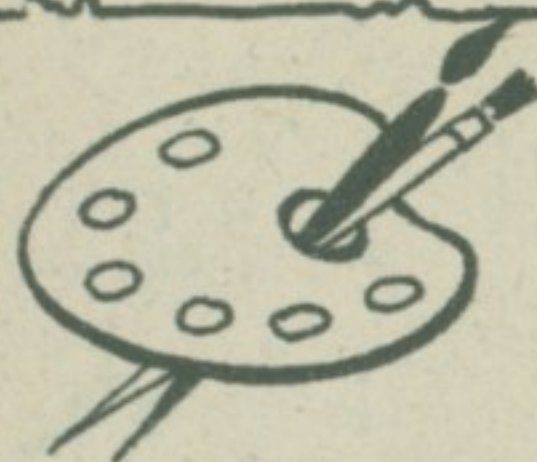
Роберт Гуљаш
Доброта б.б.

(код студентског дома)
81330 Котор
(хонорар 150.— динара)

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
 3. Мелодије 130 динара.
 - Виши курс — 100 динара
- Плаћате поштару
Васиљевић Милутин
пост ресторант,
11001 Београд

ЖИТИ ГАЛЕРИЈА

Хоћете ли препознати Фреддија Меркјурија, члана групе „Квин“ (QUEEN) и групу „Бит“ (BEAT)?

Лајош Нађ
Дунавска обала 225
21400 Бачка Паланка

Читаоци јављају

ВЕСТИ ИЗ ДУБРОВНИКА

Јављам вам о једном лијепом јубилеју: вокално-инструментални ансамбл ВИКТОРИЈА из Дубровника ускоро слави 15 година постојања! С годинама, одласком једних, долазили су други, било млађи било искуснији. Ипак, ВИКТОРИЈА је остала једнако популарна током ових година забављајући публику дилем дубровачке ривијере. Током протеклог лета свирали су за домаће и стране туристе у једном од најпопуларнијих хотела у Цавтату у хотелу „Албатрос“. Но, то их није спријечило да припреме и прву самосталну плочу. Групу ВИКТОРИЈА сачињавају: Бисерка Бронзан, вокална солисткиња те чланови ансамбла Јасенко Краваревић, Амир Субашић, Мишо Ласић, и Алек Краваревић. Њихове наступе у Дубровнику, Плату и Цавтату, па и у мјестима изван наше земље видјело је на стотине хиљада домаћих и страних туриста. А репертоар им је неограничен — од рока до староградских пјесама.

Ивица Молнар Сољанац
Знековица
код Дубровника
50210 Цавтат
(хонорар 150.— динара)

Од среде 14. априла

STRIP

82

објављује
стални прилог

ROCK

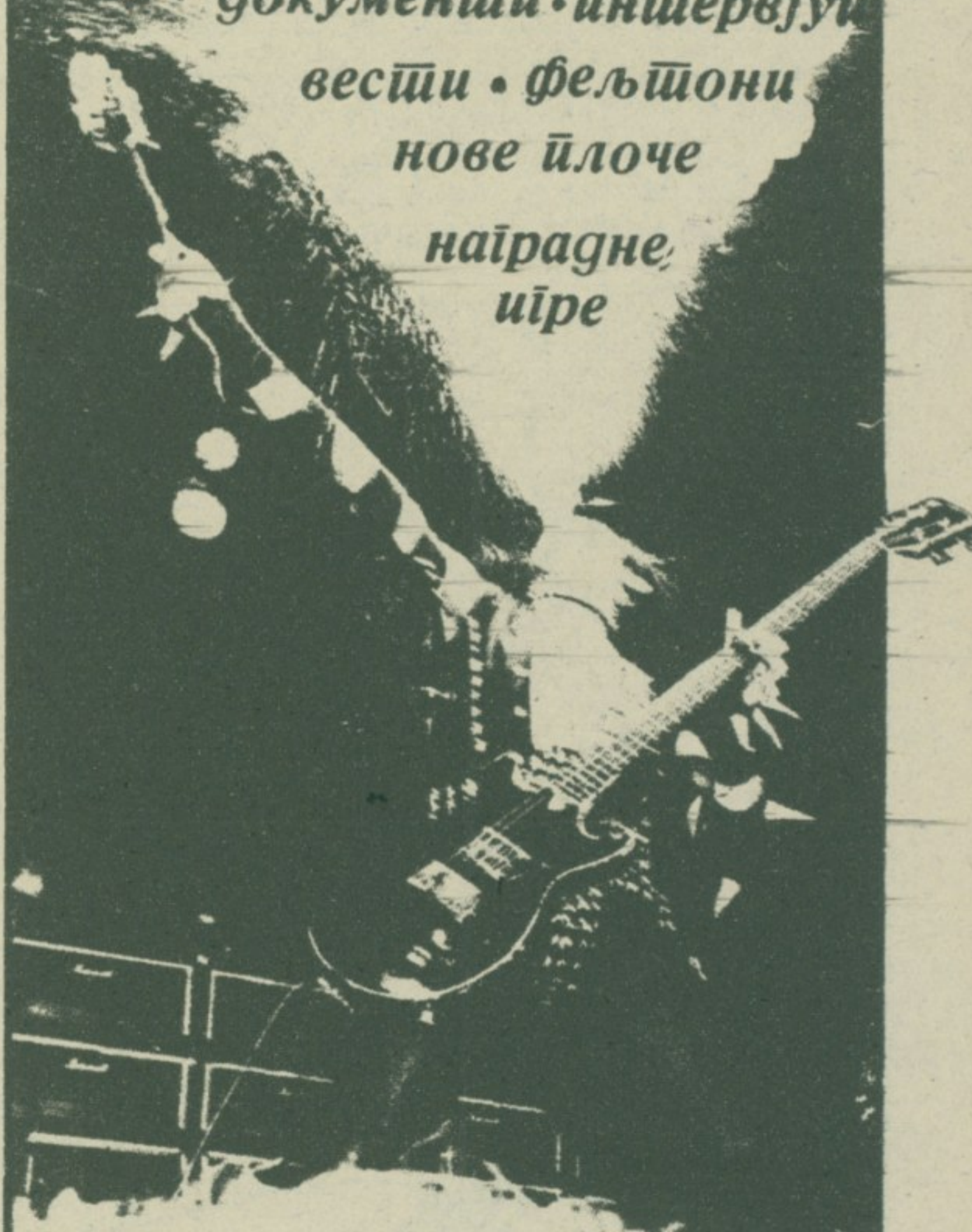
82

на 34 стране све о
свету рок музике:

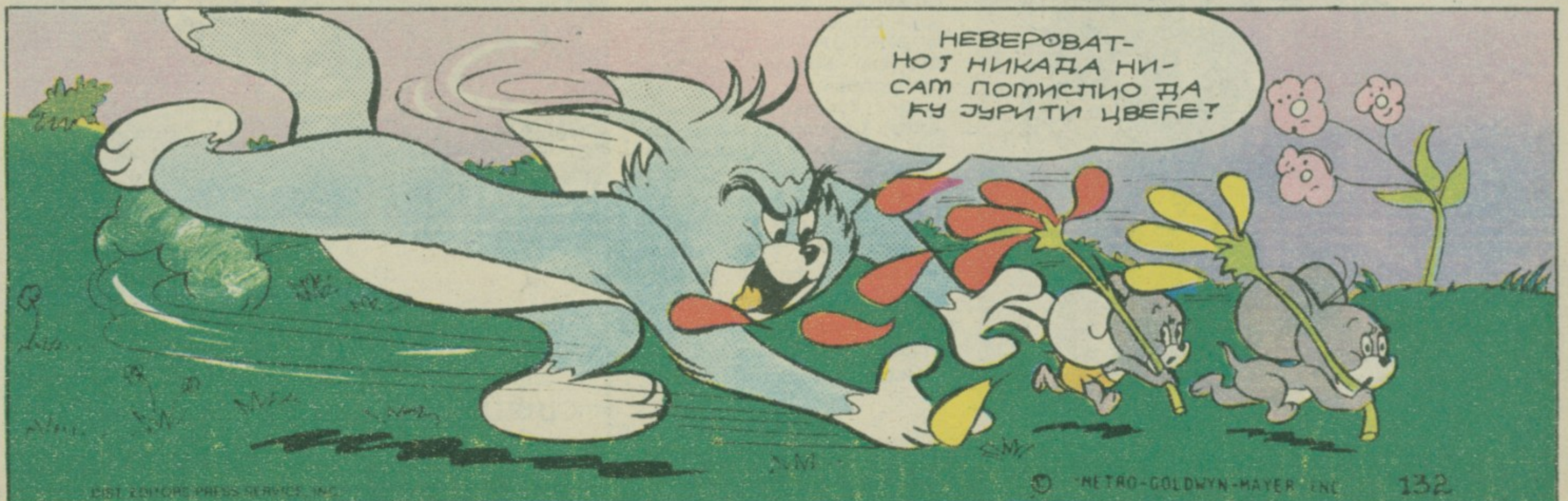
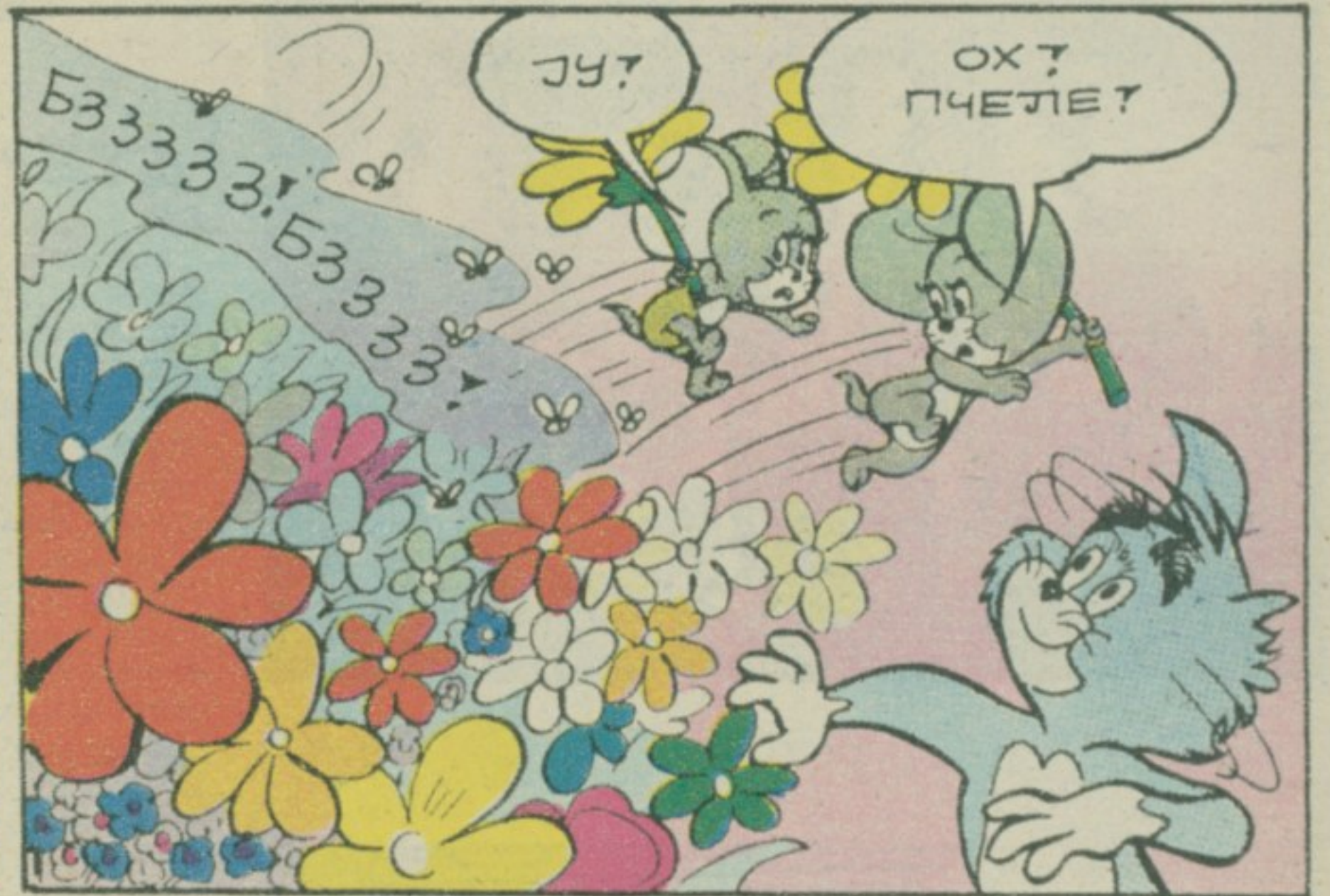
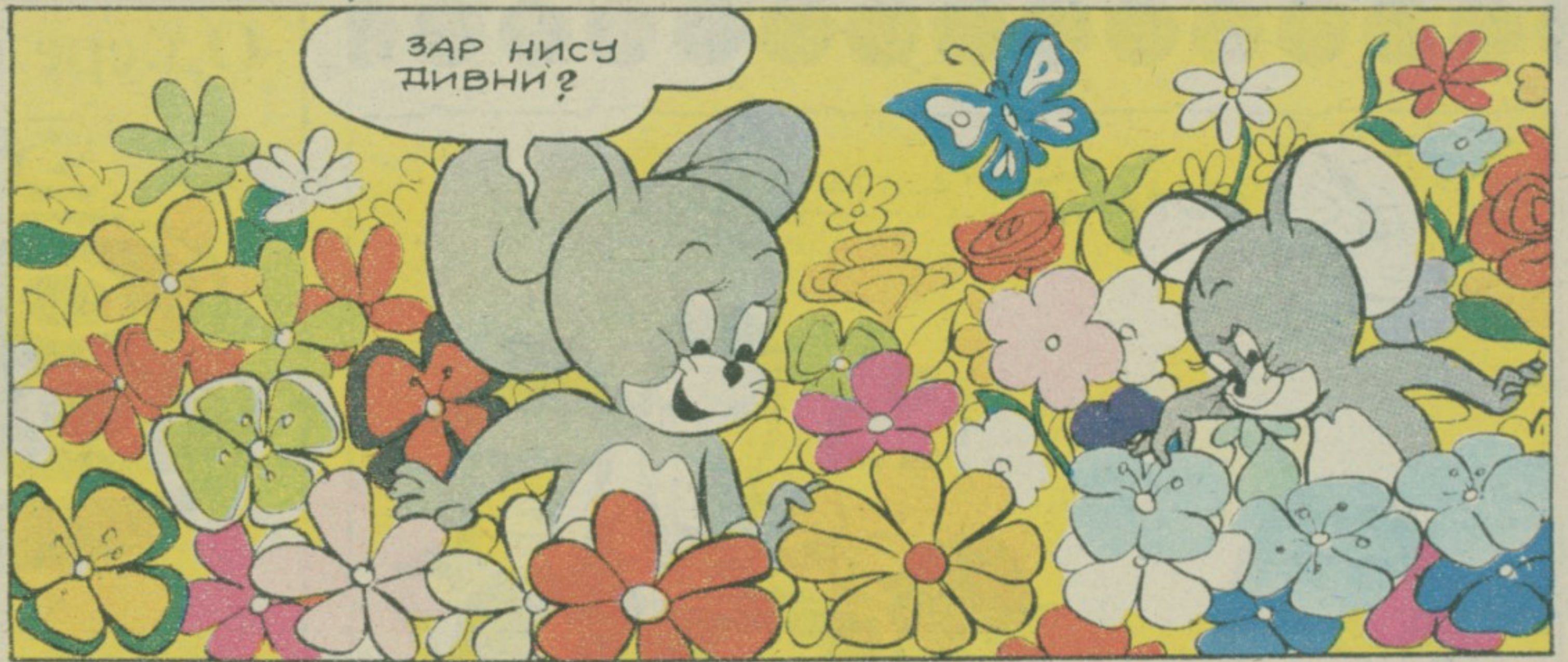
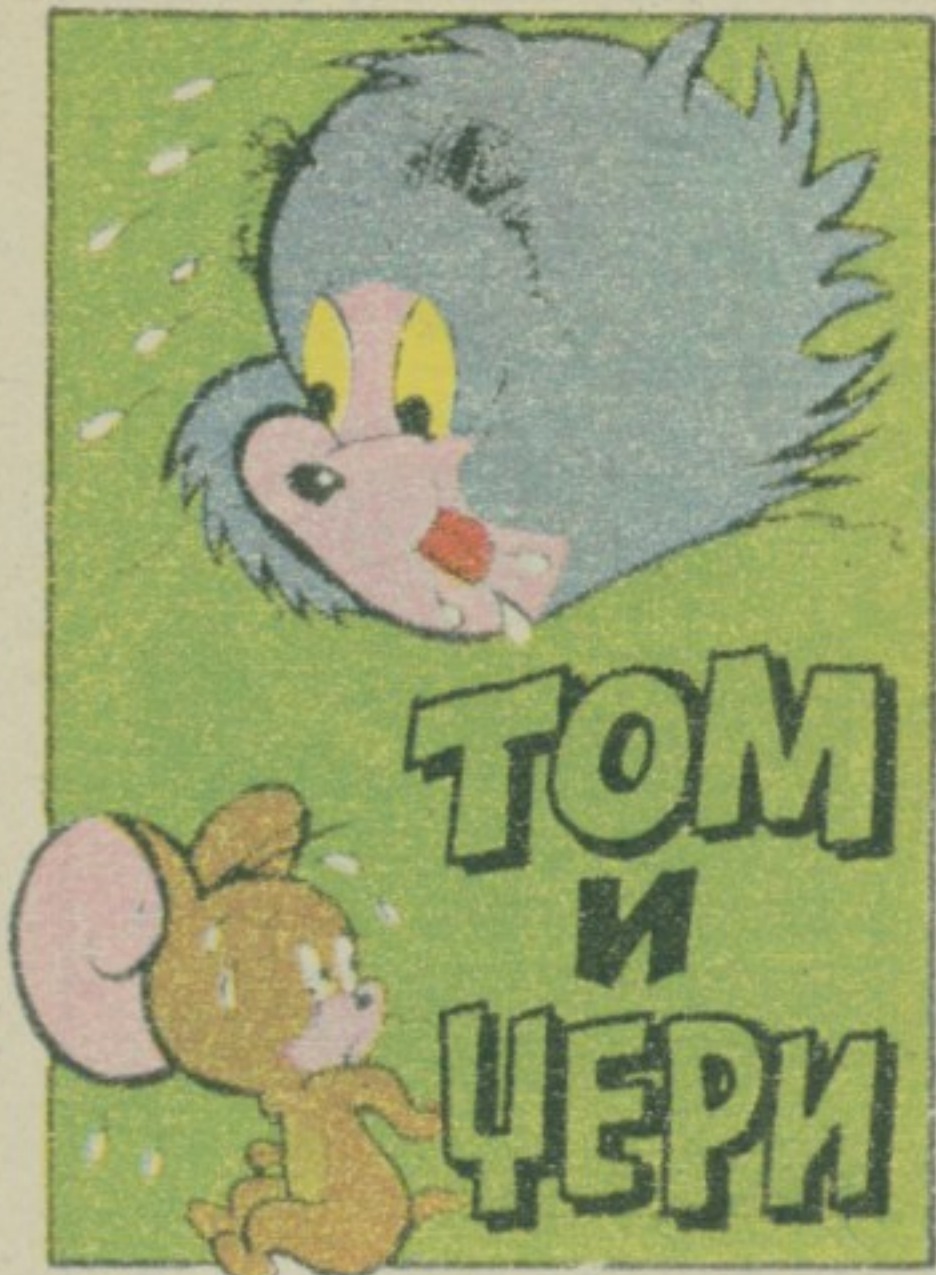
актуелности • акције
документи • интервјуи

вести • фељтони
нове плоче

најрадне
ице

Све што се догађа
на нашој и светској рок
сцени сваке среде у новом
прилогу „Стрипа 82“

ПЕРИНАРИ

PEZ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!

Рез фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини. Играјте се PEZ фигурама, сладите се Рез бомбонама!

БЕЗ РЕЧИ

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

— Какав непријатан глас! Знате ли ко то пева? — обраћа се човек суседу на концерту.

— Моја кћи.

— Опростите, молим вас. Ствар је, јасно, у песми, а не у гласу. Песма је веома лоша! Можда знате ко ју је компоновао?

— Ја...

У продавницу обуће улази неки човек:

— Имате ли ципеле број 46?

Продавац је климнуо главом и изнео му један пар. Човек је пробао ципеле и установио да су му мале. Продавац је изнео и други пар, па трећи, четврти... Кад купац ни осми пар није могао да навуче на ноге, продавац се изнервирао и рекао му:

— Можда би најбоље било да пробате кутију, можда ће вам она одговарати!

— Шта год да урадим — жали се друг другу — кажу ми или да сам још сувише мали или да сам већ велики за то. Па кад ћу већ једном да напуни те одговарајуће године?!

ТРИН СА НАРТАМА НЕСХВАТЉИВО

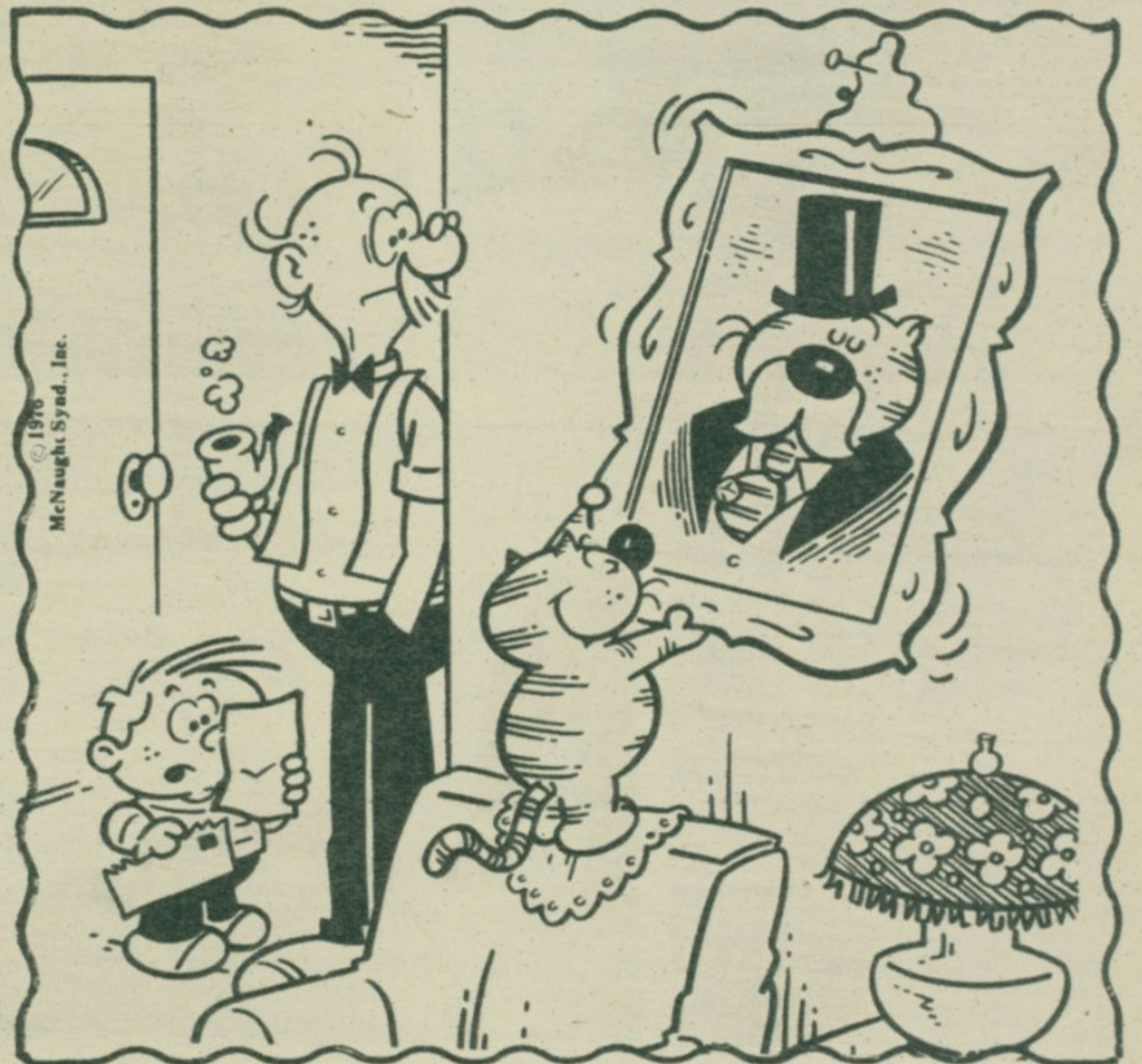
Узмете шпил карата у руке. Добро их измешате, можете чак да дате и неке из друштва да то учини. Неприметно погледате која је последња карта. Затим, држећи чврсто у једној руци шпил другом руком померате једну по једну карту. Неко из друштва треба да каже кад да престанете. Ви не показујете карту на којој сте се зауставили већ поново неприметно повлачите палцем последњу карту и њу показујете као да је то она на којој је ваш друг рекао да се зауставите. Показујете ту карту и кажете да је добро запамти. Враћате је поново у шпил, још једном добро промешате карте и — долази тренутак у коме сте ви прави чаробњак: непогрешиво „откривате“ коју је карту ваш другар издвојио.

Не треба ни да вам кажемо да, уколико све врло вешто изведете, нико неће моћи да открије у чему је трик.

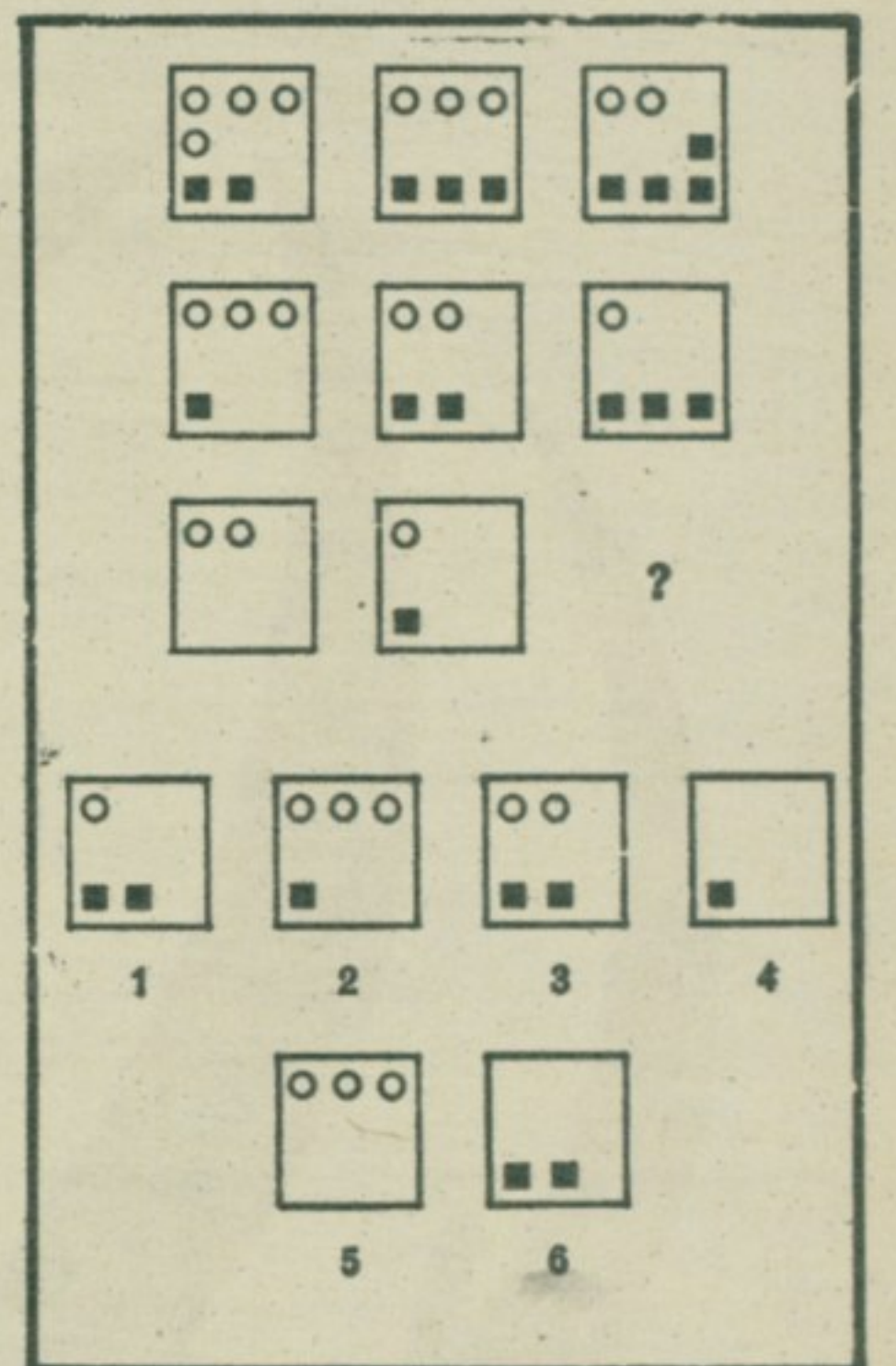
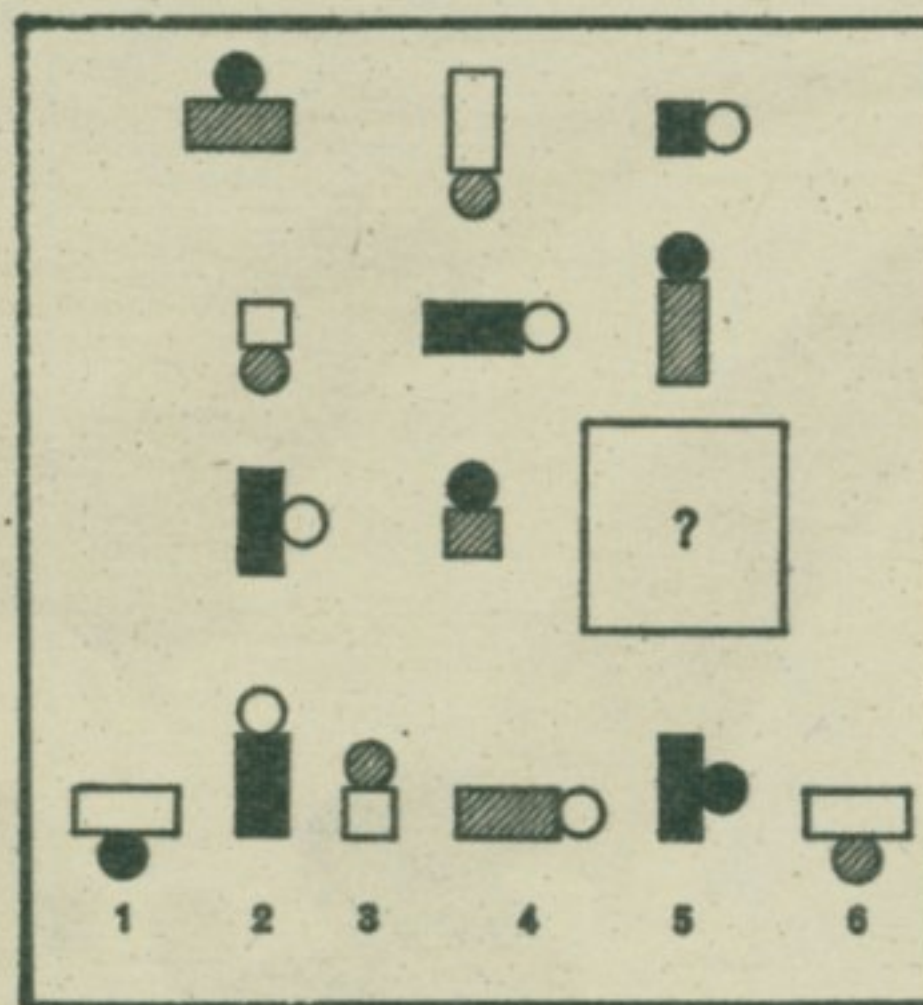

— Шта кажете на мој изум?

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— Долази му богати ујак у по сету!

КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ?

- Која фигура треба да стоји на месту знака питања? Одаберите је између шест нумерисаних.
- Погледајте следеће бројеве:

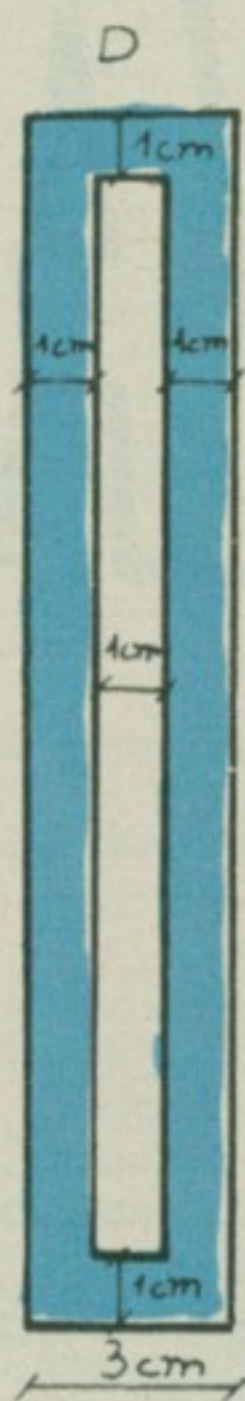
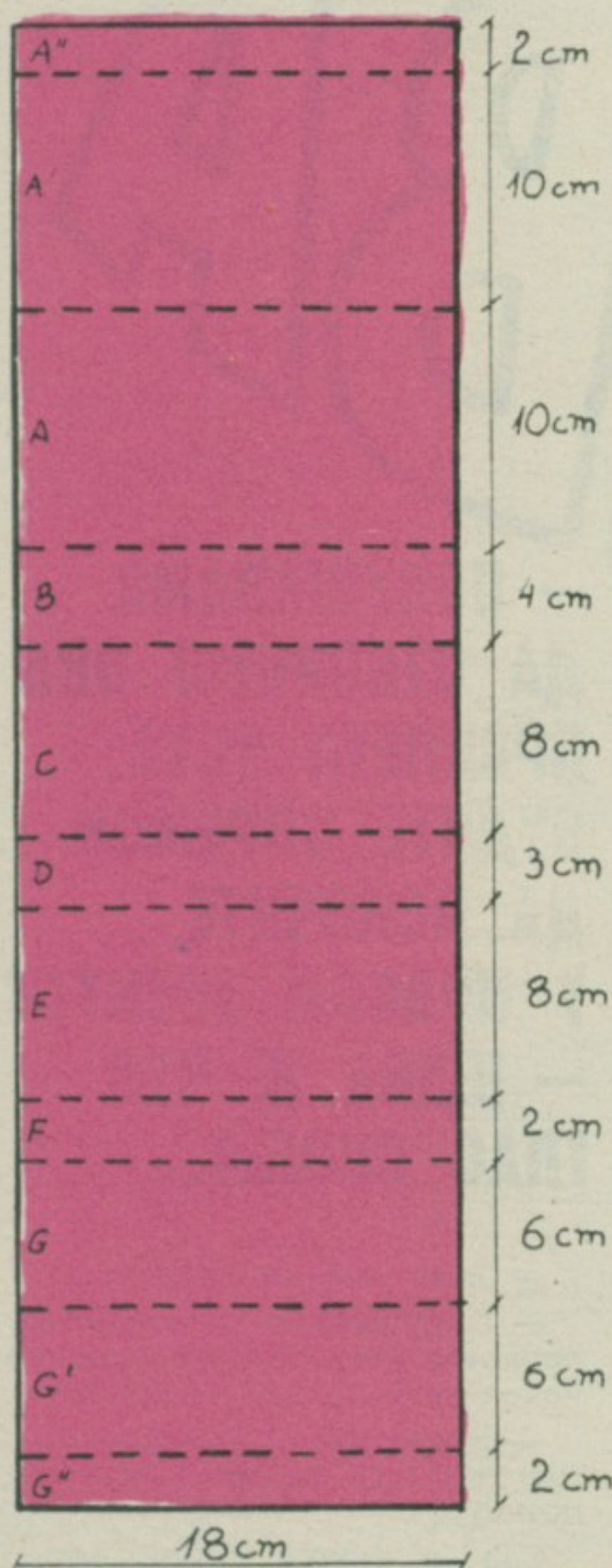
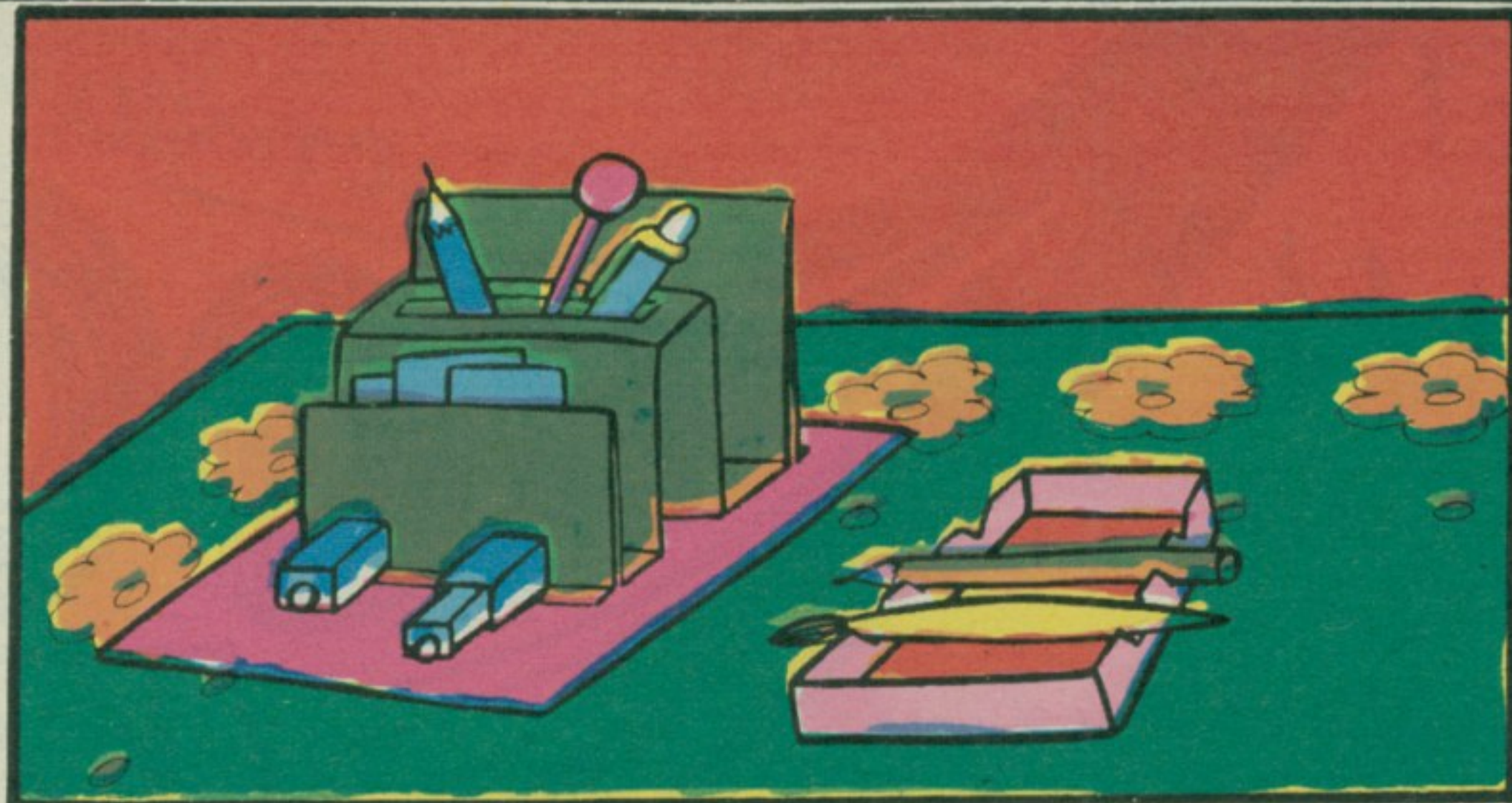
42	(44)	38
23	()	28

Они стоје у некој логичној вези. Ако откријете ту везу, биће вам лако да закључите који број треба уписати у празним заградама.

- Задатак сличан првом: само једна фигура, од нумерисаних шест, треба да заузме место знака питања у квадрату. Која?

РЕШЕЊЕ:

1. Фигура под бројем 6 — у сваком појединачном квадрату постоје две фигуре, које се састоје од различитих облика и боја. У сваком појединачном квадрату постоје две фигуре, које се састоје од различитих облика и боја. У сваком појединачном квадрату постоје две фигуре, које се састоје од различитих облика и боја.

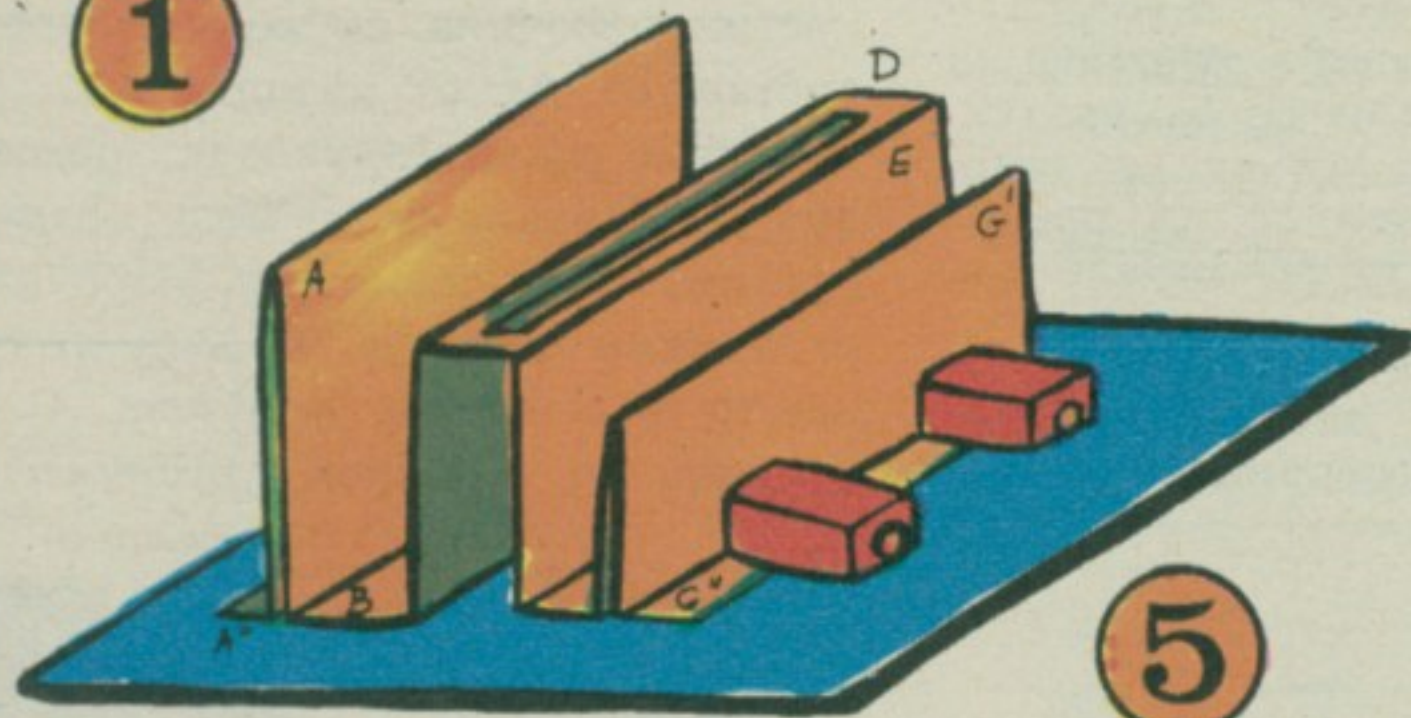

2

КОМПЛЕТ за писаће сто

Стално тражите оловку, гумицу, резач? И за то има лека! Направите овај леп комплет у коме ћете чувати прибор за писање и ваш проблем је решен. „Цепови“ за оловке и папире праве се од обојеног картона, према моделу на црт. 1. Део „Д“ је посебно нацртан, види се на црт. 2. За чување гумице и резача направите „фиоке“ од кутије за шибице. Оба дела облепите шареном хартијом а на унутрашњи део кутије учврстите иглом и концем алкицу за отварање фиоке (црт. 3 и 4). Све ово налепите на већи обојени картон (црт. 5). Ако имате много оловака, направите још једну кутију, али другачијег облика. На црт. 6 је модел који треба исећи од шареног картона, од њега формирати кутију са жлебовима (црт. 7 и 8) и ставити оловке, четкице и сл.

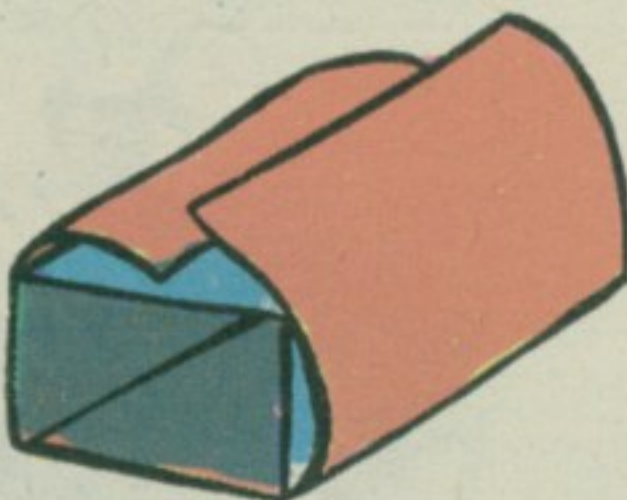
1

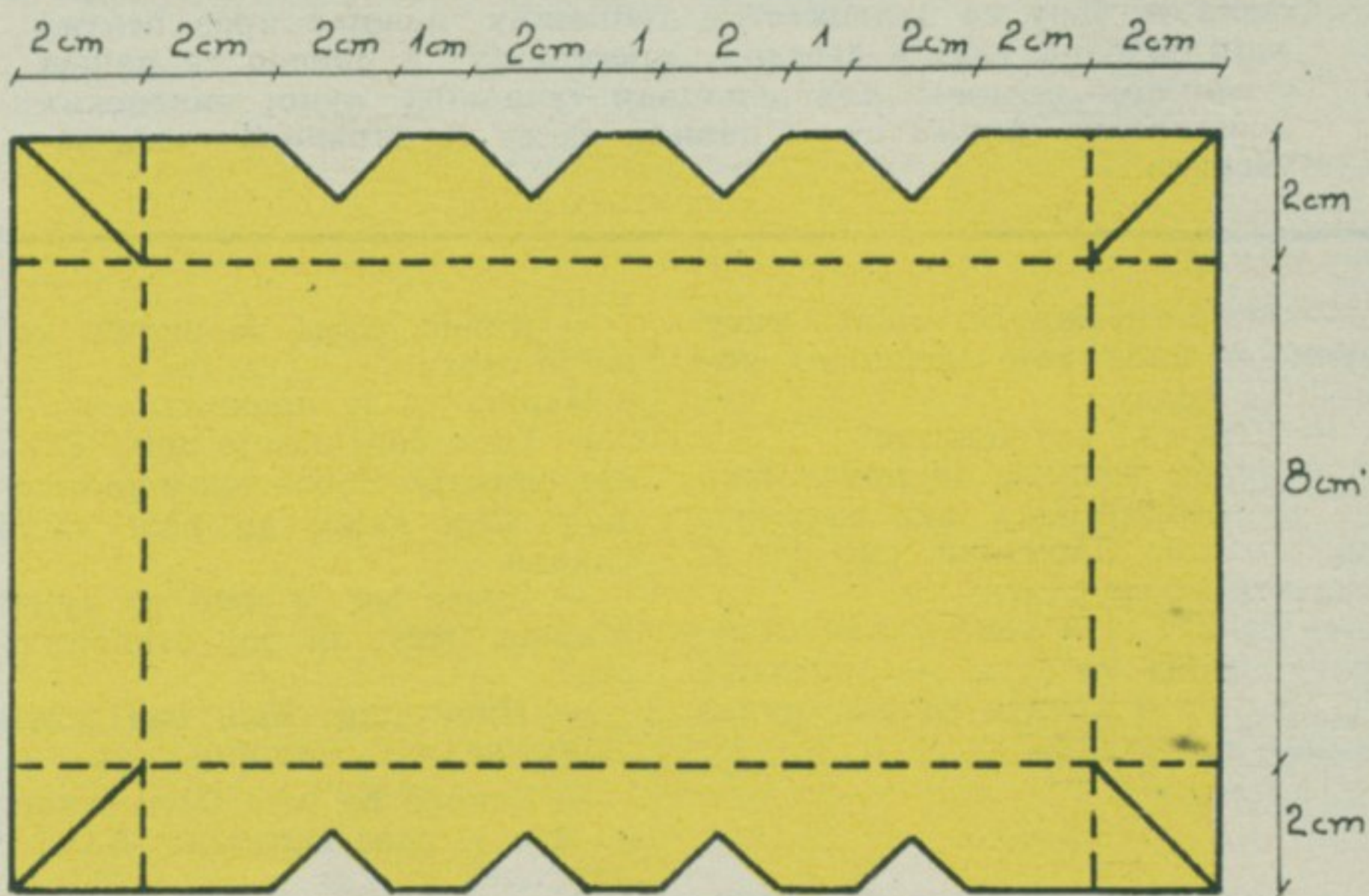
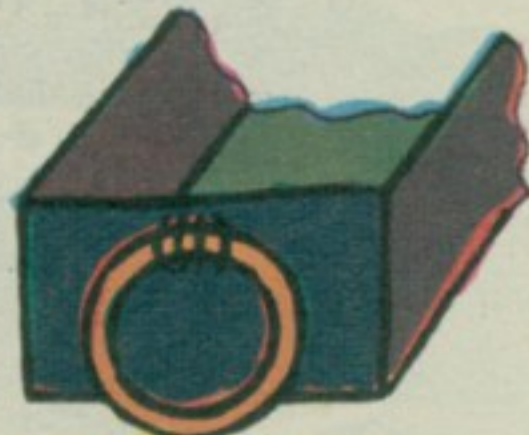
5

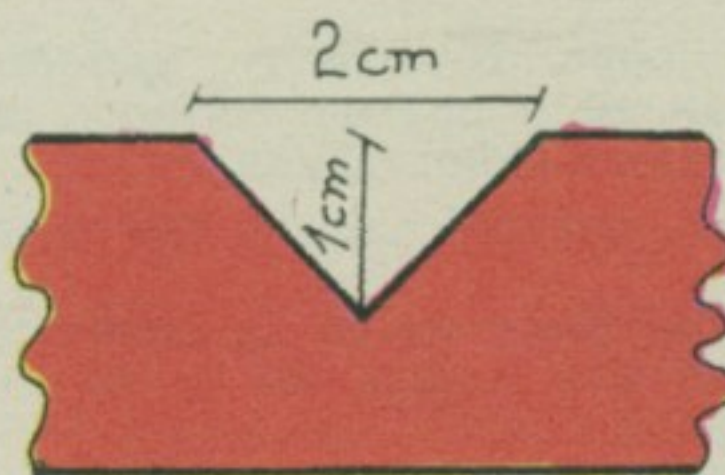
3

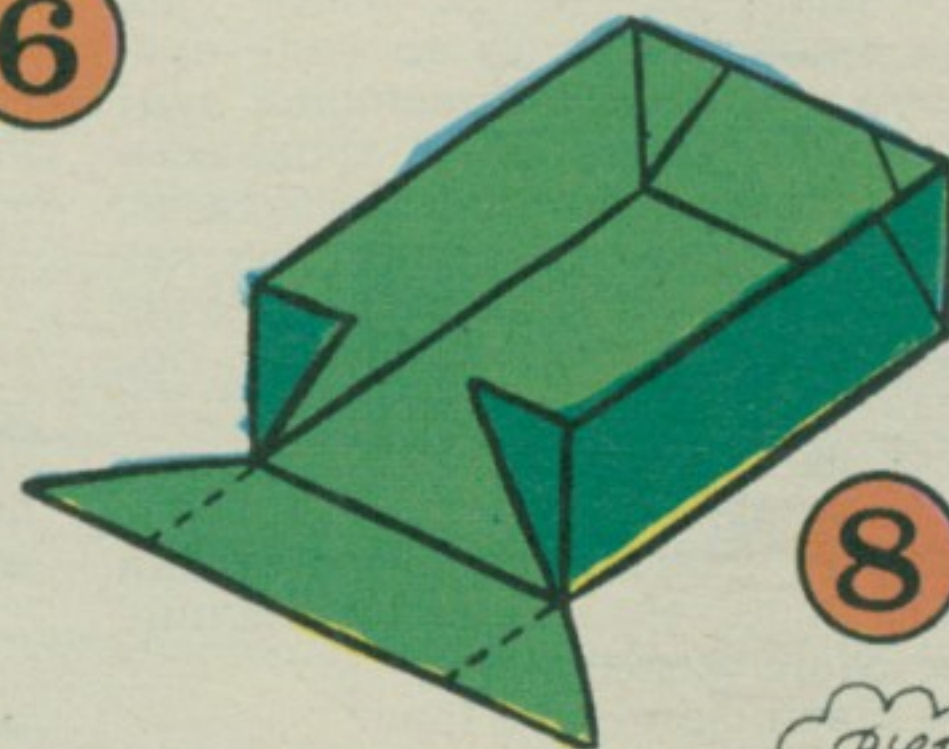
4

6

7

8

БЗР

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА (2) Вилијам Морисон

КОСМИЧКА КРАВА

Један од пуноглаваца запливао је према Мелцеру. Приближавао се лагано, а онда је попут осталих, нагло скренуо. Можда су они узрок невоља, помислио је. Нека врста паразита.

Ниво плаве течности се спуштао и Мелцер се ускоро поново нашао на сувом. Зидови су се сада приближавали, тако да је, раширивши руке, могао да их додирне. Осветлио је узани пролаз и видео да се и даље сужава, да би се неколико метара даље потпуно затворио. Ђорсокак, помислио је. Време је да се вратим.

— Како је, докторе? — чуо се капетанов глас.

— Добро. Излет је био заиста занимљив... Јесу ли се отворила уста?

— Нису, али радимо на томе.
— Је ли нешто стигло са Земље?

породичног пикника. Али, како ће сутра у школу?

— Лари, зар је важно ако изгубе један дан? Овако нешто догађа се једном у животу.

— Мени је и то једном много... Него, кад су већ ту, дај да их чујем.

— Здраво, тата! — одмах се зачуо дењков пискав гласић.

— Здраво, Цери! Да ли се лепо забављаш?

— Не.

Стајао је неодлучно, зној му се сливао низ чело право у очи и замагљивао му вид. У том тренутку из плавог језерца изашао је, снажно машући репом, пуноглавац и упутио се према вентилу. А онда је, на своје велико чуђење, видео како се отвор увећао бар двапут више него што је нормално, тако да је пуноглавац прошао као од шале.

— Докторе, како сте? — питао је капетан.

— Још сам жив. Сада ћу покушати да прођем кроз вентил. Видео сам како то раде ови пуноглавци.

Један га је прстигао и пошао ка вентилу. Мелцер је потрчао, вентил се раширио пропуштајући пуноглавца, али се и доктор бацио за њим. Само што је прошао, вентил се затворио.

Тренутак касније Мелцер је дахтао борећи се за ваздух. Цев и конопца су се замрсили. Кад је успео да их расплетља, пред очима су му играле црне мрље.

— Докторе! Докторе!
Схватио је да га већ предуго зову. Једва је одговорио:

— ПОКУШАВАМО
ДА ОТВОРИМО ОВА
ПРОКЛЕТА УСТА.
БУДИТЕ СПРЕМНИ
ДА ИСКОЧИТЕ
У ПРАВОМ ТРЕНУТКУ
— ЈЕДВА ЈЕ ЧУО
ГЛАС СПОЉА.

— Жив сам, не брините.

— Покушавамо да отворимо ова проклета уста. Будите спремни да искочите у правом тренутку.

— Настојаћу. Пуноглавци су још ту, иду за мном као да ме познају.

Сад је лакше дисао. Бацио је поглед на једну од оних црвенкастих избочина за које је претпостављао да су тумори. Сад је тренутак да узме узорак, помислио је. Извадио је из џепа велики скалпел и направио рез. Избочина се снажно згрчила. Убеђен да ту нешто има засекао је дубље.

Тумор се отворио, плуснула је

САДРЖАЈ ПРВОГ ДЕЛА

Доктора Ларија Мелцера, лекара у Марсополису, позвали су усред ноћи на космодром где се принудно спустио брод који је са Ганимеда транспортовао непознато циновско биће — космичку краву. Болесна је, одбија да једе и од доктора Мелцера очекивало се да јој помогне. У заштитном оделу доктор се спустио у утробу „краве“ која је личила на огромну пећину из чијих су зидова штрчале неке црвенкасте избочине. Прегазив је бару са зеленкастом течношћу, прошао кроз вентил који затвара улаз у суседну „просторију“ и поново се нашао у сличној „пећини“, али с плавом течношћу, пуној циновских пуноглаваца. Споља су му јавили да су се „кравина“ уста затворила...

— Јесте. Кажу да никад нису чули за биће које називамо космичка крва.

— Шта сад покушавате?

— Један новинар је предложио да употребимо нека јака механичка клешта. Наручили смо их и сад чекамо да стигну.

— Радите шта хоћете, али отворите најзад та уста! — узвикнуо је Мелцер и кренуо натраг, путем којим је и дошао.

Чинило му се да га пуноглавци радознано загледају. Приметио је да имају два низа очију. Да ли су то биле праве очи или само ембрионални трагови? Ова чудна бића проводила су део свог животног циклуса и зван животиње домаћина, јер чему би им иначе служиле очи? Требало би да ухватим једног, помислио је. Тако бисмо напољу могли да га испитамо. Ако успе да изађе жив!

Кад се нашао на другој страни плаве баре, чуо је из слушалице глас своје жене:

— Лари, јеси ли добро?

— Добро сам. Како су деца?

— Овде су, са мном.

— Ово је, изгледа, нека врата

— Дивно. Само да видиш колико је света!

Марша га је прекинула:

— Тата, баш нам је лепо. Стално нас сликају. Зваће нас и на телевизију. Сви кажу да ћеш постати славан.

— Драго ми је што то чујем... Марша, јесу ли јој отворили уста?

— Нису још. Баш сад довлаче једну велику машину.

— Ускоро ће уста бити отворена — чуо је глас капетана. Како сте, докторе?

— Добро. Приближавам се вентилу. Да ли сте сазнали нешто?

— Жао ми је, али није се јавио нико ко би нешто знао о животињи.

— Добро. Будите ту, капетане. Враћам се у пратњи читавог јата циновских пуноглаваца.

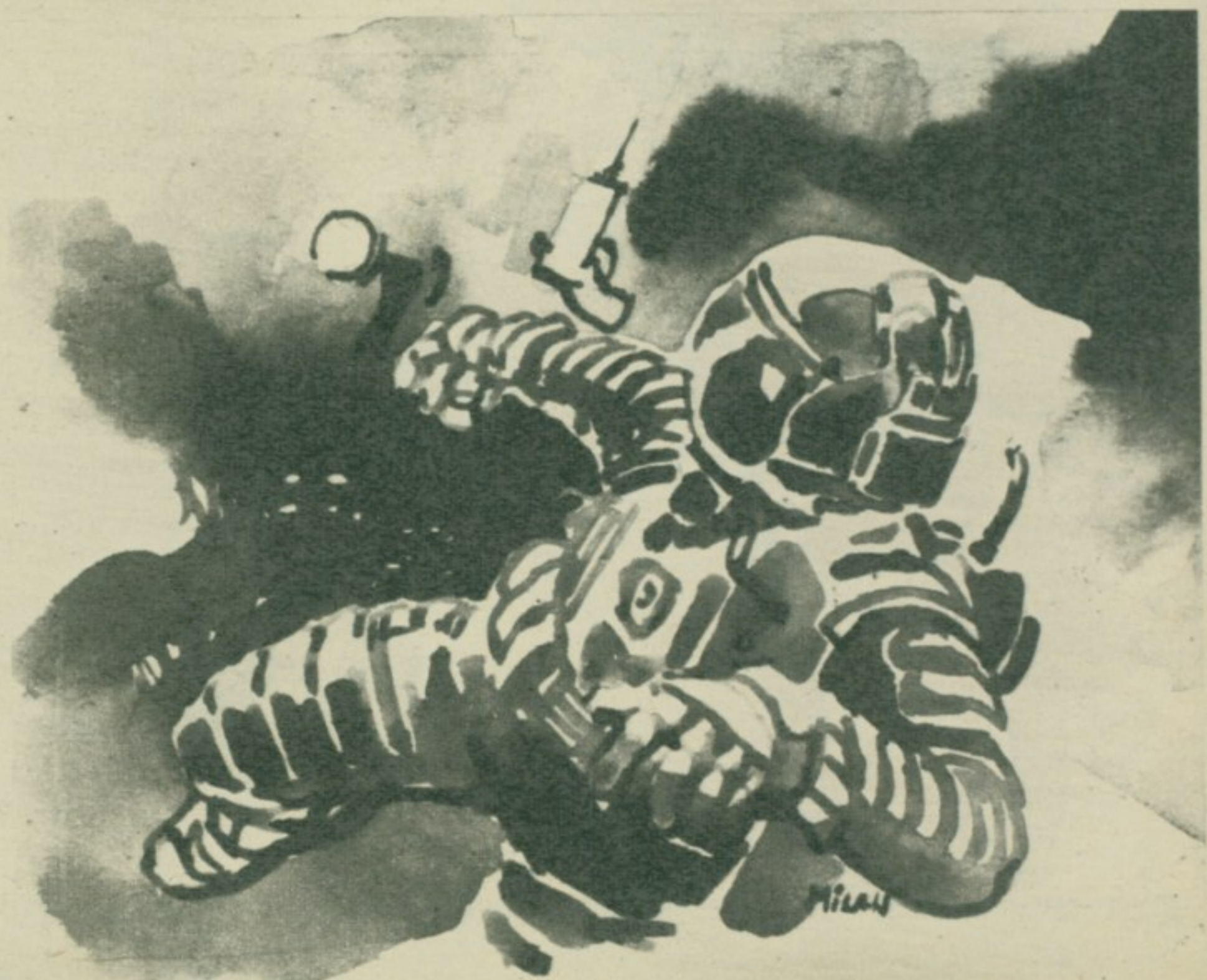
— А остало? Је ли све у реду?

— Да. Чини ми се да мало теже дишем, али можда ми се то само чини. Ох...

— Шта је било?

— Вентил је поново почео да ради. Сваки пут кад се затвори, притисне цев за кисеоник и зато тешко дишем.

— Немате више анестетика?

првенкаста течност, а из ње искочи пуноглавац, мањи од оних који су га пратили.

— Гле, гле, — прогунђао је Мелцер. — Тако се, значи, развијају.

Пуноглавац га је вешто заобишао и тренутак касније већ је био у бари. Мелцер се упутио за њим. Само што је загазио у зелену течност, жесток потрес га је просто дигао од тла, а онда га бацио у бару. Уследио је други, па трећи потрес.

— Капетане! — викнуо је доктор. — Шта то радите овој сиротој животињи?

— Покушавамо да јој отворимо уста, али она се буни.

— Одмах престаните. Изазвали сте прави земљотрес.

Послушали су га и потреси су престали. Мелцер је изашао из зелене баре.

— Је ли сад боље, докторе?

— Боље је. Немојте то више радити.

— Како онда да отворимо уста?

— Покушајте електрошоковима, јачим него пре.

— Добро.

— Сачекајте да се приближим устима.

— У реду. Чекаћемо на ваш знак.

Хтео је да пожуре, али је површина по којој је ходао била клизава. Да невоља буде већа, цев и конопци су се поново заплели.

— Докторе!

Не одговоривши извадио је скалпел и пресекао конопца који му је сада само сметао. Пуноглавци га нису напуштали — мора да им је био симпатичан. Ипак, нису му се приближавали и није могао ни једног да ухвати. Кренуо је узбрдицом од једнака до уста.

— Докторе! Зашто се не јављате?

— Имам пуне руке посла. Пресекао сам конопца и пењем се према устима.

— Да пробамо са електрошоком?

— Пробајте.

Међу прибором који је понео налазиле су се и хируршке пинцете. Узео је две и, пошто је причврстио лампу на груди, почео четвороношке да се успије хватајући пинцетама ткиво како би имао за шта да се држи. Сваки пут кад би наместио пинцету зидови би лако задрхтали.

На пола пута опет га је затекао земљотрес. Скотрљао се низ падину. Сигурно су претерали са дозом електрицитета јер је кроз тело животиње и сам осећао његово дејство. Лампа је само чкиљила и све око њега било је мрачно.

— Ништа, капетане?

— Нисмо успели, али покушаћемо поново.

— Боље немојте. Само ћете ми погоршати положај.

— Лари, је ли ти лоше? Лари...

— Не ометај ме, Мајда! Морам да нађем начин да изађем.

Из цеви за кисеоник чуло се неко шиптање. Пукотина! Пуноглавци су сумануто јурили око њега — електрошокови су узнемирили и њих. Као да се и њима жури, помислио је Мелцер. Ко зна, можда ћемо заједно нешто измучкати. Мора да постоји неки начин да се отворе уста ове грдосије. Споља је вероватно теже, унутрашњи зидови су јој осетљиви. Да покушам да је заголићам? С обзиром на њену огромну масу, то голићење мора бити прилично грубо, али видећемо.

Прво је покушао ногом. Ништа. Затим је скалпелом стругао по зидовима. Опет ништа, сем што је уочио једва приметан дрхтај. Онда му је синило. Зелена течност мора да садржи разне биохемијске супстанце. Томе се нека ткива прилагођавају, нека не. Ова друга жестоко реагују на њих.

Отишао је до баре, напунио шприц зеленом течношћу и вратио се трчећи. Лампа је испуштала слаб трачак светлости, али је успео да убризга течност у ткиво зида.

Животиња је задрхтала и Мелцер је испустио шприц, лампу и пинцете. Прво је осетио како га нешто диже, а затим гура напред. Огромна пећина се отворила пред њим. Светлост је обасјала сиве зидове и Мелцер је избачен напоље. Опет су му заиграле црне мрље пред очима. Имао је само толико времена да помисли: цев се прекинула, нестало је кисеоника.

А онда се онесвестио...

Кад је дошао к себи, крај њега је била Мајда. Видело се да је плакала. Мало даље стајао је капетан са изразом олакшања на лицу.

— Лари, драги, је ли ти боље? Бојали смо се да нећеш успети да изађеш.

— Добро сам. — Мелцер се придигао у кревету и тек тада угледао Џерија и Маршу. — Шта је, што сте се умусили? Немојте рећи да сте се уплашили.

— Ја нисам — сав важан рекао је Џери. — Знао сам да ћеш се извући.

— Како је наша крава? — обратио се Мелцер капетану.

— Добро. Изгледа да је оздравела.

— Колико је пуноглаваца изашло са мном?

— Шест. Сместили смо их у средину с мало кисеоника, сличну оној у којој живи крава. Стручњаци ће их испитати, али ја мислим да су то паразити.

— Нису паразити, мада су они били узрок кравиних невоља. То су њени младунци.

— Шта?!

— Младунци. Ако их будете гадјили како треба, постаће велики као и њихова мајка.

— Забога! Где ћемо их држати?

— То је ваш проблем... Ето, ствар је разјашњена: ваша крава уопште није била болесна него прудна. Овде, на узаном простору, није могла да се покреће и млади нису могли да излазе. А онда смо је промували, ви споља а ја изнутра, и тако јој помогли да се породи.

— Одлично сте то обавили, докторе. Него, како би било да се ви и даље бринете о космичкој крави и њеном породу? Удесили бисмо...

— Не, хвала. Наставићу да се бринем о нашим обичним животињама: кравама, овцама и људима.

Из ходника се чула галама.

— То су новинари и фото-репортери — рекао је капетан. — Желе да вас питају...

— Ни говора!

— Лари, буди љубазан с њима — умиривала га је Мајда. — Нема смисла да те народи свемирске заједнице упознају као намћора... што ти у ствари ниси.

— Добро, Мајда, ево — осмехујем се. Капетане, пустите их. Ја сам спреман.

ТЕНЕСИ ВИЛИЈАМС

Један од најзначајнијих савремених северноамеричких драмских писаца је, по оценама и критичара и читалаца, Тенеси Вилијамс. Аутор драме „Мачка на усијаном лименом крову“, дела које је и на филмском платну и као позоришни чин поњело велике успехе не само у Америци, писац је и приповедака и песничких збирки. У нашој укрштеници потребно је да испод за то одређених бројева иопишите наслове четири његова позната дела.

АУТОР ВЕ- ТАК	ПРЕВОЗ- НО СРЕД- СТВО	2	ЕНРИ- КО БЕР- ТИНИ- РУЕР	ОСНОВ- НИ БИЉ- НИ ОРГАН	ТУРСКИ ПОЛИ- ТИЧАР ИСТЕТ	3	3,14...
ПРАТИ- ОНИ ПЛА- НЕТА							ЗАПА- ЉЕЊЕ ЗРТО- БОВА
ДЕО МОТО- РА (МН.)						ГРАД У СР НЕ- ПАНКОУ У РУРУ	
ОТАЦ (СЛОВ.)			ПОВАН- КИ ПАС				
БЕЗ- БРИЖ- НОСТ			ЧИРИЈ НА КОЖИ				
ЛИТ- РА	"ВОТТ- СЕКUNDA" ПУСТИ- ЊА У ИНДИЈИ			ОТПА- ДАК ОД ПО- СЕЧЕНОГ ДРВЕТА			
ДЕО ПРЕБЕ- НОГ ПУТА					ДРУГИ ПУВА ЉУБАВНЕ ПОЕЗИЈЕ		
ВРСТА ЗМИЈЕ, КОВ- РА				ЗНАК ЗА ЕРБИТУС РЕКА У СИБИРИ		СТАНА ВОЈА, РАСО	
РЕКА У ФРАН- УС- КОЈ			КОШЋУ- ЊАВ ПОД (МН.) РАДИ- ЋУП				
МЕ- ТАР	АТЛА- НАЦ БЕКМ- ЈЕ						
ЖЕНС- КО ИМЕ				ФИЛО- ЗОФ ИЗ ПИТЕТА ПРЕПЛА- КА НА ПА- РАКИ			
НЕУ- ПОТ- РЕБЉА- ВАН			ТОРС- КА ЖИВО- ТИЊА				
АЖДА- ЗА, САБЛАСТ			"РЕОПИР" РЕКА У АНГОЛИ И НАМИБИЈИ		РЕКА У ШВЕД- СКОЈ		
ЖИВО- ТИЊА ЖЕНС- КОГ ПОЛА					ОСТРВО НА ЗАЈ- РАНУ ПРОКЛИ- ЊАТИ		
"ЕАСТ" СКЛАДИШ- ТОР ОУЖДА А.Д.	Ж.К. СВУ- КИД			БОЈА У КАРТАМА А.Н.			
						ПРВИ И ТРЕЋИ САМОП- ЛАСНИК	
						КОЊ	ДИНАР
							ЗНАК ЗА ТЕТУР
ОЧАРА- НОСТ ЧИ- ТЕ НОВАЦ У КИНИ				ФРАНЦ- ПЛУТАЦ И РЕЖИ- СЕР, ЖАК			
ПОД- ЗЕМНИ ПАКАО		РУПЕ- НИТО ОД СТИ- ДА (ПРЧ.)					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: С. сублимати, Обрен, Ниш, Влаховић, јазавац, д, четири, Ане, Тал, азот, СВ, Та, уво кијак, Бин, итем, поза, псине, авет, а, крстило, Вшола, бар, Ек, Али, Ни, узорно, КД, Та, мир, з, искривити, окултизам, сан, икада.

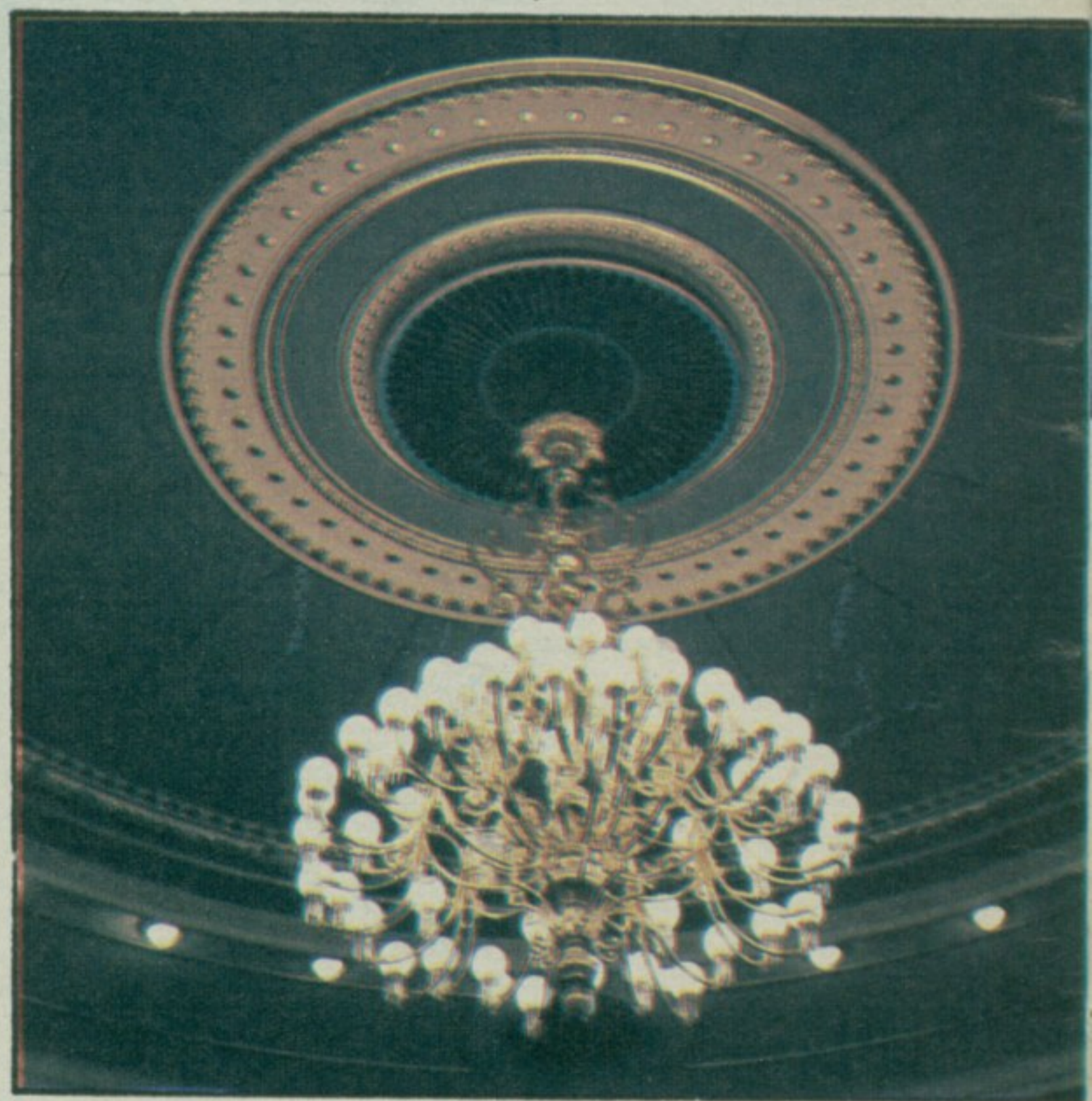
НАЈПОСЕЋЕНИЈЕ ПОЗОРИШТЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

ФЕНИКС ПОД МАРЈАНОМ

ГЛУМАЦ ЗА РИПЛИЈА

— „Мала Флорами“, чувена оперета маестра Иве Тијардовића, једно је од најомиљенијих позоришних дела у целокупној нашој сценској литератури. Наравно, ова распева-на игра нарочито је популарна међу Сплићанима. „Мала Флорами“ непрекидно се на сцени овог позоришта изводи пуних 56 година! Памте се представе по сценографској и кореографској замисли самог Иве Тијардовића, а живи сведок свих представа у току пола века (и више!) је шјор Јошко Вискић који од прве „Мале Флорами“ па све до данас игра америчког морнара. Каријера по дуговечности заиста изузетно ретка. Баш као што је несвакидашња судбина овог живописног здања чија је спољашност на фотографијама. Наиме, после катастрофалног пожара, одмах је у Сплиту покренута замисао о изградњи новог, односно обнови старог позоришта. Али темпераментни Сплићани имали су различита мишљења: једни су били за то да се гради сасвим нова зграда, другачија од старе, док су други желели да се подигне ново здање идентично са старим. Прихваћена је друга идеја: остаци раније зграде порушени су до темеља, а затим, уз добровољно новчано учешће грађана, подигнуто је ново позориште, које се ни у детаљима не разликује од оног које је уништио пожар. Ново здање као митска птица феникс родило се из пепела још лепше и раскошније.

ПОДВИГ БРАЋЕ МАР-

ЈАНОВИЋ — Када је 8. септембра 1943. објављена капитулација фашистичке Италије, Сплит се спрема да са одушевљењем дочека скори долазак Народноослободилачке војске. Међутим, иако су остаци фашиста збуњени поразом, ипак покушавају да униште неке важне објекте, међу њима и зграду позоришта. Знали су да ће Сплићани на његовој сцени опет заиграти своје представе. Зато су простор око великих излазних врата са позорнице полили запаљивом течносту која се сливала у просторије испод бине. Али, у општем метежу није им пошло за руком да зграду запале. Претпостављајући што би већ разбијени окупатори могли да ураде, сплитски глумци браћа Андро и Иво Марјановић позивају 9. септембра домаће ватрогасце који у театру постављају своје страже. Зграда је тако сачувана и

у исправном стању предана партизанима. Двадесет првог септембра у Сплиту су осванули плакати: „Пропагандни одјел Народноослободилачког одбора Сплит приређује данас I културно вече у Народном казалишту. Почетак у 20 сати увечер. Улаз слободан...“ Гледалиште је било препуно. Под вођством Анте Весановића Маестра, који је с пушком на рамену и бомбама о појасу пратио певаче на хармоници, хор од 80 чланова певао је борбене песме из свих крајева наше земље. Узбудљиво вече завршено је химном и гледалиштем се заорило „Хеј, Словени“. Наравно, гледалиште тада није изгледало све-чано као на овим фотографијама. А овако дворану сплитског позоришта виде глумци пре него што се светла погасе и представа почне пред тачно 780 места која су по правилу заузета до последњег.

**ЗНАМЕНИТОСТ
СПЛИТСКОГ
ТЕАТРА ГЛУМАЦ
ЈОШКО ВИСКИЋ
У ЧУВЕНОЈ
ОПЕРИ
„МАЛА ФЛОРАМИ“
НЕПРЕКИДНО
ИГРА
АМЕРИЧКОГ
МОРНАРА
ПУНИХ
56 ГОДИНА!**

Тринаести дан фестивала 1970. године сигурно је један од оних незаборавних датума у бурној историји Сплита: стару, раскошну зграду Хрватског народног казалишта у самом центру града захватио је пожар. Изазван кратким спојем на дотрајалим електричним инсталацијама, огањ је био бржи и јачи од ватрогасаца, потпуно је уништио гледалиште. Срећом, железна завеса била је спуштена и тако је од пламене најезде сачувана сцена на којој се за готово осам деценија одиграло мноштво драма, комедија, опера, мјузикла...

Увек жив и бучан, Сплит одједном као да је утихнуо: остао је без представа у „старој лепотици“. Тако је напрасно са радом престало једно од најстаријих позоришта у нашој земљи.

А давног 6. маја 1893. године у тој истој, тек подигнутој згради завеса је свечано подигнута први пут: глумци су на њеној сцени извели „Теуту“ Димитрија Деметра. Од тада па, ево, до данас, Хрватско народно казалиште у Сплиту живи бурним животом. Прича о њему истовремено је прича о граду под Марјаном, али и о развоју театра код нас.

Пет година после свечаног отварања здања 1898. основано је „Хрватско драматично друштво у Сплиту“, а годину дана касније и такво друштво за Далмацију. Тако је, на неки начин, настављена богата традиција театра на Јадрану и острвима. (Сетимо се античког Виса, ренесансног Дубровника и Хвара...)

Почетак тридесетих година овог века, тачније 1921. година, изузетно је значајна по томе што у згради овог театра почиње да делује „Народно позориште за Далмацију“, прво професионално позориште на народном језику у Сплиту. Једно лепо касније основана је и итална опера. Тиме је сплитско Хрватско народно казалиште постало право, велико позориште. И данас, оно је по репертоару и значају далеко од сваке провинције.

НЕЋЕМО У ВАШЕ ПОЗОРИШТЕ! — Сплитско Хрватско народно казалиште одувек је, поред културне мисије, било и врло значајно због буђења, развијања и одржања националне свести, нарочито у доба кад се над Далмацијом, више него икада раније,

наднео тамни облак италијанштине, особито у време фашизма. У пролеће 1941. године Сплит доживљава судбину сличну Београду: на њега падају фашистичке бомбе, а 15. априла у град улазе италијанске окупаторске снаге. Четири дана касније у позориште су постављени усташки по-

вереник и његов заменик, а убрзо је наменован и италијански комесар са задатком да надзире његов рад. Међутим, у таквим околностима, поносни Сплићани одбијају да гледају представе које су „режирали“ Мусолинијеви окупатори и то је најкраћа и најтужнија позоришна сезона у граду

под Марјаном. Увидевши да се представе више не могу играти слободно, директор Опере Оскар Јозефовић је 6. новембра 1941. године извршио самоубиство. Данас, четири деценије касније, гледаоце дочекује овакав фоаје сплитског позоришта.

ИМЕНА ЗА ПОШТОВАЊЕ — У току готово девет деценија рада Хрватског народног казалишта у Сплиту у њему су деловали наши најпознатији зналци сценске уметности. И данас се са поштовањем спомињу имена Иве Тијардовића, Николе Танхофера, Марка Фотеза, Љубише Јовановића, Јоже Рудића, Јозе Лауренчића, Карла Булића, Силвија Бомбар-

делија... Најзад, 19. маја 1980. године, свечано је отворена обновљена зграда ХНК концертом маестра Силвија Бомбарделија „Падај, сило“ и „Робињом“ Ханибала Лулића. А прошле године сплитско позориште поставило је апсолутни рекорд у Југославији: извело је 261 представу коју је гледало преко 150 хиљада људи!

**Иван Лончар
Снимио:
Љубомир Патрновић**

Једносмерна струја

Желео бих да ми одговориш да ли динамо у аутомобилу производи једносмерну или наизменичну струју и да ли се помоћу њега може трансформисати једносмерна струја?

РАДИВОЈ МАКЕВИЋ,
Добрић

Динамо у аутомобилу производи само једносмерну струју.

Забрањено за друје

Питање које ти постављам је можда помало чудно, али те ја ипак молим да ми одговориш на

његу. Интересује ме на кога се односи она назнака са грамофонских плоча „забрањено преснимавање“?

ЗЛАТКО ВЕЉКОВИЋ,
Колашинска 78/13
Титова Митровица

Забрана преписивања односи се на радио-дифузне и дискографске куће.

Сан дон Вицинија

Молио бих те да ми напишеш нешто више о мафији.

СТЈЕПАН ПАНИЋ
Чаковец

Мафија је међународна организација криминалаца. Одавно је изишла из граница своје колевке, Италије. То најтајније, најбезбизирније и најорганизованије злочковачко удружење настало је, али са сасвим другим циљевима, још у 11. веку када су сараценски сељаци бежећи од феудалне власти норманских освајача потражили уточиште на Сицилији. Отада датира и назив мафија. По мишљењу етимолога он потиче из арапског језика а значи „уточиште“. Оно је било потребно и генерацијама које су долазиле, јер су за Норманима дошли Немци, а за њима Французи, па Шпанци, папски изасланици и бурбонски краљеви. То је било време када је мафија, по историчару Колафанију, постала уточиште сиромашних и понижаваних, кад је под својим знамењем окупљала одметнике и жртве насиља. Још у то време један од њених основних закона постала је, у недостатку могућности да се правда на неки други начин задовољи, крвна освета. Овај закон је, како знамо, још на снази. Освета подразумева обавезу саучесника али и породице и пријатеља „кажњених“ да ћуте. А то ћутање је управо камен спотицања полиције без обзира о којој земљи да се ради.

Занимљиво је да је мафија, симбол злочина и терора, још у прошлом веку, последњи пут 1866. године, организовала сељачке устанке на Сицилији и борила се на страни италијанског револуционара Гарибалдија. Изборивши се за ту вековима прижељкивану

слободу мафијаша су се убрзо претворили у поседнике, сличне онима против којих су се до јуче борили. Да се сада они не би нашли на удару, потрудили су се да се што боље обезбеде и стекну наклоност власти што су и постигли изборним преварама, терором, уценама. Захваљујући чињеници да су многи градоначелници и шефови полиција регрутовани управо из редова ове организације, мафија је убрзо постала држава у држави.

Озбиљна опасност мафији за претила је у време када је у Италији фашизам дошао на власт, а зашто, објашњава Леонардо Шапа, познати књижевник који каже да једноставно „две мафије нису могле трајно да коегзистирају у истој земљи“. Нешто „боља“ времена — за мафију разуме се — наступила су средином другог светског рата и то заслугом — Американаца.

Искрцавши се на Сицилији они су много допринели поновном уједињењу мафије па чак и благословили наименовање њеног тада врховног шефа, дон Калођера Вицинија, за председника општине Вилалбе. До распадања овог „саписа“ дошло је прилично брзо, па се тако дон Вицинијева сан да Сицилију прогласи 49. америчком државом није остварио. Али, мада савез није био дугог века, Американци су постигли оно што су олим пактирањем и желели: успешну инвазију острва без много проливане крви.

Све то није остало без последица: једна од њих је што су мафијаша потражили уточиште у Америци, разгранали посао, и САД поделили између најутицајнијих породица. Како им апетити нису нарочито скромни, то врло често долази до ратова који се, ако треба, воде до истребљења. Колико припадника мафије има данас, врло је тешко утврдити, јер је она, као што рекосмо, тајна, подземна организација.

Инстџиуџи уместо музеја

Редован сам читалац вашег листа и желео бих да сазнам где се налази највећи музеј кованиц новца у свету?

ВЛАДАН РАДЕНКОВИЋ,
Прземајска 15,
Пожаревац

Судећи по броју регистрованих нумизматичких комада највећу збирку на свету има Британски музеј у Лондону. Веома богата колекцију поседује и Институт за нумизматику у Бечу само што она није у целости изложена. Институт иначе располаже и изузетно великом фото-документацијом и библиотеком. И на крају, додали бисмо да, колико је познато, музеја специјализованих за нумизматику нема.

Победа и народ

Желео бих да знам шта значи моје име?

НИКОЛА ПОПОВИЋ,
Београд

Име Никола или Николај је од грчког Николаос, што је сложено од нике — победе и лаос — народ. Ово име носио је један епископ из IV века наше ере, касније проглашен за свеца, чији је култ био нарочито јак у словенским земљама.

ТВ-игра

Нећу ти рећи који пут ти се јављам јер верујем да ти је наших писама преко главе, али те молим да ми овог пута одговориш. Да ли постоји нека справа која може да се прикључи на телевизор тако да могу да се играју ТВ-игре? Интересује ме колико кошта и где може да се купи. Желео бих да ти кажем да ово не интересује само мене него и моје другове. На крају, хтео бих да те замолим да ми даш адресу емисије „Претежно ведро“.

ЕЛВИН ИЗ ТУЗЛЕ

ТВ-игру, апарат који те интересује, производило је до пре годину дана „Горење“. Продавала се по цени од 2.000 динара. Донедавно у продаји је могла да се нађе ТВ-игра индијске производ-

ње али ни ње више нема. Једини начин да је набавиш је да замолиш неког да ти је купи у иностранству али при том свакако мораш да имаш у виду да ћеш морати да платиш царину.

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да

добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: „BODY BUILDING“ P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК

ĐACKO DOBA-SPOMENAR • 64 stranice

poštan. fah 38-157

БЕОГРАД 11061

POKLON!

• 32 ilustracije

• u boji

• nalepnica

• postojan povez

• značka

• naslovna strana
zlatotisak

to je:

đacki ilustrovani

SPOMENAR

za samo 110 din.

NARUDŽBENICA

SPOMENAR u količini od — kom

ime i prezime

ulica i broj

broj pošte i mesto

plaćate poštaru

ном бик". По оцени Академије, најбоље епизодне улоге остварили су Мери Синбурген у филму „Мелвин и Хауард“ и млади Ти-

моти Хатон у „Обичним људима“. Најбољим страним филмом проглашен је совјетски „Москва не верује сузама“ Владимира Менсава.

Неоџхоган џреџег

Јављам ти се већ други пут, опет с молбом, да ми одговориш да ли се оживици с лица могу скинути, где и по којој цијени. С овим питањем сам се обраћао већ многим редакцијама у земљи, али одговор још нисам добио а он ми је

веома важан јер имам 15 година и овај проблем ми ствара комплекс. Кад се налазим у друштву, обично спуштам главу јер се стидим свог изгледа. Надам се да ћеш ми помоћи.

ЧИТАЛАЦ ИЗ ЈАЈЦА

Такозвана дермо-абразија лица ради се на клиници за кожне и венеричне болести „Симо Милошевић“ у Сарајеву и, ако није медицински оправдана, плаћа је осигураник. Колико би те коштала тешко је одговорити јер се обично ради у 3-4 наврата: у сваком случају неопходно је да се обратиш директно Клиници већ и због тога што се дермо-абразија ретко примењује код сасвим младих људи. Разлог је тај што код особе твог узраста рад хормона још није стабилан, па такав захват може да не донесе неки ефекат. Радије се прибегава лечењу медикаментима.

Уколико у твом граду нема специјалисте дерматолога са којим би могао да се посаветујеш, обрати се лекару опште праксе и тражи упут за консултативни преглед с којим ћеш се јавити др Ђулисту Прокић у Амбуланту за козметологију, у Улици Маршала Тита 10 у Сарајеву. Она ће ти препоручити даљи начин лечења.

Пљеваља) — воле спорт и све што воле млади, желе да склопе пријатељство са вршњацима из наше земље, Енглеске и СССР

Јулијана Поповић, 81000 Титоград, Булевар Саве Ковачевића 14ц I улаз стан 6 — 15 година, воли спорт, сакупља значке и хемијске оловке

Девојчице, пардон девојке,

из Бањалуке (75000) Весна Жерук (15), Зоре Ковачевић 8, Милена Кевећ (16), Зоре Ковачевић 14, и Снежана Башић (14), Зоре Ковачевић 25 воле рок и панк музику и све оно што је својствено њиховим вршњакињама

Ђорђи Лозаноски, 91000 Скопље, Димитрија Чуповског 17/2/4 — 11 година, сакупља значке, постере и марке, воли забавну музику

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Радмила (14) и Зоран (12) Смиљанић, 84214 Вруља (код

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“ Драган Марковић

Главни и одговорни уредник Раде Шошкић

Одговорни уредник Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Рујица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО: Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT
DISNEY

МИКИ

ОТКАД СЕ ВЕК
СПРЕМАМ ДА ОВО
ПРОЧИТАМ!

САД ЈЕ ПРАВИ ТРЕ -
НУТАК! МИР И ТИШИНА...

ШТА ЛИ ТО
МИКА ЧЕКА?

НЕ МОГУ ДА СЕ СМИРИМ
ДОК НЕ САЗНАМ ШТА СЕ
ДОГАЂА!

МИКО, ШТА ТО
РАДИШ?

12-27

ПАЗИ!

БАМ!

ТИКА И ЈА СЕ ТАКМИ -
ЧИМО У БАЦАЊУ ПРЕКО
КРОВА!

Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate